

Fr. JORDANI SIMON

EREMITAE AVGVSTINIANI

CEPHAS

NON

APOSTOLVS

SED

DISCIPVLVS

ANTIOCHIAE à PAVLO

REPREHENSVS.

ERFORDIAE

LITTERIS JO. WILHELMI RITSCHELII.

2.

(1758.)

FR. JORDANI SIMON

EREMITE AVESTINIANI

CEPHAS

NON

APOSTOLVS

SED

DISCIPVLVS

AN TIOCHIAE & PAPHO

REPT. HENRY

REPTORDIE

LITTEAIS JO WILHELM RITCHEM

3.

REVERENDISSIMO

ET

ILLVSTRISSIMO

D O M I N O

D. P. M. FRANCISCO

XAVERIO

VASQUEZ PERVANO,

SS. THEOLOGIÆ DOCTORI

TOTIUS ORDINIS F.F. EREMITARVM

S. P. AVGVSTINI

PRIORI GENERALI,

PATRI AC SVPERIORI SVO

PERQVAM GRATIOSO

REVERENDISSIMO

ET

ILLUSTRISSIMO

DOMINO

D. P. M. FRANCISCO

XAVIERIO

VASQUEZ PERVANO,

SS. THEOLOGIE DOCTORI

TOTIUS ORDINIS F. F. EREMITARVM

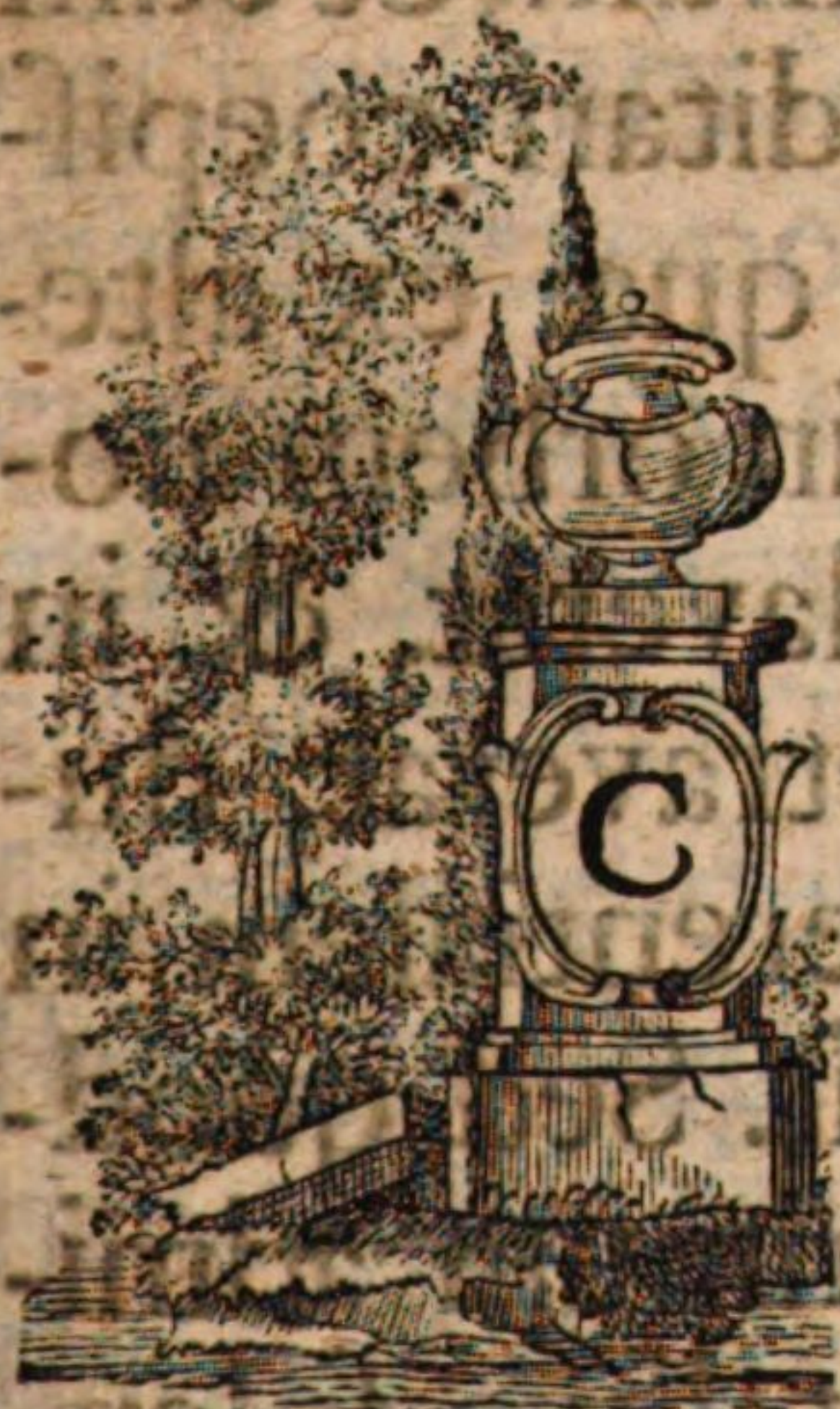
S. P. AUGUSTINI

PRIORI GENERALI,

PATRI AC SUPERIORI SVO

PERPETUO GRATIOSO

REVERENDISSIME ET ILLV-
STRISSIME P. M.
PRIOR GENERALIS!
DOMINE PERQVAM GRA-
TIOSE!

Cum hanc Dissertationem in-
auguralem glorioso No-
mini TVO REVEREN-
DISSIME & ILLV-
STRISSIME P. M.
GENERALIS inscribere decerne-
(a) 3 rem,

rem, Timor, Reverentia, Amor, Grati-
tudo, & Admiratio, digni filialis animi af-
fectus, strenue certarunt: quisnam inter
alios in humili Consecrationis Charta pri-
mas teneret? *Timor*, exilitatis meæ bene
consciis, eas præripuit, & inculti opuscu-
li donum sapientia & dignitate TVA mi-
nus dignum rejecisset, nisi TVVS in Do-
ctrinæ cupidos æque ac in doctos sum-
mus amor temeritatis veniam adpromi-
sisset. *Reverentia* igitur *Amori* juncta de-
victo *Timore* animarunt Calamum, & cum
quid exarare deceret, meditari coepis-
sent, ab Eximia TVA Fama, quæ ex alte-
ro, quem Novum dicimus, in orbem no-
strum antiquum TE antevolaverat, & in
Occidentem nostrum penetraverat, du-
dum excitata *Admiratio* reverentialem in
TE figere oculum præsumpsit. Sed, quod-
nam virtutis decus in TE primum admi-
raretur, dubia hæsit: an Natalium splen-
dorem, quem, ex Illustrissima VASQVE-
SIO,

SIORVM Familia Limæ in urbe capitali
Peruviæ natus, cum avito sanguine hæ-
reditasti? an instillatam pietatem, qua te-
neris ab annis TE nostro Sacro Ordini Li-
mæ consecrasti? an acquisitas eruditio-
num divitias, quas docta manu sublimio-
rum studiorum Moderator in Peruntinæ
Provinciæ Alumnos tanto cum fœnore
distribuisti, ut illi, quos summa cum lau-
de instituisti, Peruntinæ Provinciæ lumi-
na prædicentur? an prudentiam & rerum
gerendarum peritiam profundæ Doctri-
næ junctam, quæ TE Madriti in Hispa-
niæ Metropoli ad Provinciæ TVÆ Pro-
curationem evexerunt? an mirabiles in-
genii & animi TVI dotes, quibus AVGV-
STINVS GIOJA fel. mem. ordinis nostri
Generalis devinctus TE Hispaniæ Assi-
stentem elegit, & quibus, cum vix Roma
urbs orbis TE sinu suo susciperet, æquis-
simus Virorum Censor, immortalis me-
moriæ Pontifex BENEDICTVS XIV. per-
motus

inotus TE Procuratorem Generalem Augustinianæ Familiæ, destinavit; & cum sapientissimus meritorum Arbiter animi TVI ingentiam ad altiora natam pernosceret, Nostro REVERENDISSIMO CAPITE pientissime obdormiente TE viduo Ordini Nostro Vicarium Generalem præposuit, & Totus denique Augustinianus Ordo Bononiæ in Comitibus congregatus TE, cum universali omnium mundi partium, in quas Sacra Augustiniana Familia diffusa crevit, applausu, dignissimum CAPVT sibi unanimi calculo præfecit? Hic *Admiratio* ea, quæ REVERENDISIME, & ILLVSTRISIME P. M. GENERALIS! in summo hoc Ordinis nostri munere in annum sextum, suavitatem tantam, prudentiam tantam, zeloque tanto perfecti, capere vix potens, perplexa filet; nescia: an sapientissimam Regiminis TVI formam, qua ad omnium, quorum oculos & animos ad TE trahis, stuporem Augusti-

gustinianam Rempublicam moderaris?
an TVAM in Magnifica almi Conventus
Romani structura perficienda peritiam
& dexteritatem? an ardentem in restau-
randa Regulari observantia sanctitatem,
an providissimam in studiis utilioribus &
altioribus promovendis & excolendis in-
dustriam? an TVVM nunquam satis lau-
dandum in DEI servitio ejusque Sancto-
rum cultu ampliandis fervorem, quo de-
bitam in DEVM Religionem reddere au-
gustiore, & plures ordinis nostri vene-
rabiles DEI servos Beatorum albo â sacra
Congregatione Rituum accenseri ad labo-
ras? an Paternum in Filios amorem, quo
omnes complecteris uno, & omni am-
plecteris singulos, & quo in quemlibet
eorum TE totum impendere studes, &
in deliciis habes, an, inquam, hæc inter
& plura, quorum numero paginae angu-
stia non sufficit, rara Magni animi ani-
mæque TVÆ dona cedat uni aut alteri
(b) præ-

prærogativas? excelsarum virtutum TVA-
RVM Copia turbata nescit. Silet *Admira-*
tio, & *Gratitudini* cedit locum. Verum
REVERENDISSIME & ILLV-
STRISSIME P. M. GENERA-
LIS! quibusnam verbis eas, quas in me,
ceterorum minimum, larga adeo munifi-
centia congeffisti, recenseam Gratias? &
quam pro tot tantisque Beneficiis, queis
me accumulasti, gratitudinem common-
strem? EMINENTISSIMI AR-
CHI-EPISCOPI & PRINCIPIS
ELECTORIS MOGVNTINI
Clementiam, qua me anno elapso in hac
alma & perantiqua Universitate Ss. Scri-
pturarum & Eloquentiæ S. Professore
Electoralis Decreto denominavit, ceu
TIBI collatam, Ingentis adinstar studio-
rum Mœcenatis, & amantissimi TVORUM
Patris, suspexisti, & *illam Congruis honoribus*
remetiri volens Facultatem plenissimam, &
Auctoritate TVA, ne vel ullus, *sub quocun-*
que

que Prætextu impedimento sit, specialiter mun-
itam mihi, nequidem supplici, gratio-
fissime impertiisti, ut in Universitate Erfor-
diensi Gradum & insignia Doctoratus suscipere vale-
rem; &, quod meam æternum TIBI ob-
stringit animam, ulteriorem & constan-
tem Paternum amorem & gratiam, quæ
nulli Bono comparanda æstumo, in exo-
sculatis literis TVIS repetitis adpromisisti.
Quid reddam pro tanta nec merita nec
unquam demerenda Paterna gratia? Pa-
tere igitur REVERENDISSIME &
ILLVSTRISIME ORDINIS
NOSTRI P. M. GENERALIS!
ad pedes TVOS hoc vile filialis gratitudi-
nis testimonium, licet non doctrina, sci-
endi tamen ardore plenum, submissione
congrua deponere. Sub gloriosa Pro-
tectionis TVÆ umbra & contra Cen-
sores minus æquos, & contra reproban-
tem malevolorum mentem tutum & im-
mune publicam subibit lucem. Non
juxta

juxta eruditionem, quæ in eo nulla est,
sed secundum Filialis *Reverentiæ* profun-
ditatem humillimam *gratitudinem* metiri,
& ulteriori, qua me erexisti, & animum
scribendi dedisti, gratia me amplecti
dignare

REVERENDISSIME & ILLV-
STRISSIME P. M.

PRIOR GENERALIS!
DOMINE PERQVAM GRA-
TIOSE!

Humillimum & obedientissimum
Filiū

F. Jordanum Simon.

CEN-

**CENSURA S. FACULTATIS
THEOLOGICÆ.**

*D*issertationem de CEPHA ANTIO-
CHIAE REPREENSO NON
APOSTOLO SED DISCI-
PULO, *quam eruditè solidèque*
discussam Reverendus Religiosus ac
Doctissimus Pater Fr. JORDA-
NUS SIMON, Celeberrimi Ord. FF. Eremita-
rum S. P. Augustini, ejusdemque Venerab. Con-
ventûs ad S. Wigbertum hîc Erfordia Lector, *und*
cum Positionibus ex universa Theologia Positivo-
Dogmatico-Historico-Polemicâ pro laurea Docto-
rali consequenda propugnandis Sac. Theol. Facul-
tatis censuræ decenter exhibuit, studiosè relegi,
eamque ceu publicum sinceræ fidei & eruditionis
omnigenæ testimonium typis censeo dignam

JOAN. CHRISTOPH. HUNOLD,

SS. Theol. Doctor & Prof., Archi-Episc. Jud.
Eccles. Assess. Senior, Insign. Eccles. Colleg.
ad B. Mar. V. nec non Sac. Facult. Theol.
p. t. Decanus.

FACULTAS.

*Admodum Reverendi & Eximii P. Magistri ALEXANDRI ZITTER,
Ord. FF. Erem. S. P. Augustini, SS. Theologiae Doctoris, Provincia
Rheni-Suevici Prioris Provincialis.*

Praesentibus Muneris nostri Autoritate munitis P. JORDANO SIMON, Facultatem concedimus, quatenus Dissertationem *De Cepha non Apostolo, sed Discipulo Antiochia à Paulo reprehensò*, si à duobus ad id deputatis ordinis nostri Theologis perfecta & approbata fuerit, praelo mandare possit. Moguntiae die 2. Maji MDCCLVIII.

F. P. ALEXANDER ZITTER,
Provincialis mppr.

Dissertationem praesentem (in qua probatur Cepham à Paulo Antiochiaë canonicè correptum, & reprehensum non fuisse Petrum Apostolum, sed unum ex Septuaginta Discipulis Domini) sedulò evolvi, & cum in ea rectae rationi, Catholicae Fidei, bonisque moribus nihil contrarium invenerim, publicà luce ut dignissimam, sic utilissimam judico. Erfordiae die 6. Junii MDCCLVIII.

Mgr. F. ISIDORUS KEPPLER,
*Ord. FF. Eremit. S. P. Aug. SS. Theol. Doctor,
Prov. Rheni-Suevici Visitator mppria.*

Traclatum de Cephâ non Apostolo sed Discipulo, à Reverendo Patre JORDANO SIMON, Ord. Eremit. S. P. Augustini in Venerabili Conventu Erfurtensi Suppriori & Concionatore, elaboratum mandante Admodum Reverendo & Eximio P. Magistro Provinciali perlegi, quem, cum nec Sanctae Fidei, nec alteri bonae disciplinae adversum quidquam contineat, publico praelo dignum censeo. Dabam Wirceburgi 31. May 1758.

F. HERMANNUS BOCLET,
*Supradicti Ord. SS. Theol. Baccalaur. ejusd. in Con-
ventu Wirceburgensi Lector Ordinarius mppr.*

PRÆFA.

PRÆFATIO.

B. L. S. P.

Ea est studii Historici, & præcipue sacri, jucunditas, ea & utilitas, ut Lectori injurii essemus, si ab ipso de parvo conatu nostro aliud, ac benevolum, judicium expectare aut suspicari cogitaremus. Doctiores equidem & cum in re literaria, tum in Historia Sacra & profana magis versati hanc, quam publici juris facimus, Dissertationem dudum elucubрати sunt; Sed cum non omnes ad singulorum manus libri perveniant: forsan ex singulis quosdam hæc nostra offendet pagina, qui vago oculo eam percurrere dignabuntur. Non adpromittimus novos Historiæ antiquitatis Thesauros è veterum fodinis erutos, ne habeant, cur, dum nota reperiant, se Authoris pollicitationibus deceptos querantur. AMICUS jure venerandus, Historiarum & Literarum Helluo, nuper, dum de lapsu CEPHÆ verba faceremus, Cl. KERKHERDERI, *Doctoris, & Historiarum in Catholica Universitate Lovaniensi quondam Professoris Regii* de lapsu CEPHÆ repetitas, ut vocat, curas legendas concessit. Copiosa in paucis paginis Doctrinæ & Historiarum notitiæ semina conspeximus; verum cum obscuro & confuso quodam Cortice involuta deprehenderemus: illa in hanc, quam pro inaugurali Theologiæ Historiæ & SS. literarum specimine meditabamur, DISSERTATIONEM non sine fruge trajicienda censuimus; an vero laudata Sacra Historiæ de PETRI integritate semina magis suffocata, an ad frugem exclasa sint, B. L. judicio relinquimus. Ingenuè fatemur, quod de reprehensi CEPHÆ *Discipuli* veritate Historica modo adeo persuasi simus, ut potius cum falso quodam DOROTHEO ad PRISCAM AQUILÆ uxorem *Discipulum*,
(c) 2 quam

PRÆFATIO.

quam **CEPHAM** *Apostolum* asserendos nos induci sineremus; an autem in nostram nostrique sensus favorem, sive nostræ, sive alienæ religionis **LECTORES** hac exegesi sumus pertracturi, non quidem promittere, sperare tamen licebit.

Erat hic famosus **CEPHÆ** lapsus ineluctabilis offensionis lapis, ad quem summi Pontificis fidem & indefectibilitatem pridem corruisse, & cecidisse illi, qui foris sunt, triumphantium instar objecerunt. Plures non infimæ notæ viros novimus, qui, ut lapsum Apostolorum Principis excusarent, modo in ludicram simulatæ reprehensionis Scenam, modo in Pontificis Hominis fragilitatem Apologias detorquere, erant compulsi. Qua autem ratione, hac lege titubanti *Vicarii* **CHRISTI** fidei consulere possumus facilius æque ac suavius, quam si **CEPHAM** & lapsum & reprehensum, non *Apostolum*, sed *Discipulum*, non Apostolici Collegii Principem, sed Cleri Hierosolymitani Presbyterum fuisse convincamur? Subtracto hoc fulcro corruunt inimica alienorum pægmata, in quibus supremum Ecclesiæ caput detruncare, & ejus fidei in defectibilitatem pessum premere gestiunt. Non supremus sed **PAULO** æqualis debuit fuisse Apostolus (sunt arma, quæ ad oppugnandum **PETRI** primatum, lapsus porrigit) si gentium Doctor eum publicè corripuisse constat, & indefectibilis fidei ille non est, qui turpi Hypocrisis & superstitionis crimine se vano ex timore & simulata Orthodoxiæ pietate manifestè commaculavit. Sed si Adversariis nostris, non Principem, sed **PAULO** inferiorem, non *Apostolum* & *Pontificem*, sed Cleri simplicem *Presbyterum* à praxi per Spiritum S. approbata, mentita religione, defecisse, commonstratum iverimus, id, quod SS. literarum adminiculo ultra objiciant, non erit.

Hic cum Dissertationis nostræ scopus sit, ea, quæ in SS. literis quæ in Historia Ecclesiastica, quæ in Patribus, aut in partem nostram inclinantibus, aut suam citra voluntatem & culpam dissentientibus colligere potuimus, impigra sedulitate congeessimus: ut nostræ Religionis Cultores capiant, quod absque discrimine, imo jure, à communi de lapsu **CEPHÆ** Apostoli opinione recedere queant, & debeant. Ex Adversa autem parte potissimum ex Eorum Doctoribus atque Scriptoribus momenta nostra roborare & testimoniis eorum munire voluimus, ut minus ea, quæ dicendi & discurrendi ratio exegerat, suspectæ aut sublestæ

PRÆFATIO.

sublestæ authoritatis arguantur. Ab Orthodoxis igitur censoribus hic noster scriptorum Protestantium usus culpæ verti non poterit, cum id & instituti præsentis urgentia poposcerit, & in hodiernorum Theologiæ Positivo-Dogmatico-Historicæ Parentum operibus & vel summe in immortalis memoriæ Pontificis BENEDICTI XIV. (cujus abs piarum lachrymarum censu meminisse nec unquam decebit) doctissimis voluminibus, hæc, quam secuti sumus frequens citandorum Protestantium consuetudo abunde occurrat, & sic æqui, boni, atque rati habeatur.

Unum est, quod vitio nobis atque incuriæ verti deberet, quod, qui S. Patris & Institutoris nostri AUGUSTINI doctrinam in aliis presse sequi consuevimus, & gloriæ ducimus, hac in causa eidem adversari non veriti simus, immemores: quod typho inflati supra *Patrem* sapere *Filii*, aut hoc in facto enodando summum scripturarum Interpretem, quasi errorem aut Philautiam admisisset, corrigendi in nos suscipere munus videri ambiremus. Sed cum in operosis voluminibus suis, cum tamen ultra vicenas vices de lapsu PETRI pro more suo acutissime discurrerit, nec minimum de aliquo CEPHA *Discipulo* mentionem ingesserit, & nullo unquam dubio de Persona reprehensa tactus, in id solum totus incumbat, ut ipsum factum non ex conditione Principum Apostolorum simulatè contigisse, sed velut lapsum verum, ita reprehensionem seriam evenisse demonstraret; & in hoc opinandi genere nec ad unguem à doctrina Patris recedimus: Quod autem hic reprehensus CEPHAS non *Discipulus* fuerit, aut esse potuerit (in quo probando Dissertatio nostra tota est) nec apicem in laudatis scriptis ejus deprehendimus, &, quod si sententiam nobis adversam unicè veram, nostramque falsam, verbo monuisset, hanc opinionem nostram immutare, laborem cassum reddere, & revocare non ambigeremus. Fuit ergo Aquilinus Doctor communi tunc temporis imbutus opinione, quod lapsus & reprehensus CEPHAS non alius fuerit, quam *Apostolus*, quia de alio ac *Apostolo* CEPHA tunc non constabat.

Nos gravius hoc responso in S. Patrem peccare reponent D. AUGUSTINI Discipuli, eo quod imperitiam & alterius CEPHÆ nescientiam AUGUSTINO affingere non formidemus; sed pace eorum dictum sit: quod graviter hallucinentur: Tempore etenim S.

PRÆFATIO.

Patris antiqua de CEPHA non Apostolo sed Discipulo reprehensa doctrina obsoleverat, & illud Sæculum, ob causam C. IV. §. I. adductam, non alium ac Apostolum noverat CEPHAM, & eo solummodo jactabatur dubio, an graviter an leviter lapsus, an serio an simulatè reprehensus fuerit CEPHAS, quam litem doctissime dirimere S. Pater studuit. D. HIERONYMUS ex Scriptoribus Græcis, quos sedulo pervolvebat, alterius quidem CEPHÆ mentionem adfert, sed citatos ab HIERONYMO Græcos Auctores exiguæ esse authoritatis & fidei, seque Patres de CEPHA *Discipulo* aut *Apostolo* certantes non multum legisse, respondet HIERONYMO AUGUSTINUS; evidentissime nos certos reddens: quod non imperite aut ex defectu copiosæ lectionis, sed ob suppressam, in Græcis Codicibus, quos forsitan ad manus non habebat, sepultam, imo illo ævo obsoletam & incognitam de CEPHA *Discipulo* sententiam alium non noverit, quam PETRUM *Apostolum*, CEPHAM; cum in Codicibus suis Biblicis ex Syro in Græcam & Latinam translatis non CEPHAM, sed ex incuria aut inscitia librariorum insertum PETRUM, quem solum *Apostolum* non autem *Discipulum* benè noverat, reperiret. Mens scilicet AUGUSTINI nunquam fuit, quod græcorum Patrum de CEPHA *Discipulo* doctrinam apud Latinos ceu falsam aut dubiam rejicere aut reprobare cogitaret. Qua ratione igitur ab AUGUSTINI sensu, nostrum de CEPHA *Discipulo* nunquam monente, nunquam in dubium vocante minus reprobante, recessisse dicendi sumus? Tanta fuit S. Patris in summam Sedem & primum CHRISTI Vicarium reverentia, & æstumatio tanta, ut, quodsi de CEPHA *Discipulo* doctrina ei unquam constitisset, AUGUSTINUM eam ambabus ulnis amplexum fuisse, persuasi simus.

Demum Dissertationem nostram nonnemo, forsitan nauseabit, quod contra doctum Sæculi morem illam annotationibus illustrare, & citationes scriptorum subductæ lineæ incrustare, nos piguerit, sed ea, quæ in contextu oportune locari possunt, lineæ subscribere, ridiculum, & citationes à locis suis resectas, vel margini vel chartæ spatio rescisso adsuere, oculo Lectoris labori & fastidio fore judicavimus.

Hæc sunt, quæ breviter præmonenda duximus. Benigno & æquo conatum nostrum, ut ut maneam, animo accipere B. L. precamur, & eum continuo valere jubemus.

ELEN.

ELENCHUS CAPITUM.

CAPUT PRIMUM.

CEPHAS à PAULO Antiochiæ reprehensus. p. 1

CAPUT SECUNDUM.

Non fuit Apostolus Petrus. 21

CAPUT TERTIUM.

Sed unus ex LXX. Discipulis. 61

CAPUT QUARTUM.

SS. Patres & Historiographi PETRUM Apostolum, & non CEPHAM Discipulum reprehensum afferentes, habebant mendum quoddam in Codicibus suis. 98

CONSPECTUS TOTIUS OPUSCULI.

CAPUT PRIMUM.

CEPHAS à PAULO Antiochiæ reprehensus.

- §. I. Historia, seu species facti ex Epistola S. Pauli ad Galatas. p. 1
- §. II. Exegesis facti Historici in Epistola ad Galatas C. I. & II. relati. 3
- §. III. Apostolus PAULUS convertit Galatas. 6
- §. IV. Galatas à PAULO conversos per afflictam PAULO calumniam conturbaverunt falsi Fratres. 7
- §. V. Quam ut PAULUS à se abstergeret, laudatam scripsit Epistolam. 8
- §. VI. Ante scriptionem Epistolæ PAULUS duabus tantum vicibus ivit Jerusalem, & iter secundum fuit idem, quod in Act. Ap. C. XI. refertur. 8
- §. VII. Relati in Epistola, qui videbantur aliquid esse, PAULO autem nihil contribuerunt fuerunt CEPHAS & JOANNES PRESBYTERI JACOBI. 11
- §. VIII. Et illi, qui videbantur aliquid esse, non erant id, quod videbantur. 12
- §. IX. Junctio dexterarum JACOBI, CEPHÆ & JOANNIS cum manu PAULI evenit ante Concilium. 15
- §. X. CEPHAS à PAULO reprehensus fuit ter distinctis vicibus i. e. Canonicè correptus. 19

CA-

CAPUT SECUNDUM.
CEPHAS à PAULO Antiochiæ reprehensus non fuit
Apostolus PETRUS.

§. I.	Duplex de CEPHA reprehenso sententia recensetur & negativa statuitur.	P. 21
§. II.	Momentum Primum: Ex Argumento Epistolæ ad Galatas.	23
§. III.	Mom. II. Ex Facto Historico CEPHÆ.	26
§. IV.	Mom. III. Ex junctione manus CEPHÆ cum dextera PAULI.	33
§. V.	Mom. IV. Ex verbis invectivis PAULI in CEPHAM.	37
§. VI.	Mom. V. Ex eo, quia tunc PETRUS erat Romæ, dum PAULUS CEPHAM corripere Antiochiæ.	41

HYPOTHESIS demonstratur:

Quod PETRUS sub CLAUDIO, & quidem II. ann. Imperii fundaverit Romanam Ecclesiam.

Exacta Chronologia gestorum PETRI Apostoli.

§. VII.	Mom. VI. Ex Testimonio & autoritate Patrum.	41

CAPUT TERTIUM.

CEPHAS Antiochiæ à PAULO reprehensus non fuit Apostolus sed unus ex LXX. Discipulis.

§. I.	Momentum Primum: Ex Libris Hypotyposeon S. CLEMENTIS ALEXANDRINI.	62
§. II.	Mom. II. Ex S. IRENÆO.	66
§. III.	Mom. III. Ex S. METHODIO.	79
§. IV.	Mom. IV. Ex EUSEBIO PAMPHILI.	81
§. V.	Mom. V. Ex Duplici DOROTHEO.	84
§. VI.	Mom. VI. Ex Chronico ALEXANDRINO.	90
§. VII.	Mom. VII. Ex OECUMENIO.	92
§. VIII.	Mom. VIII. Ex sequelis hucusque dictorum.	93
§. IX.	Mom. IX. Quia & JOANNES, qui cum CEPHA PAULO dedit dexteram, fuit Discipulus.	95

CAPUT QUARTUM.

SS. PP. & Historiographi PETRUM Apostolum & non CEPHAM Discipulum reprehensum esse asserentes habuerunt in Codicibus suis mendum quoddam.

§. I.	Antiquis Codicibus in Epist. ad Gal. mendum irrepsit.	98
§. II.	Quid TERTULLIANUS de CEPHA reprehenso?	101
§. III.	Quænam S. CYPRIANI de CEPHA reprehenso verba?	103
§. IV.	Quænam HIERONYMI de CEPHA reprehenso doctrina?	104
§. V.	Quid S. AUGUSTINUS de CEPHA correpto?	111
§. VI.	Quænam mens CHRYSOSTOMI de CEPHA culpato?	115
§. VII.	Quidnam S. GREGORIUS de CEPHA objurgato?	117
§. VII.	Summarium.	119

CAPUT

CAPUT PRIMUM.

**CEPHAS à PAULO Antiochiæ
Reprehensus.**

§. I.

Historia, seu Species Facti ex Epistola S. PAULI
ad Galatas.

C. I. v. I.

PAULUS Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per JESUM CHRISTUM & DEUM Patrem, qui suscitavit eum à mortuis; v. 2. & qui mecum sunt, omnes fratres Ecclesiis Galatiæ - - v. 6. miror, quod sic tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium, v. 7. quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi. v. 11. Notum enim vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est à me, quia non est secundum hominem. v. 12. Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem JESU CHRISTI. - - v. 17. Neque veni Jerusalem ad antecessores meos Apostolos (postquam vocatus fueram à Judaismo

Judaismo ad gratiam) sed iterum reversus sum Damascum. v. 18. Deinde post annos tres veni Ierosolymam videre PETRUM, & mansi apud eum diebus quindecim. v. 19. Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi JACOBUM fratrem Domini. v. 20. quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior.

II. C. II. v. 1. Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Ierosolymam cum BARNABA assumpto & TITO. v. 2. Ascendi autem secundum revelationem, & contuli cum illis Evangelium, quod prædico in gentibus, seorsum autem iis, qui videbantur aliquid esse, ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem. v. 3. Sed neque TITUS, qui mecum erat, cum esset gentilis, compulsus est circumcidi. v. 4. Sed propter sub introductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram, quam habemus in CHRISTO JESU ut nos in servitutem redigerent. v. 5. Quibus nec ad horam cessimus subiectione, ut veritas Evangelii permaneat apud vos. v. 6. Ab iis autem, qui videbantur esse aliquid, (quales aliquando fuerint, nihil mea interest, Deus personam hominis non accipit) mihi enim, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. v. 7. Sed econtra cum vidissent, quod mihi creditum est Evangelium præputii, sicut & Petro circumcisionis. v. 8. (Qui enim operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus est & mihi inter gentes.) v. 9. & cum cognovissent gratiam, quæ data est mihi JACOBUS & CEPHAS & JOANNES, qui videbantur columnæ esse, dexterarum dederunt mihi & Barnabæ societatis, ut nos in gentes, ipsi autem in circumcisionem. v. 10. Tantum, ut pauperum memores essemus, quod etiam sollicitus fui, hoc ipsum facere: v. 11. Cum autem venisset CEPHAS Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. v. 12. Prius enim, quam venirent quidam à JACOBO, cum gentibus edebat, cum autem venissent, subtrahebat & segregabat se, timens eos, qui ex circumcisione erant. v. 13. Et simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & BARNABAS duceretur ab eis in illam simulationem. v. 14. Sed cum vidissem, quod non rectè ambularent ad veritatem Evangelii, dixi CEPHÆ coram omnibus, si Tu, cum Judæus sis gentiliter vivis, & non Judaicè, quomodo gentes cogis Judaizare?

III. Hæc est CEPHÆ reprehensi Historia, cujus S. Lucas in actibus Apostolorum nullam mentionem fecit; Cum igitur ex hac sola,

sola, quisnam hic C E P H A S reprehensus fuerit, disquirere super-
sit, eam calamo paululùm fusiori, atque iis, quæ in ipsa disserta-
tione dicturi sumus, accommodato, explanabimus.

§. II.

Exegesis Facti Historici in Epistola ad Ga-
latas C. I. & II. relati.

I. PAULUS Doctor gentium converterat alios inter populos
quoque Galatas, illosque per Evangelium genuerat JESU CHRI-
STO. Conversis onus Mosaicæ legis jugumque ceremoniarum
judaicarum non imponebat, sed iis libertatem ab antiqua servitu-
te concedebat. Hoc videntes quidam falsi fratres, qui ex Eccle-
sia Jerosolymitana sub JACOBO congregata exierant, aut liberta-
tem hanc gentibus conversis invidentes, aut zelo immaturo ar-
dentes, cœperunt Galatas, uti & cæteras conversas gentes, ad quas
iis pervenire contigerat, doctrinis adversis conturbare, Evange-
lium à PAULO prædicatum & libertatem concessam pervertere,
& male sibi sumta Authoritate, quasi ad hoc missi & jussi essent,
gentes ad judaizandum cogere. His Galatiæ Populi, novitate
doctrinæ turbati, forsan respondebant: Sic, & non aliter ac vive-
rent, se ab Apostolo PAULO fuisse edoctos. Hanc igitur doctri-
nam falsi fratres carpere, ac, ut PAULI authoritatem infringere-
nt, calumniari cœpère: PAULUM non esse Apostolum, sed Aposto-
lorum discipulum, longe aliter, ac docere consuevisset, edoctum.
Quam calumniam cum PAULUS tunc temporis Romæ aut Ephesi,
utro etenim loco hanc Epistolam scripserit, inter Doctores adhuc
in utramque partem disputatur, audiret, Galatis eam, de qua nobis
sermo est, Epistolam scribit, & in illa calumniam à falsis fratri-
bus afflictam confutare satagit. Ac more sibi prorsus insolito no-
men Apostoli non ab hominibus missi, nec per hominem, sed per
Jesum Christum & Deum Patrem edocti ab initio sibi tribuit, te-
stans, Evangelium à se prædicatum non ab homine accepisse, aut
didicisse, sed per revelationem JESU CHRISTI. De qua ve-
ritate ut turbatos convinceret Galatas, totam enarrat missionem
suam. Nequidem, inquit, post conversionem & vocationem me-

am, Jerosolymam, neque ad antecessores meos Apostolos veni, sed iterum reversus sum Damascum.

II. Veni equidem, pergit narrare Apostolus, post annos tres Jerosolymam, sed tantum videre PETRUM, non autem ab illo edoceri, & ibi alium Apostolum non vidi, nisi JACOBUM fratrem Domini, qui erat Episcopus Hierosolymis. Quibus verbis ut fidem faceret, Deum testem vocat, jurans: quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Veni etiam alia vice, missionem ulteriorem protrahit PAULUS, Jerosolymam, ascendi quippe post quatuordecim à conversione annos (quod iter etiam Acta Apostolorum C. XI. recensent & ejus causam, famem, & eleemosynas ad fratres Jerosolymæ degentes asportandas commemorant) ascendi, ait cum BARNABA & TITO, & quidem secundum revelationem, (per Prophetam AGABUM factam) & cum Hierosolymis essem, contuli cum Ecclesia meum, quod prædico in gentibus, Evangelium, communicavi autem & seorsum cum illis, qui videbantur aliquid esse, illisque libertatem à me gentibus concessam exposui, quam & ita approbaverant, ut TITUS, qui mecum tum erat, ab illis circumcidi non cogeretur; licet falsi fratres, qui subintroierant, atque subrepserant, ut explorarent, velut everterent hanc libertatem concessam, & in servitutem legis Mosaicæ nos incautos pertraherent, nobis obstitissent. Sed neque ad horam cessimus ipsis. Sed potius illi, qui videbantur aliquid imo Columnæ esse, quod tamen non erant, scilicet CEPHAS & JOANES Presbyteri cum suo Episcopo JACOBO (qui tamen mihi nil contulerunt) videntes, quod mihi concreditum esset Evangelium gentibus prædicandum, sicut PETRO concreditum fuerat Judæis annunciandum, atque cognoscentes mihi gratiam & donum miraculorum à Deo esse concessum, dexteram dederunt mihi & BARNABÆ in societatis & communionis signum, nil aliud à nobis requirentes, quam ut pauperum memores essemus, sicut facere soliti eramus, etenim Eleemosynæ causa Jerosolymam ascenderamus; cæterum doceremus & converteremus gentes in libertate, ut hæcenus feceramus.

III. Postmodum, narrationis telam protendit PAULUS, venit CEPHAS Antiochiam, ille quippe CEPHAS, qui Jerosolymis quo-

quoque dexteram Apostolo junxerat, & à principio vivebat in libertate & manducabat cum gentibus, verum cum quidam ex Ecclesia JACOBI, forsan quidam falsi fratres libertati gentium obstrepentes, & Judæos gentili more viventes increpantes, illuc venerant, hos pertimescens inconstans CEPHAS agapas gentium dereliquit, se illis subtraxit ac prorsus se ab illis separavit. Cujus perversum Exemplum, videbatur enim Judæis aliquid, imo Columna esse, ut quoque PAULO quondam Jerosolymis visus fuerat, sed revera non fuisse eventus & lapsus postea comprobarunt, alios quoque in eandem simulationem, i. e. abstinentiam ab agapis gentium, & ab illarum consortio separationem pertraxerat, ita ut seducti Judæi quoque BARNABAM, qui socius PAULI erat, in similem hypocrisin abriperent. Id ægrè ferens PAULUS CEPHÆ simulationis Authori, quem jam semel à fratribus correctum noverat, coram testibus restitit, & ob pravum corripuit Exemplum. Verum videns CEPHAM bis reprehensum nondum esse emendatum, nec rectè, cum Scandalo fratrum, ad veritatem Evangelii ambulantem denique in publico, & coram omnibus tertio eum corripit his verbis: Si Tu, cum Judæus sis, gentili vivis, & non Judaico more, quare gentes & exemplo & comminatione æternæ damnationis judaizare cogis? Sic CEPHAM graviter errantem durè quidem, Canonice tamen PAULUS Antiochiæ reprehendit.

IV. Tale fuisse CEPHÆ reprehensi factum, talemque genuinum Epistolæ ad Galatas sensum multis iisque gravissimis rationibus persuasi sumus, in quam exegeleos nostræ sententiam ut & Benevolum Lectorem adducamus, varia commonstranda occurrunt, ut exinde certum atque tutum eorum, quæ in CC. seqq. dicturi & judicaturi sumus, fundamentum à nobis adstrui, & quod à B. L. admitti mereatur, adpareat. Sunt autem ea inter præcipua:

I. PAULUM convertisse Galatas,

II. Hos, à PAULO ad libertatem conversos, per afflictam PAULO Calumniam fuisse conturbatos;

- III. Quam ut à se PAULUS apud Galatas abstergeret, hanc eum scripsisse Epistolam.
- IV. Hanc ante scriptionem duabus tantum vicibus PAULUM ivisse Jerosolymam, & iter secundum fuisse illud ipsum, quod Actorum c. XI. refertur.
- V. Relatos in Epistola, qui aliquid videbantur, PAULO autem nihil contulerant, fuisse CEPHAM & JOANNEM Presbyteros JACOBI.
- VI. Non autem fuisse id, quod videbantur.
- VII. Junctionem dexterarum JACOBI, CEPHÆ & JOANNIS cum manu PAULI non evenisse in concilio sed ante Concilium Jerosolymitanum.
- VII. CEPHAM à PAULO reprehensum fuisse tertia vice & hinc canonicè correptum.

Quæ singula, (cetera etenim per decursum suis quæque locis opportunis comprobabuntur) distinctis §§. absolvemus.

§. III.

Apostolus PAULUS convertit Galatas.

I. Doctorem Gentium Evangelium suum non ab hominibus sed immediatè à Deo acceptum prædicasse in Galatia, nemo est, qui dubitet. Testantur *Acta Apostolorum* C. XIV. v. 6. dum inquirunt: *Confugerunt*, scil. PAULUS & BARNABAS, *ad civitates Lycaonia Lystram & Derben, & universam in circuitu regionem, & ibi evangelizantes erant.* Scimus autem tum ex PTOLOMÆO ejusque tabulis, tum ex CELLARII Geographia L. III. c. s. T. ult. Lycaoniam, Lystram &c. esse in Galatia, sive Gallo-græcia, Gallo-græci etenim vocantur *Γαλάται* apud Callimachum hymno in Delum v. 184. & ex Dione novimus, ANTONIUM Trium-virum has partes AMYNTÆ Galatarum Regi donavisse, id quod & TACITUS *Hist. L. II. c. 9.* confirmat. Nec opus est Geographiæ adminiculis ad veritatem eruendam, quam S. PAULUS in Epistola sua expressis dat verbis inquiriens: C. I. v. II. *Evangelium, quod evangelizatum est à me.* & v. 6. *miror, quod sic tam cito transferimini ab eo,*

eo, qui vos vocavit in gratiam CHRISTI in aliud Evangelium. & v. 3. Sed licet nos aut Angelus de cælo evangelizet vobis, praterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit; claret ergo ex verbis D. PAULI, Galatiæ populis prædicasse Evangelium.

II. Quid autem in S. Scriptura *annuntiatio Evangelii* denotat aliud, quam conversionem? quid illa *vocatio in gratiam* CHRISTI, quam generatio in Evangelio JESU CHRISTI? Si ergo PAULUS Evangelium annuntiavit Galatis, si vocavit in gratiam Redemptoris, quis eum hos convertisse populos dubitet? v. §. V. & nunquid C. IV. v. 19. ait: *filioli mei, quos iterum parturio.* ergo jam generaverat antea.

§. IV.

Galatas à PAULO conversos per afflictam PAULO calumniam conturbaverunt falsi fratres.

Converterat Apostolus Galatas in libertate Evangelica, illosque neutiquam Mosaico oneraverat iugo; venerant autem quidam falsi forsan fratres, qui Galatas ad judaizandum cogere sibi sumebant; his aures præbebant conturbati Galatæ; hinc *miror*, inquit Apostolus v. 6. *quod sic tam cito transferimini in aliud Evangelium*, v. 7. *quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi.* h. e. conabantur pervertere Evangelium libertatis; sic etenim habet textus: μετατρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χριστοῦ: μετατρέψαι autem est idem ac *pervertere, immutare* &c. ita Jac. IV. v. 9. μετατρέψήτω dicit *immutator*. Atque, quantopere infani isti homines Evangelium, adeo suavem & jucundam libertatem ab eo sejungendo, pervertere, maloque conatu immutare moliebantur, & quanto studio, licet ipsi istam experti essent libertatem, gentes in servitutem Mosaicæ Legis, quam PAULUS eas minimè docuerat, redigere adnitebantur! Hoc pervertendi Evangelium infano studio incensi fingeant, PAULUM esse Hierosolymis ab Apostolis aliter edoctum. Hæc calumnia satis apta fuerat, ad conturbandos & in aliud Evangelium transferendos Galatas.

§. V.

Quam ut à se PAULUS apud Galatas abstergeret,
laudatam scripsit Epistolam.

In eo totus videtur esse Paulus in C. I. Epistolæ suæ, ut Galatis, Evangelium suum se non ab hominibus nec Apostolis sed à CHRISTO immediatè didicisse inculcet; alios Apostolos ac PETRUM & JACOBUM nequaquam vidisse jure jurando confirmet; & ut Evangelium suum libertatis cum illis contulisse, illud minimè reprobaturum, sed junctione dexterarum approbatum; TITUM gentilem neque Jerosolymis ad judaizandum fuisse coactum, C E P H Æ gentes & Judæos ad observationem ceremoniarum legis cogenti audacter restitisse, & publicè reprehendisse enarret; sed quem alium in finem, quam ut Galatas suos convinceret, falsam esse calumniam, quod Evangelium suum acceperit ab hominibus, aut quod unquam aliud acceperit, & docuerit quam illud libertatis, in quo eos genuerat JESU CHRISTO. Hoc & non aliud fuisse Paulinæ Epistolæ consilium, duo nos docent Prologi, quos MILLIUS in suo N. T. eidem præfigit, & qui S. JOANNI CHRYSOSTOMO, annuente THEOPHYLACTO, & THEODORETO adscribuntur. Ejusdem argumenti sunt verba, quæ apud ERASMUM & in variis editionibus SS. Bibliorum Epistolæ ad Galatas adjecta conspiciuntur, & sic habent: *Galatæ sunt Græci. Hi verbum veritatis primum ab Apostolo acceperunt, sed post discessum ejus tentati sunt à falsis Apostolis, ut in legem & circumcisionem verterentur. Hos Apostolus revocat ad fidem veritatis scribens eis Epheso; aut, ut aliis placet, Roma.*

§. VI.

Ante scriptionem Epistolæ duabus tantum vicibus
PAULUS ivit Jerosolymam, & iter secundum
fuit idem, quod in Act. Apost. C. XI.
refertur.

I. D. Apostolus demonstrans Galatis, quod neminem Apostolo-

stolorum præter PETRUM & JACOBUM viderit, multoque minus ab aliquo Apostolorum Evangelium suum didicerit, suam interponit fidem & jusjurandum, quod primò ascenderit Jerosolymam post annos tres à conversione, visurus PETRUM, & secundò post annos quatuordecim, non ab hoc itinere, sed ab eadem conversione, ut postea commonstrabitur, assumpto BARNABA atque TITO; ex quo sic argumentor: si adhuc alia vice PAULUS ivisset Jerosolymam, hoc iter recensere, ac probare debuisset, se in illo itinere nullum vidisse Apostolum, cum etenim certum videatur, quod eo tempore adhuc aliqui Apostoli v. g. MATTHÆUS in Judæa aut Galilæa perstitissent, falsi fratres utique calumniari & Paulo objicere potuissent, quod in hoc itinere intermedio, si adhuc alio, quam assignatis temporibus, Jerosolymam ivisset, Apostolos vidisset, atque convenisset. Standum igitur verbis PAULI, quod duabus tantum vicibus fuerit Hierosolymis, primò, ut videret PETRUM, ubi & vidit JACOBUM; nam, loquitur C. IX. Act. v. 26. *de hoc itinere, cum venisset Jerosolymam* - - v. 27. *BARNABAS apprehensum illum duxit ad Apostolos.*

II. Altera vice ivit Jerosolymam post annos quatuordecim non à prima profectioe sed conversione; græcus quippe textus habet: *ἐπειτα διὰ δεκατεσσαέτων ἐτῶν.* ubi contendit OEDERUS in *Syntagm. dissert.* p. 545. τὸ διὰ verti debere per *intra* loco post hoc modo: *porro intra quatuordecim annos Hierosolymam profectus sum.* Tot quippe annos à conversione usque ad scriptionem hujus Epistolæ intercessisse autumat. Consentit PERERIUS in *Epist. ad Rom. disp. I.* ubi ex multis Doctoribus probat, quod pro more scripturæ anni XIV. inde inceperint, unde anni III.

III. Est igitur hoc iter secundum idem, quod in Actis Ap. C. XI. refertur. Hoc adfirmamus, tum quia tam in actis quam in Epistola ad Galatas tantum in Cilicia & Syria primum inter & secundum iter versus Jerosolymam PAULUM reperimus; tum quia hoc evidenter ex verbis PAULI eruimus, nam dicit, post quatuordecim annos ivisse Jerosolymam; quis autem fuit hic annus? fuit annus Æ. V. XLIV. hoc est annus maximæ in Judæa famis, qui accuratissimè respondet anno XIV. conversionis, nam XIV. additi annis XXX. Æ. V. quorum extremo PAULUS convertebatur, facient

XLIV. nunc & legamus Actorum C. XI. & miram deprehendimus concordiam. Narratur ibi v. 27. in his autem diebus supervenerunt Jerosolymis Prophetæ Antiochiam, v. 28. & surgens unus ex eis nomine AGABUS *significabat per spiritum, famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub CLAUDIO.* Anno scil. Imperii IV. ut USSERIUS in *Annal.* ex morte Regis AGRIPPÆ cum eadem fame conjuncta manifestum esse putat ex *Act. XII. v. 23. & 25.* adstipulantur SCALIGER & SPANHEMIUS. EUSEBII & OROSII innixi testimoniis. Illo igitur anno Æ. V. XLIV. ivit PAULUS Jerosolymam, nam v. 29. *Discipuli, prout quis habebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in Judæa fratribus, v. 30. quod & fecerunt mittentes ad seniores per manus BARNABÆ & PAULI.* Sicut & in Ep. ad Gal. BARNABAM itineris sui fuisse socium, & ad revelationem profectos esse memorat, quæ revelatio Prophetæ AGABI, ut interpretes volunt, fuerat.

IV. Fieri tamen & potuit, ut Dominus non tantum AGABO, sed & ipsi PAULO revelaverit, id quod ex verbis ejus Ep. II. *ad Corinthios* eruimus, ubi loquitur de revelatione sibi facta ante annos quatuordecim, in qua ipsi Dominus aperuerit, quanta oporteret eum pro nomine suo pati. Certum est hanc Epistolam *ad Cor. II.* scriptam esse anno Æ. V. LVII. ita etenim consentiunt Catholici omnes etiam PEARSONIUS in *Annal.* PAUL. JOANN. MILLIUS in *Proleg. ad N. T. §. 12.* CLERICUS, FABRIC. in *Bibl. Græca Vol. IV. p. 154.* jam si quatuordecim subtrahantur à LVII. remanent XLIII. in cujus anni fine etiam AGABUS revelavit & anno sequenti XLIV. PAULUS cum BARNABA Eleemosynarum causa profectus est Jerosolymam, ubi à falsis fratribus quidem multa perpeffus, sed tandem JACOBO, CEPHÆ & JOANNI dexteras junxit, & promisit, ulterius pauperum, ut modo fecerat, esse memorem futurum. Ex his igitur evidens est, iter in Epistola ad Galatas relatam, esse illud secundum in *Act. C. XI.* memoratum & incidisse in annum CLAUDII IV. Æ. V. XLIV. Cui Chronotaxi consentit D. IRENÆUS L. III. c. XIII. Qui ibidem itinere secundo in Ep. ad Gal. annotato intelligit iter relatam in C. XI. *act.*

Act. & institutum fuisse secundum revelationem sive PAULO immediate, sive per AGABUM factam, adfirmat.

§. VII.

Relati in Epistola, qui aliquid videbantur, PAULO autem nihil contulerunt, fuere CEPHAS & JOANNES Presbyteri JACOBI.

I. Firmata sententia nostra: iter secundum in Epist. ad Galatas recensitum, esse illud idem, quod Act. C. XI. refertur difficile non est indicare eos, quibuscum PAULUS suum Evangelium seorsum contulit; qui videbantur esse aliquid, & cognita PAULI gratia & Apostolatu, nil quidem PAULO contulerunt, attamen junxerunt dexterarum societatis. Videntur quippe ipsissimi esse Seniores, ad quos PAULUS & BARNABAS secundum C. XI. Act. ab Antiochenis mittebantur. Nam à D. IRENÆO L. III. C. XII. illi, qui PAULO nil contulerunt, qui aliquid esse videbantur, & jungebant dexterarum vocantur illi, qui circa JACOBUM Apostoli, ubi τὸ Apostoli non quosdam ex XII. Sed ex LXX. discipulis, quos IRENÆUS citato capite Apostolos vocat, significat, & erant illi, ut c. III. probabimus, qui divo JACOBO tanquam Episcopo adjungebantur, quos C. XI. Act. *Seniores* aut *Presbyteros* Lucas appellat, sic etenim habet textus: πρὸς τὰς πρεσβυτέρους, & non tantum Catholici omnes, sed & GROTIUS h. l. in N. T. & multi alii, quos allegat FABRICIUS Bibliogr. Antiqu. p. 451, Sub his *Senioribus Presbyteros* Ecclesiæ intelligunt.

II. Si igitur illi, qui videbantur esse aliquid, PAULO autem nil contulerunt ex sententia D. IRENÆI fuerant *Seniores* & quidam ex discipulis, qui circa JACOBUM erant, & quidem nominati CEPHAS & JOANNES, non quidem Apostolus, sed JOANNES MARCUS ut suo loco commonstrabimus, Seniores autem circa JACOBUM erant sui Presbyteri, ergo optimè inde concludimus, relatos in Ep. ad Gal. qui videbantur esse aliquid, PAULO autem nil contulerunt, CEPHAM scil. & JOANNEM fuisse Presbyteros & Seniores Ecclesiæ Jerosolymitanæ.

§. VIII.

Illi, qui aliquid videbantur, non fuerant
id, quod videbantur.

I. Acutissima Clar. KERKHERDERI observatio est, PAULUM in his verbis: *qui videbantur aliquid esse*, gradatione usum fuisse; nam C. II. v. 2. ait: *qui videbantur*, non addendo in textu græco *aliquid esse*. v. 6. dicit: *qui videbantur aliquid esse*. v. autem 9. habet: *qui videbantur Columna esse*. Ecce gradationem. Nunc disquirendum an hoc *videbantur* in laudem an verò in vituperium eorum, qui videbantur, repetierit PAULUS? sunt, qui in laudem vertant, ita S. P. AUGUSTINUS in Expos. Ep. ad Gal. τοῖς δοκῶσι explicat: *eis qui eminebant in Ecclesia*. THEODORETUS interpretatur τὸ δοκῶντες per ἐνσήμες h. e. illustres, & pro hac interpretatione citat WOLFIUS Cur. Philol. in h. l. plures ex suis, & v. 9. οἱ δοκῶντες σύλοι εἶναι interpretatur: *qui existimabantur Columnæ esse*, & ait τὸ δοκῶντες multos ex suis cum HAMMONDO otiosum & superfluum judicare, & in confirmationem citat paraphrasin CHRYSOSTOMI dicentis: τὸ, δοκῶντες, ἔτὸ εἶναι ἀναρρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλων γνώμην παραλαμβάνειν. Putat autem οἱ δοκῶντες verti debere: *qui eminentiores, vel qui in pretio habebantur* & ἀπὸ δὲ τῶν δοκῶντων εἶναι τι idem esse ac: *ab iis verò quorum magna existimatio*. Ita legunt PHOTIUS, OECUMENIUS, & ex his GROTIUS, MILLIUS, ERASMUS & quorum ultimus in annot. in Ep. ad Gal. C. II. τοῖς δοκῶσι vertit per τὸ probatis, & infra dicit τὸ δοκῶντες græcis absolute idem esse, ac: *qui magne sunt Auctoritatis*.

II. Sunt autem & alii, qui τὸ *videbantur esse aliquid* à PAULO in vituperium dictum esse reputent. Hos inter videtur esse PAGNINUS Lucensis Ord. Præd. qui in versione Bibl. τὸ δοκῶντες trina vice vertit per τὸ *existimabantur*, quod *existimabantur* secundum ERASMUM à pluribus sumitur loco: *qui videbantur sibi aliquid esse*, & contumeliosum esse arguit, dicens: *qui sibi videbantur esse aliquid, quasi nullius essent alioquin preiui, sed sua duntaxat opinione forent aliquid*. Et ita τὸ *existimabantur esse aliquid*

quid in Ep. ad Gal. loco: videbantur sibi esse aliquid, intellexisse S. AMBROSIIUM, testatur ERASMUS l. c. & MILLIUS in N. T. in C. II. v. 6.

III. Subscribimus nos interpretationi S. AMBROSII, & ne. absque causa id fecisse videamur, rationes nostras subjungamus. Certum judicamus D. Apostolum τὸ δοκεῖν sæpissimè imò fere semper, nisi pro *apparere* & oculis cerni utatur, in sequiorem sumere partem. Hoc videmus in Ep. I. ad Cor. C. III. v. 18. ubi habet, εἰ τις δοκεῖ, σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τῷ τούτῳ μορὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. *Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat, ut sit sapiens.* Quis non videt τὸ δοκεῖ in malam partem accipi. In eadem Epist. C. X. v. 12. hac rursus utitur voce, inquiens: ὥστε ὁ δοκῶν ἐσάναι βλέπεται μὴ πέσῃ. *Qui se existimat, h. e. qui sibi videtur stare, videat ne cadat.* τὸ δοκεῖν, ait in hunc locum WOLFIUS l. c. passim in N. T. & aliis scriptoribus πλεονάζειν nemo negaverit, idem verò hoc loco cum nonnullis viris doctis statuere nolim. Corinthios multum sibi tribuisse & δοκησισόφους fuisse ex superioribus constat, à quo vitio PAULUS eos revocaturus τὸ δοκεῖν sapienter hic usurpat; quod ex nexu sermonis ipso non minus intelligitur. Citat h. I. WOLFBURGIIUM. Quid multa? sensum huius vocis δοκεῖν apud Apostolum nec clarius, nec ad propositum aptius videre possumus, quam in eadem Epistola ad Gal. C. VI., ubi ad eos, qui sibi videbantur aliquid esse & non erant, respicere videtur v. 3. inquiens: εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὧν ἐαυτὸν φρεναπατά. *Nam si quis existimet, h. e. videatur sibi, aliquid esse, cum nihil sit, se ipsam seducit.* Quis dubitet τὸ δοκεῖ hic loci in pejorem partem à PAULO sumi? & quis non credat, PAULUM ad illos respicere, qui videbantur aliquid, imò Columnæ esse, & non erant: PAULUS quippe cum dexterarum jungeret, erat in ea opinione, ut crederet CEPHAM & JOANNEM aliquid revera, & id quidem esse, quod videbantur, sed cum expertus esset postea lapsum CEPHÆ, & desertionem JOANNIS MARCI, de quo hic sermonem esse persvadetur, aliter de iis judicare cœpit, & utitur toties vocabulo contentum indicante δοκεῖν h. e. *sibi videri*, ut intelligerent Galatæ, visos fuisse aliquid, sed re id non fuisse.

IV. Posset equidem nonnemo sententiæ huic nostræ opponere, PAULUM τὸ δονεῖν nequaquam in sensu nostro usurpasse, alias & contemptibiliter de Apostolo JACOBO locutus fuisset. Verum observavimus, hanc vocem δονεῖν D. JACOBUM nequaquam tangere, laudaverat etenim C. antecedenti Episcopum JACOBUM appellando eum fratrem Domini, hinc τὸ δονεῖν solum ad CEPHAM & JOANNEM pertinere credimus, quasi diceret: *cum cognovissent gratiam, quæ data est mihi, JACOBUS frater Domini, & CEPHAS & JOANNES ejus Presbyteri, qui ideo videbantur aliquid, imo columnæ esse, sed tales non erant, dexteræ dederunt mihi & BARNABAE societatis.* Hunc PAULI sensum ex eo deduco: si etenim sub JACOBO, CEPHA & JOANNE tres Apostolos subintellexisset, PETRUM scilicet, JACOBUM fratrem Domini, & JOANNEM Evangelistam, contemptibiliter, vel saltem minus laudabiliter de illis locutus fuisset, dicens; *qui videbantur*, cum tamen PETRUS, JOANNES & JACOBUS Apostoli, non tantum videbantur, sed revera erant *columnæ* Ecclesiæ.

V. Et si penitus & in fonte verba PAULI inspicere velimus, PAULUM τὸ δονεῖν juxta nostram exegesis adhibuisseprehendemus. Paret etenim, quod ii, quos aliquid visos dicit PAULUS, inter alios sparserint, se Apostolo PAULO aliquid ad suum Evangelium contulisse, id quod PAULUS à se declinare studens, inquit: *ab iis autem, qui videbantur esse aliquid, (qualescunque tandem essent) nihil mihi commodi est.* Textus sic habet: ἐποιοῖ ποτὲ ἡσάν, quibus in verbis alii hærent. Sed licet PAULUS imperfecto utatur, quod necessariò, ut de re præterita, adhibendum erat, tamen τὸ ποτὲ minimè per *aliquando* aut *olim* h. l. reddi debet. Græca enim elegantia nota est, qua quibusdam adjectivis, quædam particulæ & præcipuè huic vocabulo ὅποῖος particula ποτὲ addi solet, & significatio ejus ex sola consuetudine loquendi græca explicari debet. τὸ ποτὲ igitur h. l. vertendum est: *qualescunque tandem essent.* Eodem enim, quo græci ποτὲ addunt, more latini *tandem* adjiciunt. Rem illustrent cum alia exempla, tum præsertim illa locutio S. BASILII in Epist. πλὴν ὅποῖοις ποτ' ἂν ἦ, & ἐξεδενώτεον ἡμῶν. *Nisi quod, qualiacunque sint, non sunt contemnenda nobis.* Addit ad hunc versum 6. GROTIUS & post ipsum mul-
ti

ti alii apud WOLFIIUM l. c. τὸ *nihil accepi*, ac si PAULUS diceret: ἀπὸ τῶν δοκούντων εἶναι ἴτι, ὅθεν προσελαβόμην ab iis autem, qui videbantur esse aliquid, *nihil accepi*; etenim sensus non esset integer illius versus 6. Ab iis autem, qui videbantur esse aliquid (qualescunque essent, nihil mea interest, Deus personam hominis non accipit - .) quid etenim post hæc verba: ab iis autem? sub intelligi debet, inquit GROTIUS nisi: ὅθεν ἔλαβον, *nihil accepi*? Ex his omnibus apparet, PAULUM non in laudem toties τὸ δοκούντες repetiisse, sed potius destinato consilio, sunt verba WOLFII, frequentius id posuisse, ut adversariorum, ad quos forsan Galatæ confitenter provocabant, cristas deprimeret, qui se PAULO aliquid contulisse spargebant. Quo minus autem JACOBUS Apostolus jactitavit, se PAULO Jerosolymis aliquid contribuisse, eo minus potuit PAULUS in illum hoc exprobratorium δοκεῖν conjecisse.

VI. Neque solus PAULUS τὸ δοκεῖν in sequiorem sumpsit partem, sed & in aliis S. scripturæ locis illud pro *videri sibi* usitatum esse compertum est. Ita Lucae C. XXIV. v. 37. dicitur ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν: *existimabant se spiritum videre*. Act. C. XII. v. 9. ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν, *videbatur sibi visum videre*. Et Act. XXVII. v. 13. δόξαντες τῆς προθέσεως πεκρατηκέναι, *existimantes propositum tenere*. Quid pluribus opus est? ex his & locis supra citatis satis constat, τὸ δοκεῖν idem esse ac *videri sibi*; videbantur igitur CEPHAS & JOANNES sibi aliquid esse, sed, quod id non fuerint, utriusque lapsus docuit.

§. IX.

Junctio dexterarum JACOBI, CEPHAE & JOANNIS cum dextera PAULI evenit ante Concilium.

I. Ex Clarissimo BERTI Theol. Discipl. L. XX. C. XI. opp. ult. didici, vulgarem esse Doctorum opinionem, quam & CL. CALMETUS tuetur Concilium Hierosolymitanum ceremonias judaicas abrogans habitum fuisse ante Historicum CEPHÆ reprehensi factum; PAULUM quippe statim absoluto Concilio reversum esse Antiochiam, illuc & postea se contulisse CEPHAM diffidiis jam compositis,

tis, & ab Ecclesia Corinthiorum receptis definitionibus Apostolicis; & cum venisset Antiochiam Cephas, ea contigisse, quæ narrantur in Epistola ad Galatas. Quam opinionem ut quidam, aut ad augendum PETRI Apostoli, quem hunc CEPHAM esse contendunt, transgressionis facinus, aut ad minus justam defendendam chronotaxin temporum, fortius urgerent, ex hac supra dicta dexterarum junctione Synodum Jerosolymitanam exsculpere, eruere, & ostendere sunt annisi. Sed quam infelicitur, ostendit CL. BERTI vir hoc ævo doctissimus, quanquam nostræ, quam modo ingressi sumus, sententiæ adversetur, attamen à nobis immortalī laude celebrandus, qui non modo in Italia sed & in Germania suis iterum impressis voluminibus theologicarum disciplinarum summam sibi comparavit famam, sed & vindiciis suis Bajani & Janseniani erroris insimulationem, qua quidam Anonymi, solo hoc nomine fori literario suspecti, nomen ejus inique aspergere conati sunt, confutantibus, literatissimi æquè ac modestissimi Authoris titulum sibi acquisivit, ita, ut nuper stupore abrepti fuerimus, legentes, quendam in Academia Fuldensi SS. Theologiæ Professore S. IGNATII institutum sequentem pridem ab ipso CL. BERTI ad tenebras fugatam JANSENII umbram retraxisse, & tanti Auctoris nomini adpersisse; Latuit forsan virum bonum, non modò purissimæ religionis sedem, umbras quoque hæreseos S. inquisitionis fulgure proterentem, atque sanctissimum Dominum nostrum G. M. BENEDICTUM XIV. æterna memoria ob pietatis & doctrinæ virtutes, etiam ab exteris commendatas, dignum Bertianas doctrinas summa cum laude fuisse prosecutum, & potentissimum Romani Imperii Moderatorem FRANCISCUM I. hunc nostrum BERTI ceu insigne literarum decus in suo imperiali Archi-Gymnasio Pisano, sacrarum historiarum Professore publicum, applaudente Italia, constituisse. Latuit, inquam, eum hic summus & PONTIFICIS & IMPERATORIS gloriosissimè regnantis in nostrum CL. BERTI eximius favor, alias crimini sibi duxisset, Sacerdotium & Imperium summum apud literatum orbem arguere atque insimulare, quod beneficia sua apud indignum hæreticum collocando male perderent. Sed suo respondeat adversario doctissimus BERTI; & nos ad nostram redeamus operam. Necesse est, ut illi, qui junctionem dexte-

dexteram JACOBI, PAULI, CEPHÆ & JOANNIS in Concilio factam fuisse adfirmant, fateantur iter secundum PAULI in Ep. ad Galatas esse illud idem, quod PAULUS in C. XV. Actorum Concilii causa suscepit, sed quis non videt summum hic intercedere discrimen, & res has nullo plane modo cohærere.

II. PAULUS proficiscens ad Concilium venit per Cyprum & Asiam minorem, *transibant enim Phœnicem & Samariam*, PAULUS & BARNABAS Act. XV. v. 3. Sed proficiscens juxta Ep. ad Gal. C. I. v. 21. Jerosolymam venit ex Cilicia & Syria; ita habet D. IRENÆUS l. c. autumans iter secundum in Ep. ad Gal. famis causa in Judæa contigisse. PAULUS in Act. C. XV. iverat Jerosolymam, quia statuerat Ecclesia Antiochena, ut ascenderent PAULUS & BARNABAS; sed in Ep. ad Gal. ait, ivisse Jerosolymam secundum revelationem. Causa itineris Act. XV. v. 2. fuit seditio à Judæis ob circumcissionem Antiochiæ oborta, & in Ep. ad Gal. ascensionis causa erat, ut conferret Evangelium, ne in vacuum curreret, aut ut supra probavimus, ut eleemosynis tempore famis fratribus succurrerent. In hoc itinere ascendit PAULUS cum BARNABA & TITO, scil. ut unum ex Judæis & alterum ex gentibus testes haberet, ut observat HIERONYMUS, sed in illo Act. XV. nec TITUS destinatus nec assumptus legitur Socius. In itinere, quod PAULUS in Epist. ad Gal. laudat, loquitur de datis dexteris & statuta praxi, ut ipse & BARNABAS prædicarent gentibus, sed talia C. XV. Act. non commemorat, benè tamen similia refert C. XIII. his argumentis permotus CL. BERTI junctionem dexterarum à synodo Jerosolymitana distinguit, & hanc biennio posteriorem illa statuit; credit etenim reprehensionem, si illa, ut ait, rectè à recentioribus ponatur, anno XLVIII. contigisse, synodum autem in anno Æ. V. L., quam sententiam à DD. communiter esse receptam testatur in H. E. evenisse; cui posteriori Epochæ omnimodo subscribimus.

III. Nec CL. BERTI absque causa affirmat junctionem dexterarum & reprehensionem CEPHÆ synodum præcessisse, id etenim S. Pater & Magister noster AUGUSTINUS eum docuit, qui Epist. LXXXII. ad HIERON. scribit: *Si autem hoc, quod magis arbitror, ante illud Jerosolymitanum Concilium Petrus fecit?* h. e. gentes

gentes judaizare coëgit? AUGUSTINUM quoque PELAGIUS II. apud LABBEUM T. V. fuit secutus. Et post ipsos in eandem sententiam abit SAMUEL BASNAGIUS & apud eum alii plures T. I. Annal. Polit. Eccl. f. 600. & ideo, censet KERKHERDERUS, TERTULLIANUM Epistolam ad Galatas primo posuisse loco ad MARCION. quod hæc prius facta cognoverit.

IV. Verùm quid ambagibus distrahimur, cum evidentissimam contradictionem in itinere PAULI in Ep. ad Galatas relato, & in Synodo Act. XV. comperiamus? ibi dexteræ societatis invicem jungunt, ut PAULUS cum BARNABA in gentes, JACOBUS verò CEPHAS & JOANNES in circumcisionem operarentur; hic verò unanimo Apostolorum consensu Lex circumcisionis fuit abolita, & seditiosum gentes inter & Judæos discrimen Apostolicis sanctionibus exterminatum. Et num D. Apostolus, si Concilium jam ante scriptionem Epistolæ suæ de abroganda lege Mosaica definiisset quidquam, fortiori contra Galatas argumento potuisset uti, quam sanctionibus Synodi? nonne alia occasione contra hostes similes Apostolus hac auctoritate Concilii utebatur? nonne Act. XV. legimus: *PAULUS perambulabat Syriam & Ciliciam precipiens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum?* scil. ea quæ paulo ante in Concilio statuerant? nonne C. XVI. perveniens *Derben & Lystram*, quæ fuerunt civitates Galatiæ - - - *tradebat eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis & Senioribus, qui erant Jerosolymis.* Ergo tunc Galatis promulgavit Concilium, & si postea in aliud Evangelium transferebantur, cur non synodi Auctoritatem interponit? cur non CEPHAM Antiochiæ hac energia reprehendit: Tu, qui Concilio interfuisti, qui meam Praxin junctis dexteris comprobasti? Tu (si PETRUS Apostolus fuisset) qui primus falsos fratres duce Spiritu S. damnasti? murum inter gentes & Judæos destruxisti, legem antiquam abrogasti? cur gentes judaizare cogis? aut credendum, CEPHAM atque BARNABAM, cum Concilio interfuerint, postea in simulationem fuisse prolapsos? absit tanta de Apostolis calumniari?

§. X.

CEPHAS à PAULO reprehensus fuit ter distinctis vicibus i. e. canonicè correptus.

I. Venit hic CEPHAS post datam PAULO Hierosolymis dexteram Antiochiam, nullum etenim ab illo CEPHA distinctum apud interpretes & Authores reperire datur. Venit autem secutus PAULUM, partim, ut opinatur CL. KERKERHERDERUS, æmulatione sui Collegæ JOANNIS, quem PAULUS Antiochiam rediens assumpserat; partim quia mallet vivere gentilibus institutis in urbe, quæ mittebat Eleemosynas, quam in centro Judææ fame laborantis judaizare. Venit, & cum gentibus convivio agitavit, sed supervenientibus quibusdam, forsân falsis fratribus timens ne culparetur ab iis, se agapis gentium subtraxit, se ab iis separavit, & gentes quoque ad judaizandum cogere cœpit; ita ut & alii in simulationem, & ab his quoque BARNABAS abriperentur. Hæc non sine magna aliorum offensione assumpta simulatio, & hæc vis auctoritasque audacissima, contra verbum divinum, fidemque Hierosolymis dexteris junctis datam, liberos Christianos cogendi, non poterant non reprehensione & castigatione dignæ haberi. Reprehendit igitur hunc lapsum CEPHAM PAULUS sed quomodo, videamus.

II. *Cum autem venisset*, inquit PAULUS *in Epist. ad Galat. C. II. v. II. cum venisset CEPHAS Antiochiam in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat.* Excutiamus hæc verba singula, & patebit resistantiam PAULI in faciem CEPHÆ fuisse jam alteram ejusdem correctionem. Sunt, qui κατὰ πρόσωπον, quod textus habet, interpretentur, *in faciem, palam & coram omnibus*, & hinc PAULUM CEPHÆ publicè restitisse credunt. Citat pro hac interpretatione ERASMUS *in annot. ad Epist. ad Gal.* Scholia Græcorum & S. AMBROSII. Sunt, qui κατὰ πρόσωπον per *secundum faciem & speciem* credentes simulatam tantum fuisse illam reprehensionem. Ita S. S. HIERONYMUS & CHRYSOSTOMUS multique alii, quibus respondet S. AUGUSTINUS Ep. VIII. IX. XIX. ad HIERON. CEPHAM verè lapsum, PAULUM verè reprehendisse,

sed de hoc infra. Nos secundum communio-rem Græcorum usum interpretamur τὸ κατὰ per *coram* h. e. restitit ei PAULUS *coram facie*, sive *de facie ad faciem*; & amicè in præsentia fratrum simulationem CΕΡΗÆ exprobravit, quia jam antea in occulto & privatim correptus fuerat, quod testatur PAULUS inquit, *ei resti- ti in faciem*, quia *reprehensus erat*. Sic etenim juxta fontem græ- cum interpretari debemus ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. Uti probat ERASMUS l. c. ex scholiis Græcorum, & S. AMBROSIO, & ait: CΕΡΗΑΜ jam reprehensum fuisse ab illis, qui malè de ipso judi- cabant. Non autem à Concilio Jerosolymitano, ubi putat CΕ- ΡΗΑΜ condemnatum fuisse ALEX. MORUS p. 148. quem refuta- vit WOLFIUS h. l. autumans, incertum & dubium esse, quod Concilium actionem PAULI contra CΕΡΗΑΜ præcesserit. Nos verò dicimus omnino falsum esse ex §. antecedenti. Legendum igitur judicamus: *reprehensus*, non autem *reprehensibilis* erat; nam PAULUS ait: ὅτι κατεγνωσμένος, non autem καταγνωσὲς ἦν, putat equidem CL. BERTI hanc rationem participia pro verbali- bus usurpandi esse PAULO familiarissimam v. g. 1 Corinth. C. IX. v. 25. athletam appellat ἀγωνιζόμενον, pro: ἀγωνιστὴν & ad Hebræos XII. v. 18. ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, verum nos credi- mus in illis locis participium subintelligi, & pro *monte tractabili*, & *igne accensibili* legi debere *montem contrēctatum*, & *ignem accen- sum*. Videmus igitur duplicem CΕΡΗÆ correctionem, primam, quia reprehensus erat, κατεγνωσμένος ἦν, scilicet a gentilibus à PAU- LO aliter, ac CΕΡΗΑΣ solebat, edoctis; vel & à Judæis Antiochiæ gentiliter viventibus. Secundò, cum ei PAULUS coram sociis in faciem restitit - -

III. Videns autem postmodum PAULUS, aut ut Græcus tex- tus habet: ἀλλ' ὅτε εἶδον, *sed quando intellexi*, (quod tempus ali- quod subsequens resistantiam in faciem significat;) videns in- quam postea, quod hic CΕΡΗΑΣ bis correptus adhuc pergeret, simulatè abstinere à consortio gentilium, & quidem ex timore *quorundam* (falsorum fratrum) qui ex Ecclesia JACOBI vene- rant; & hoc scandaloso exemplo suo quoque alios Judæos imò & BARNABAM in Hypocrisin pertraheret, & quod maximum est, gentes ad judaizandum comminatione æternæ damnationis, ut au- diemus

diemus C. II. cogeret, proinde non rectè ambulare in veritate Evangelii ideoque multos alios malo suo exemplo ostenderet, omniaque conturbaret, etiam PAULUS tertia cum vice publice coram omnibus corripuit dicens: *Si Tu cum Judæus sis gentiliter vivis & non judaicè, quomodo gentes cogis judaizare?* Ecce trinam & canonicam correctionem CEPHÆ juxta normam ab Evangelio præscriptam; juxta quam fuit primò correptus privatim, κατεγνωσµένος ἡν, secundo coram testibus, κατὰ πρόσωπον, tertio, coram universa Ecclesia. Hæc est vera SS. literis, & probatæ Authorum interpretationi conformis CEPHÆ reprehensi historia, insignis nunc oritur quæstio, quisnam hic CEPHAS à PAULO reprehensus fuerit, sunt qui PETRUM Apostolum, sunt, qui alium à PETRO distinctum hunc CEPHAM fuisse velint. De quo agit

CAPUT SECUNDUM.

CEPHAS à PAULO Antiochiæ
reprehensus non fuit Apostolus
PETRUS.

§. I.

Duplex de CEPHA reprehenso sententia recensetur, & nostra statuitur.

Affirmativam quæ PETRUM Apostolum à PAULO reprehensum statuit, tuentur inter P. P. TERTULLIANUS *L. de Præscript. C. XXIII.* S. CYPRIANUS *Epist. LXXI.* S. HIERONYMUS *in Ep. ad Gal. S. AUGUSTINUS Ep. XXVIII. XL. LXXXII. de agone Christi C. XXX.* S. AMBROSIIUS *in Ep. ad Gal. S. GREGORIUS M. in Hom. XVIII. in Ezech. S. CHRYSOSTOMUS in h. l. S.*

THOMAS I. 2. q. 103. a. 4. prætereo Doctores & Theologos Catholicos, qui fere unanimes hujus opinionis sunt, & ex instituto eam defendunt doctissimus CALMETUS *Dissert. I. in Ep. ad Gal. & Diction. Bibl. V.* CEPHAS. clarissimus BERTI de Theol. discipl. T. II. L. XX. C. X.

II. Ex Protestantibus verò, qui in hanc abeunt sententiam, celebriores sunt JOANNES MARCKIUS in *Dissert. III. Lugd. Batav. editis* 1718. SALOMON DEYLINGIUS in *observ. sacr. P. II.* PFAFFIUS *Orig. T. E.* ITTIGIUS *Dissert. de P. P. Apost.* SAMUEL BASNAGIUS *Annal. Polit. Eccl. T. I.* WAGNERUS in *Actione PAULI Antiochena cum PETRO.* QVENSTEDIUS de *Paulina increpatione.* RICHTERUS de *illustri fraterna correptionis Exemplo.* WEISSENHORNIIUS in *Programm. de PAULO PETRI animadversore.* CAVEUS & alii, quos lege in *curis Philol.* WOLFFII, qui in eandem partem inclinat.

III. Nunc & videamus, quinam sint, qui negativam adstruant, credimus etenim nec numero, nec Autoritate nec pondere hos cedere prioribus. Sunt autem ex P. P. S. CLEMENS ALEXANDRINUS L. V. *Hypotypos.* S. IRENÆUS L. III. C. XII. EUSEBIUS L. I. C. XII. & alibi. S. METHODIUS *infra citandus.* DOROTHEUS TYRIUS in *Synopsi de vita & morte Discip.* Author CHRONICI ALEXANDR. OECUMENIUS *Narr. in Acta.* S. HIERONYMUS quoque testatur in *Ep. ad Gal. c. 2.* multos veteris Ecclesiæ Doctores asseruisse, hunc CEPHAM non PETRUM Apostolum sed unum ex septuaginta discipulis fuisse. Idem dicunt THEOPHYLACTUS in *Ep. ad Gal.* & S. ANSELMUS, aut quis demum fuerit, *Commentariorum in hanc Epist.* Author. ita ut mirandum sit, qua fronte clarissimus CALMETUS inquit, hanc sententiam autoritate & antiquitate destitutam esse. Ex Doctoribus & Theologis eam, tamquam pro aris & focis pugnarent, defendunt HARDUINUS *Dissert. hoc super facto instituta,* quam dicunt reperiri in suis *Opp. Select.* quæ nobis non esse ad manus, dolemus. Item PIGHIUS, CARERIUS, BOILAU, HECTOR PINTUS in DANIEL. CORNERA de *jejunio c. 6.* refert quoque illam DE CASTEEL. Et eam defendit KERKHERDERE Historicus S. C. R. M. in illam inclinat COTELERIUS ad *P. P. Apost. T. I. in Epist.*

Epist. 1. CLEM. ad Corinth. §. 47. n. 63. & alii ex Protestantibus Anglicis ut sunt MILLIUS in h. l. in suo N. T. & in Proleg. §. 735. PEARSONIUS Dissert. I. de success. prim. Rom. Episc. C. VII. TWELLS in Exam. Crit. Millianæ versionis p. I. & alii

IV. His posterioribus subscribimus asserentes: CEPHAM à PAULO Antiochiæ reprehensum non fuisse, imo nequidem esse potuisse Apostolum PETRUM, id quod variis, iisque solidis monumentis & momentis evincere studebimus. Sit igitur

§. II.

MOMENTUM PRIMUM.

Ex argumento Epistolæ PAULI ad Galatas.

I. PAULUS converterat Galatas, eos non ad servitutem legis Mosaicæ adstringendo, sed libertatem Evangelio Christi acceptam concedendo (C. I. §. III.) veniunt ad Galatas *quidam*, qui eos conturbant pervertendo Evangelium PAULI, cogentes eos comminatione æternæ perditionis ad judaizandum. Respondent Galatæ, se ad libertatem à PAULO fuisse enutritos Evangelio. Opponunt falsi fratres: PAULUM non esse Apostolum, sed eorum discipulum aliter ac docuisset eos, Hierosolymis edoctum (C. I. §. IV.) cedunt Galatæ, & in Evangelium circumcisionis transferuntur. Quod cum cognovisset Apostolus, scribit Galatis, & argumento Epistolæ suæ defensionem Evangelii sui, prædicatæ libertatis, & revocationem Galatarum intendit. (§. V.) Quod ut utiliter & energicè faceret, iis utitur rationibus, quæ Argumento huic congruunt.

II. *Primo* Se compellat Apostolum non factum ab hominibus, nec per hominem, sed per JESUM CHRISTUM & DEUM Patrem C. I. v. 1. 11. & 12. *Secundo* Jure jurando confirmat, se nequidem vidisse aliquem Apostolorum nisi PETRUM, quem tantum ut videret, minime vero ut ab eo edoceretur, primo Jerosolymam ascenderat, & JACOBUM fratrem Domini simul viderat v. 18. & v. 20. *Tertio* narrat, altera equidem vice se ascendisse Jerosolymam, sed secundum revelationem, quæ fuit per

AGABUM, aut sibi factam tempore famis (§. VI.) ibi, dicit, Evangelium suum libertatis seorsim contulisse cum iis, qui videbantur aliquid esse C. II. v. 1. & 2. Sed illos, qui videbantur aliquid imò Columnæ esse, sibi nihil contulisse, neque obstitisse, sed è contrario dexteras junxisse, quos inter recenset CEPHAM. *Quarto* Hunc CEPHAM Antiochiam venisse, prius gentibus convixisse, sed postea timore quorundam recessisse, sed ei jam à fratribus reprehenso (§. X.) in faciem restitisse, sed cum non resipisceret, gentesque ad judaizandum amplius cogeret, illum coram omnibus durius increpasse. Ex his rationibus deduco: Argumentum Epistolæ Paulinæ fuisse, ut apud Galatas CEPHAM turbatorem culpabilem, falsa jactitantem, perfidum & erroneum commonstraret, quæ omnia Apostolo PETRO nequaquam juxta suam Epistolam conveniunt. Nam

III. *Primò.* PETRUS non potuit Galatas turbasse calumniando, quod PAULUS ab hominibus & ab Apostolis Evangelium didicerit, quia in eodem argumento, quo hanc calumniam à se abstergere venit, PETRUM laudat, quod per quindecim dies cum eo fuerit Jerosolymis, si ergo PETRUS fuisset hic turbator, frustra illum PAULUS hic exciperet, quia posset ab eo fuisse edoctus. Aliud est, si loquitur de CEPHA, qui dicitur fuisse Episcopus Iconii, hic etenim ob viciniam locorum potuit turbasse Galatas, similia PAULO affingendo.

IV. *Secundò.* PAULUS in hac Epistola & ejus argumento adnumerat illis, qui videbantur aliquid esse & non erant (§. IX.) CEPHAM. Sed PETRUS non tantum videbatur PAULO aliquid & Columna esse, sed ipsum revera fuisse pronuntiat C. II. v. 7. & 8.

V. *Tertiò.* CEPHAS dederat dexteras, ut in circumcissionem tantum operaretur, sed PETRUS Apostolus quoque gentibus prædicaverat.

VI. *Quarto.* Iste CEPHAS videtur gloriatus fuisse, se PAULO aliquid contulisse, ita etenim PAULUS pressiori calamo scribit, qui videbantur aliquid esse, nihil mihi contulerunt, quasi diceret, non habetis, cur ab eis turbemini, qui videntur aliquid esse, nam vana eorum est jactatio, quasi mihi aliquid contribuissent, sed

PETRUM

PETRUM Apostolum à **PAULO** laudatum adeo vaniloquum somniare, delirare est, inquit Author quidam apud Ger. **CASTEEL**.

VII. *Quinto.* **PAULUS** in id argumenti sui nervum intendit, ut per factum reprehensi **CEPHÆ** ostenderet, se turbatoribus gentes ad judaizandum cogentibus ubique restitisse; inter eos primò falsos fratres refert, qui subreperant, ut explorarent libertatem, & in servitutem redigerent, quibus Hierosolymis nec ad horam cessit; his secundò accenset **CEPHAM**, qui prius explorata libertate utebatur, sed post timore se segregavit, & huic inquit Antiochiæ restiti, & publicè eum corripui; sed in numero eorum non potuit fuisse Apostolus **PETRUS**, quia laudat **PAULUS**, sibi æqualiter **CHRISTUM** operatum fuisse in Apostolaturn, sicuti **PETRO**, quale nunc fuisset argumentum **PAULI**; **CHRISTUS** operatus est **PETRO** in Apostolaturn sicuti mihi, **PETRUS** à **CHRISTO** edoctus, coëgit gentes judaizare, & ego pariter à **CHRISTO** instructus, ei restiti, nonne divisus est **CHRISTUS**? aut ergo **PAULUS** malè culpasset **PETRUM** secundum suum Evangelium cogentem gentes, aut ineptè gloriatus esset, **CHRISTUM** æqualiter **PETRO** ac sibi cooperatum fuisse? quid hæc laus **PETRI**, ad Galatas, si eos convincere studet, **PETRUM** malè egisse?

VIII. **BASNAGIUS** equidem huic argumento occurrere & ejus nervum incidere properat in *Annal. Polit. Eccl. ad A. C. L. n. 9.* inquiens: Quod **PAULUS** ex objurgatione Petrina probatum dare voluerit, se Apostolis dignitate fuisse parem, quod immeritò fecisset, si **CEPHAS**, nescio quis, in locum **PETRI** substituatur Apostoli; verum perpendamus argumentum Epistolæ Paulinæ, & deprehendemus, quod **PAULUS** Galatas persuadere instituerit, ut ipsi sua de libertate, & non **CEPHÆ** de servitute, sententia starent, & unde hoc probat? Evangelium, inquit, non ab hominibus didici, sed à **CHRISTO** sicuti **PETRUS** (ecce hic v. 7. & 8. Se comparat **PETRO**) quare autem non starent Galatæ verbis **CEPHÆ**? nonne ex contrario fuit, quod **CEPHAS** suum Evangelium non à **CHRISTO** sed ab hominibus didicisset, nam si **CEPHAS** & **PAULUS** pari gradu à **CHRISTO** doctrinam hausissent, quare Galatis standum esset **PAULI** & non **CEPHÆ** doctrina. **PETRUM** ergo **PAULUS** subintelligere non potuit, quia il-

lum distinctis vicibus à CEPHÆ, qui videbatur aliquid esse & non erat, cum laude segregat. Et quæso quale BASNAGII esset argumentum, dicit PAULUM voluisse, ut sua sententia præferatur illi, quæ CEPHÆ est, eoquod à CHRISTO acceperit, unde autem Evangelium suum habebat CEPHAS, si PETRUS est?

IX. Ut PAULUS authoritatem CEPHÆ apud Galatas penitus infringeret, eoque ipsius lapsum exaggerat, ut quasi stupeat, quod & BARNABAS duceretur in hanc simulationem, quis autem non videt ita loquendo suum BARNABAM CEPHÆ prætulisse? & hinc videtur S. METHODIO infra C. III. §. IV. citando, hunc CEPHAM, seu aliquem ex multis, & non Apostolum, sed vilem & abjectum despexisse; Ergo PAULUS PETRUM in sua Epistola h. l. in mente non habuit.

X. *Sextò* denique: Ex argumento Epistolæ Paulinæ perfidus fuit ille CEPHAS, qui prius junxerat PAULO dexteram, ut operaretur PAULUS in gentes cum libertate, & postmodum gentes ad judaizandum cogens fidem datam fregit, sed PETRUS Apostolus neque hanc fidem dare nec frangere potuit, quia quoque ad gentes à DEO vocatus fuerat, & propter visionem cum illis gentiliter vixerat, lapsus ergo CEPHÆ in PETRUM non cadit, de quo

§. III.

MOMENTUM SECUNDUM.

Ex Facto Historico CEPHÆ.

I. Ex hucusque dictis abunde constabit CEPHÆ Antiochiæ peccantis facinus. Quæstio inde oritur, an tale in PETRUM Apostolum devolui queat? devolui quod non possit, sequenti dilemmate evincimus: Vel ante, vel post Concilium CEPHAS coëgit judaizare gentes? Jam vero si CEPHAS ante Concilium peccans Antiochiæ, fuit PETRUS Apostolus, ergo *contra visionem & instructionem à Deo acceptam, contra ipsum conscientie testimonium, verba & fidem* egit. Nescio quis talia crimina in Apostolum ad missionem Judæorum & gentium à DEO specialiter destinatum evo-

evomere audeat? Verum nonne in visione cognoverat PETRUS, neque gentes in libertate viventes à regno DEI exclusas esse? nonne per delapsum super gentes in domo CORNELII Spiritum S. edoctus fuerat, gentes etiam gentiliter viventes salvari posse? nonne per visionem & doctrinam de cœlis acceptam omnis PETRO fuit exemptus scrupulus, quin abhorreret a conviviiis, & consortio gentium? nonne & indubius post visionem & doctrinam istam in domo CORNELII cum gentibus manducavit, licet omnis plebs Judæorum suo facto scandalizata obmurmuraret? nonne hoc factum suum verbis auctoritatem spirantibus publicè culpa liberavit? nonne si hic ipse CEPHAS fuit PETRUS, dederat PAULO per dexteræ junctionem fidem, quod gentes à PAULO Conversæ in libertate tranquillè vivere possint?

II. Operæ pretium est, ut, quæ hucusque monuimus, sacris literis communiamus. Legat B. L. C. XI. Act. & reperiet *visionem, instructionem & manducationem PETRI cum gentibus*. Jam tunc erant, qui scandalizarentur, & PETRUM Jerosolymam redeuntem ob hoc factum graviter objurgarent, sed ergone timore eorum, imò totius Ecclesiæ Jerosolymitanæ PETRUS ad horam cessit? audiamus PETRUM de facto suo & cum gentibus vivendi modo rationem reddentem, cum, inquit, *eram in civitate Joppe, orans, vidi in excessu mentis visionem, & in illa vas quoddam velut linteum magnum de cælo ad me demissum, in quo videbam quadrupedia, bestias, reptilia terræ & volatilia cæli (ecce visionem) & audivi vocem: Surge PETRE, occide & manduca. Dicebam: nequaquam Domine, quia commune aut immundum nunquam introiit in os meum. Respondit autem vox de cælo: quæ Deus mundaverit, tu ne commune dixeris. (ecce doctrinam de cælo) nihil ergo hesitans ivi in domum gentilis Cornelii, & cum loqui cœpissem, cecidit Spiritus S. super eos, sicut & nos in initio. Et inde omni absque scrupulo cum gentibus manducavit, ut illi objicerent dicentes: quare introisti ad viros præputium habentes, & manducaisti cum illis. (ecce propriam conscientiam) Si ergo, concludit Apologiam suam PETRUS, eandem gratiam dedit illis DEUS, sicut & nobis, ego quis eram, qui possem resistere DEO? Tanta fuit PETRI in conspectu universæ Ecclesiæ Jerosolymitanæ constantia, fortitudo*

tanta? & postmodum Antiochia timore *quorundam* falsa commendantium hanc contra visionem, hanc contra instructionem coelitus datam, hanc contra conscientiam Joppe probatam, hanc contra defensionem & verba cum auctoritate prolata, & hanc contra fidem statim post hoc factum, in C. XI. Act. relatum (Si hic C E P H A S fuit P E T R U S) junctione dexteræ datam publicè simulationis, imò gravissimi scandali & lapsus reum se fecerit? credant, qui velint, persuaderi nullo modo possumus.

III. Si autem decantatissimum C E P H A E facinus factum sit post Concilium, sic argumentor: Synodus Jerosolymitana coacta fuit ob seditionem Antiochiæ subortam, & in illa ab Apostolis & Senioribus magna inquisitio facta est, & P E T R U S primus surrexit dicens: *Viri fratres vos scitis, quoniam ab antiquis diebus DEUS in nobis elegit PER OS MEUM audire gentes verbum Evangelii & credere.* (Notent hæc verba ii, qui P E T R U M arguunt, quod ante Concilium coegerit gentes judaizare, & quomodo nunc in Concilio gloriatur gentibus prædicasse Evangelium libertatis?) & *qui novit corda DEUS testimonium perhibuit* (ecce doctrinam) *dans illis Spiritum S. sicut & nobis, & nihil discrevit inter nos & illos fide purificans corda eorum; nunc ergo quid tentatis DEUM imponere iugum super cervices discipulorum?* P E T R O consentit JACOBUS Hierosolymitanus Episcopus, & tandem totius Concilii consensu decretum fuit, quod *visum sit Spiritui S. & Apostolis nihil ultra imponere gentibus oneris.* Quid si nunc hic ipse P E T R U S post Synodum gentes judaizare coëgit, an non contra visionem? contra conscientiam? contra doctrinam cælo delapsam? contra suam in Concilio sententiam? contra expressum Concilii decretum peccasset? nonne tentasset Dominum contra ipsa sua verba volens imponere iugum gentibus? nonne in apertissimam prolapsus esset hæresin? Hiccine ille P E T R U S, pro quo Christus rogavit Patrem, ne deficeret fides ejus? hiccine confirmavit fratres in fide? absit somniare tanta.

IV. Benè novimus, quomodo SS. P. P. & D. D. hunc commentitium P E T R I lapsum excusare studeant, novimus, quod S O R B O N A teste SCHELSTRATIO *Antiqu. illustr. Dissert. I. C. I. n. 3.* damnaverit MARCI ANTONII DE DOMINIS sententiam, qui

L. I. C. VI. n. 35. docuerat Petrum defecisse à fide; verum quoque compertum habemus, Patrum & Doctorum fuisse mentem, lapsum CEPHÆ Concilium anteisse, & hinc CEPHAM facto suo nullam hæresin incurrisse, quia ceremonialis lex ex decreto Concilii abrogata nondum erat. Novimus, quod Patres antiqui hunc PETRI lapsum (PETRUM enim & non CEPHAM fuisse crediderant, sed qua de causa C. ult. manifestabimus) maturè expendentes, haud aliter ejus integritatem fidei salvare potuerint, quam excogitando simulatum tantummodo fuisse PETRI lapsum, sicut simulata PAULI in illum fuisset animadversio. Ita censuerunt ORIGENES, EUSEBIUS EMESENUM, DIDYMU, THEODORUS HERACLEOTES, S. JOANNES CHRYSOSTOMUS, quos citat & sequitur HIERONYMUS. Verum & novimus ex Epistola PAULI CEPHAM reprehensibilem aut reprehensum fuisse, non rectè ambulasse ad veritatem Evangelii, non tantum simulasse, sed & gentes judaizare coëgisse, & hinc à PAULO fuisse in publico correptum. Dicet forsitan nonnemo, hæc omnia simulata lite, quam patres œconomicam vocare solent, ad persuadendos judæos obtigisse, ut D. HIERONYMUS AUGUSTINO objecit, sed & quid HIERONYMO AUGUSTINUS responderit, novimus; Contraxit ejus responsum CL. BERTI, & GER. CASTEEL in sequens dilemma: Vel S. PAULUS verum dixit, quando dixit PETRUM reprehensibilem fuisse, & secundum veritatem Evangelii non ambulasse, gentesque coëgisse judaizare, aut non dixit verum? Si verum dixit, ergo PETRUS in eo erravit, & ab errore erat revocandus non simulate sed Sincerè, sed Seriò? Si verum non dixit? ergo Epistola ad Galatas non est Canonica nec verbum Dei, utpote ficta referens, quod fidei adversatur. Et PAULUS dum ita scribit, aut animo sensit, quod scripsit, aut non? Si sensit; ergo sensit PETRUM errasse? Sin minus? sequitur, quod in Epistola ubi sub invocatione Dei profitetur se non mentiri, revera pejerarit, quod Blasphemum esset autumare. Hæc est responsio magni AUGUSTINI ex Epist. XL. n. 3. XXVIII. n. 4. CX. inter HIERON. LXXXVII. contracta, ubi AUGUSTINUS in ult. protestatur: *Dent veniam quilibet aliud opinanti, ego magis credo tanto Apostolo in suis & pro suis literis juranti, quam cuiquam doctissimo de alienis*

literis disputanti. S. HIERONYMUS energiam argumenti Augustiniani persentens, simulationem CEPHÆ non officiosum mendacium, sed honestam dispensationem compellare maluit? Cui S. P. *Epist.* XL. & LXXXII. respondet, & quid dispensationis vocabulum sibi velit, orat, dicens: *aut enim hoc est, quod ego appello officiosum mendacium, ut hæc dispensatio sit officium velut honestè mentiendi, aut quid aliud sit omnino non video, nisi forte addito nomine dispensationis fiat, ut mendacium non sit mendacium* ita AUGUSTINUS. Dato inquit, CL. BERTI *Theol. Discipl.* L. XX. C. X. Sed non concesso, licere quandoque uti officioso mendacio, in religionis materia, qualis hæc fuit, nunquam licet; *Non enim*, inquit ELEAZARUS carnem porcinam manducare compulsus II. *Machab.* C. VI. v. 24. & 25. *etate nostra dignum est fingere; ut multi adolescentium arbitantes ELEAZARUM nonaginta annorum transiisse ad vitam alienigenarum, & ipsi propter meam simulationem decipiantur, & per hoc maculam atque execrationem mea senectuti conquiram.* Novimus denique græcos Patres & post ipsos BARONIUM in *Annal.* ad A. C. LI. n. 42. BELLARMINUM L. I. *de Rom. Pontif.* C. XXVIII. CORNELIUM à LAPIDE in hunc l. VASQUESIUM T. IV. *Disp.* 82. PETRUM de MARCA *de Concord. Sacerd. & Imper.* L. III. C. XV. n. 7. PETRUM ab omni culpa in hoc facto quæstionis eximere, imò BARONIUM PETRI factum magna conditum prudentia declarare, ne scilicet aliter faciendo Judæos scandalizaret. Verum & pridem respondisse AUGUSTINUM novimus, dum diceret, si nulla culpa in PETRO, ergo hæc fuit in PAULO, injusta scilicet reprehensio publica hominis inculpabilis. Operam igitur perdit BARONIUS, concludit CL. BERTI l. c. dum nititur demonstrare AUGUSTINUM locum Epistolæ ad Gal. inoffenso pede non pertransiisse, nec PETRUM aliqua ratione peccasse. Peccasse etenim ex dictis constat. Imo opere ipso externo (nos in supposito, quod CEPHAS & non PETRUS animo & non tantum exemplo gentes judaizare coegerit, addimus: quoque *interno*) erat PETRI (CEPHÆ) factum superstitiosum, ut AUGUSTINUS affirmat C. XXX. *de Agone CHRISTI*, quoniam cogendo gentes judaizare videbatur adstruere legalium necessitatem. (*in synodo abrogatam*) Ex quibus omnibus
bus

bus fuisse diductis concludimus: CEPHAS verè peccavit, verè erravit, & superstitiosum & hæreticum commississe facinus videtur; sed hæc in Apostolum PETRUM absque nota calumniæ atrocissimæ conjici nequeunt, ergo CEPHÆ factum apertè demonstrat, non Apostolum sed longè alium fuisse simulatorem Antiochenum.

V. Redeamus ad CEPHÆ facinus. CEPHAM non modo simulatione sua ad simulandum pariter induxisse judæos, sed & coëgisse, commemorat C. V. 14. PAULUS: τὶ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰσθαιζεν habet textus. Observetur hæc vox ἀναγκάζειν, h. e. *cogere*, plus enim dicit, quam solo exemplo & simplici abstinentia in simulationem pertrahere; sed idem est ac *necessitare*. Ita utitur D. PAULUS hac voce in eadem Epistola C. II. v. 3. *Titus non est coactus circumcidi*; bis & utitur eodem verbo Apostolus C. XXVI. v. 11. ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, *cogebam blasphemare*, scilicet verberibus, ait SUICERUS T. I. p. 697. C. XXVIII. v. 19. *coactus sum appellare Cæsarem*, & II. Corinth. C. XII. v. 11. *vos me coëgistis*. Ubi τὸ ἀναγκάζειν, strictè, hoc est, pro *necessitare* sumitur, neque unquam, inquit KERKHERDERE in *Thesouro STEPHANI* aut SCAPULA molliorem invenio usum verbi ἀναγκάζω, quam strictè *cogendi*. Verè igitur coëgit CEPHAS gentes, & quomodo? legamus Act. C. XV. v. 1. & videbimus, falsos fratres gentes Antiochiæ dura hac conditione coëgisse: *Quia nisi circumcidamini secundum morem Moysis, non potestis salvari*. Comminatione igitur æternæ damnationis (aliter etenim Judæi gentes in provinciis Romanorum gentilium cogere non poterant) CEPHAS ad exemplum falsorum fratrum cogere studuit. An nunc talia de PETRO Apostolo cogitemus? nunc hæc dum Decreto Cocilii, cum sententia PETRI in Concilio dicto conveniunt? & quare PETRUS, qui prius cum gentibus manducaverat in urbe Joppe, & suum factum justificaverat coram universa Ecclesia Jerosolymis, quare, inquam, nunc Antiochiæ gentes judaizare cogeret? audiamus: *prius, quam venirent*, narrat Apostolus, *quidam à JACOBO, cum gentibus edebat, cum autem venissent, subtrahebat & segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant*. Ergo illi *quidam* fuere in culpa, & quinam isti? fueruntne tantæ Autoritatis ut PETRUM Apostolorum Principem terrore concuterent, totumque mutarent PETRUM

TRUM? S. PAULUS utitur pro τὸ quidam voce τίτες. Percurramus *Epistolam PAULI & Acta Apostolorum*, & videbimus, quod illi τίτες sive *quidam* parum laudis & Auctoritatis habeant. C. II. *Ep. ad Gal. v. 15.* Τίτες illi falsi fratres subintroducti, qui subintroierunt explorare libertatem nostram. C. I. v. 7. τίτες qui vos conturbant. *Act. XV. v. 1.* τίτες quidam descendentes de *Judea* docebant fratres, nisi circumcidamini non potestis salvari. & v. 24. *audivimus*, ait synodus, quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis evertentes animas vestras, quibus non mandavimus. Hos igitur falsos fratres timuit PETRUS, illa Petra contra quam portæ inferni non prævalebunt? falsos fratres, inquam timuit, qui supra totam Ecclesiam non expavuit, manducans in urbe Joppenſi cum gentibus? Hæccine de PETRO?

VI. TILLEMONTIUS equidem existimat, quòd iste CEPHAS haud aliud ac PETRUS Apostolus potuerit esse, qui Auctoritate sua etiam BARNABAM in ejusmodi simulationem pertraheret. Verùm respondet TILLEMONTIO KERKHERDERE, si Chronologiam Apostolorum attendisset, observasset hæc Antiochiæ facta esse tempore, quo BARNABAS nondum acceperat per impositionem manuum Apostolicarum Spiritum S. missionem & Apostolatum. Sed hoc responso nequidem KERKHERDERE indiguisset, quia S. textus ait: BARNABAS fuit ductus ab eis scil. judæis, & non ab eo, aut CEPHA, quem parum æstimabat, est igitur argumentum TILLEMONTII pro nobis. Id insinuat particula ET, ita ut ET BARNABAS - - quasi PAULUS plus tangeretur BARNABÆ errore, quam CEPHÆ, quia majora de illo speraverat, quam de CEPHA. PETRUS proinde hic CEPHAS non fuit. Et hæc simulatio BARNABÆ aperte probat, hæc cuncta ante Concilium Jerosolymitanum contigisse, quia si post synodum talia BARNABAS commississet, non minus quam CEPHAS superstitiosum factum perpetrasset, etenim non tantum simulavit, sed & se separavit, legit quippe textus Syrus pro *simulatione* *מדתן* *segregationem*. Et Codices Græci pro *συνυπεκρίθησαν αὐτῷ* *simulationi ejus consenserunt* legunt *συνυπεκρίθησαν* se *separarunt*, & pro *τῇ ὑπεκρίσει* *simulationi* *τῇ ὑποκρίσει* *segregationi*. Flecti ergo potuit BARNABAS exemplo CEPHÆ nolens resistere illi, qui videbatur ali-

aliquid esse, aut Judæorum Praxi, quia BARNABAM Judæis multum gratificatum esse, ex ejus Epistola adparet, quam P. P. communiter, ut ait CAVEUS *Sac. I.* BARNABÆ tribuunt.

VII. Tantum proinde, adeoque turpe fuit CEPHÆ simulantis & cogentis facinus, ut neutiquam à prudente in PETRUM Apostolum torqueri possit, quare autem quidam SS. PP. illud PETRO tribuerint C. ult. demonstratum ibimus.

§. IV.

MOMENTUM TERTIUM.

Ex junctione dexteræ CEPHÆ cum dextera PAULI.

I. Si verba PAULI accuratius perlegimus, facile deprehendimus, quod in sua Epistola CEPHAM à se reprehensum à PETRO Apostolo clarissimis verbis distinguat. Etenim loquens de CEPHA Antiochiæ reprehenso, testatur, quod prius Jerosolymis videns PAULO concreditum esse Evangelium præputii, sicut PETRO circumcisionis, & cognoscens, gratiam & donum miraculorum PAULO sicut PETRO aliisque Apostolis concessum fuisse, cum JACOBO suo Episcopo & JOANNE suo conpresbytero dexteram dederit. Nonne hunc dexteram jungentem non PETRUM, sed CEPHAM appellat? uti §. sequ. videbimus. Nonne PETRO haud opus erat, antequam jungeret dexteram, cognoscere, PAULO sicut sibi ipsi concreditum esse Evangelium, eoquod id jam noverrat, cum PAULUS undecim annis ante ipsum adierat, & cum illo dies quindecim permanerat, non solum ut videret, & tantum colloqueretur, sed & conferret cum illo? Ita verba textus: *ἰσὸρῆσαι πέτρον* interpretatur S. CHRYSOSTOMUS in *b. l.* quod non tantum videre, sed & quid amplius quam visere PETRUM voluerit PAULUS. CAMERARIUS ex HERODOTI *Euterpe* probat τὸ *ἰσὸρῆσαι* significationem habere percunctationis, cognitionis & narrationis compertorum. CRESOLLIUS in suo *Theatro Sophistico* ait idem significare, ac apud Germanos: *Einen Fennen lernen, mit einem bekannt werden.* SVICERUS T. I. p. 1465. interpretatur: PAULUM adiisse PETRUM, ut de quibusdam consuleret, ut de

E.

Pro-

Profectu suo in Ecclesiis cum eo ageret, atque conferret. Non tamen, monet h. l. WOLFIIUS, ex eo inferas, quod PAULUS discendi gratia PETRUM adierit, probare enim contendit, se à nemine aliquid didicisse. Satis ergo superque satis PETRUS Apostolus per illos quindecim dies cognoverat PAULUM, ita ut plane superfluum fuisset, prius videre atque cognovisse Apostolatum & dona PAULI, antequam dexteram daret. Non igitur de Apostolo, sed de alio CEPHA hic PAULI sermo est.

II. Et nonne contra usum loquendi peccasset graviter PAULUS, sermonisque seriem & sensum dubia obscuritate turbasset, cum dixerit: cum vidisset PETRUS, quod mihi creditum esset Evangelium, sicut PETRO (sicut sibi, ni fallimur, debuisset scribere) circumcisionis, dexteram dedit. Nonne Apostolus sibi ipsi in eadem Epistola contradiceret? supra dicebat, se jam Tertio post Conversionem anno PETRO fuisse Jerosolymis visum & cognitum, & nunc modo pro causa movente, cur dexteram daret, visionem & cognitionem adfert? aut forsan dicemus, PAULUM intra illos quindecim dies, in quibus PETRO Jerosolymis adfuerat, missionem & Apostolatum suum reticuisse? aut PETRO PAULUM nondum innotuisse, cujus persecutio christianorum, conversio in via & missio ad gentes per universam Ecclesiam jam increbuerant? imo adeo innotuisse, ut prius post undecim annos eam addiscere decuisset, antequam dexteram daret. Non ergo PETRUS Apostolus vidit & cognovit PAULO sicut PETRO conceditum esse Evangelium, sed alius à PETRO distinctus CEPHAS cognoscens & videns PAULUM à Christo missum esse ad gentes, ut PETRUS ad circumcisos destinatus fuerat. Hoc Parellelo Apostolorum moveri potuit, ut dexteram jungeret. Hoc PAULUS videtur innuere, ut dum de Apostolo ipsi sermo est, eum PETRUM appellaret, & cum de altero loquitur, qui PETRI & PAULI comparatione movetur dexteram dare, illum CEPHAM cognominet.

III. Sunt, qui existiment, quod ea de causa, quia PAULUM inter & CEPHAM societas fuerit inita, etiam inter illos æqualitas intercedere debuisset, & ideo non alius, nisi Apostolus potuerit esse ille CEPHAS, quoniam dexteram PAULO daret. Verum tunc temporis neque BARNABAS fuerat Apostolus, ergo cedit æqua-

æqualitatis necessitas & sane stricta societas illa manuum junctio haud erat, habet enim textus græcus: vocem κοινωνία, quæ non societatem, sed communionem innuit, qualis & inter inæquales esse potest. S. AUGUSTINUS junctionem dexterarum h. l. ita explana-
nat: ut nos quidem in gentes iremus, quæ sunt contraria circumcisi-
oni, ipsi autem in circumcissionem, consenserunt mihi & BARNABÆ
h. e. dexterarum dederunt Societatis. Quis autem dicet ejusmodi
 consensum æqualitatem requirere. Verum est, cum PAULUS de
 PETRO in hac Epistola loquitur, comparisonem instituit inqui-
ens: qui enim operatus est PETRO in Apostolatum, operatus & est
mihi inter gentes; Sed cum de CEPHA & JOANNE cum JACOBO
 jungentibus dexteram verba facit, non sibi & PETRO pares eos
 facit, sed inquit, quod aliquid videbantur esse, sed Apostolum esse,
 & tantum aliquid videri esse, non sunt idem (C. I. §. IX.) & quæ-
 so cur dexteram dedit CEPHAS? ut PAULUS in gentes, ipse ve-
 rò in circumcissionem irent; hiccine PETRUS Apostolus? Num
 Judæis & circumcisis PETRUS tantummodo prædicavit, an quo-
 que gentes docuit? Sacram historiam ignoraverit ille, qui talia
 de PETRO asserit. CEPHAS igitur JACOBI & Ecclesiæ circum-
 cisorum Presbyter fuerat, cujus munus erat, inter Judæos Evan-
 gelium docere.

IV. Non parum roboris argumento nostro suppeditat scri-
 ptura PAULI, qui inaudito exemplo PETRUM JACOBO postpo-
 nit, quod nulli hætenus Scriptori Canonico usitatum fuerat, qui
 omnes ab initio PETRUM posuere, si plures Apostoli nominandi
 venirent. Hoc adeo GROTIUM offendit, ut mallet hoc loco CE-
 PHAM esse missum, quam secundi loco positum. Quod summum
 est, non veriti sunt librarii & interpretes quidam textum PAU-
 LI corrumpere, & PETRUM JACOBO antepone, ut errorem
 corrigerent, quem in hoc ordine PAULUM admississe timebant.
 Ita testatur SALMASIUS in *apparatu de Primatu Papæ* p. 13. in
 nonnullis iisque vetustissimis exemplaribus, mutato ordine legi
 πέτρος, Ιάκωβος & καὶ Ιωάννης. Binos ejusmodi codices adfert MIL-
 LIUS in h. l. quosdam etiam Patres Latinos (vide C. ult.) Sed
 quid nos hisce inmoramur, cum iste CEPHAS JACOBO postposi-
 tus non sit Apostolus, sed JACOBI Presbyter, ut demonstratum

imus; Fuit etenim unus ex Senioribus & Presbyteris JACOBI (C. I. §. VII.) ad hos etenim missus erat PAULUS cum BARNABA ab Ecclesia Antiochena (Act. XI.) & illis dexteram junxerat. (C. I. §. VI.)

V. Miror cum cl. KERKHERDERE doctissimum CALMETUM hanc inversionem ordinis adeo parvipendere, ut quasi in S. literis communem eam dicat; varia equidem adfert exempla, sed cum illa omnia vel ad ætatem tantum, vel ad dignitatem, vel adgestorum præcellentiam spectent, à S. Scriptoribus ejusmodi ordinis inversionem recte fieri potuisse, facile perspicimus. Unum est de AQUILA & PRISCILLA, quod & CALMETO favere videtur. Etenim S. LUCAS Act. XVIII. v. 2. 18. & 26. & S. PAULUS Rom. XVI. 3. II. ad Timoth. IV. v. 19. Semper præponunt S. uxorem PRISCAM, aut diminutivè PRISCILLAM AQUILÆ suo conjugii, rationem ordinis assignat CALMETUS solenniori apud Romanos salutandi usui; Apostolus tamen I. Corinth. XVI. v. 19. PRISCILLAM AQUILÆ postponit inquit: Salutant vos AQUILA & PRISCILLA. Posset equidem opponi, ordinis diversitatem inter eos, qui sunt una Caro, nullius esse momenti, & hanc ob causam existimatur, MILLIUM variantes lectiones in suo N. T. nequidem annotasse; sed verisimilius videtur, ideo S. Apostolum PRISCILLAM conjugii præposuisse, quia in ejus elogio versabatur, utpote quæ, ut ait: Rom. XVI. v. 4. pro anima PAULI (eò animo fortior, quò sexu debilior) suam cervicem supposuerat. Non ergo temerè sed laudis causa à PAULO ordinem inversum fuisse credamus; Verùm in loco nostro hæc ratio non obtinet, ut PETRUM trina vice in Epistola sua ceu Apostolum prædicatum JACOBO in ordine nono postposuerit; causa etenim quænam ulla est? forsitan dices, si CEPHAS, non Apostolus sed solum Presbyter esset, ergo neque JOANNI utpote hoc inferior, præponi deberet, & cum præponitur signum evidens est, PAULUM hinc loci non observasse ordinem. Solvemus argumentum C. III. §. ult. ubi ostendemus neque hunc JOANNEM fuisse Apostolum

§. V.

MOMENTUM QUARTUM.

Ex verbis invektivis PAULI in CEPHAM.

I. Apostolus in hac, quæ calamo nostro obversatur, Epistola loquens verbis expressis de Apostolorum Principe, ei PETRI attribuit nomen, sed in simulatorem reprehensum invectus, eum CEPHAM cognominat. Credendumne quod in eadem Epistola Personam eandem diversis nominibus exprimat? Aliis saltem in locis de Apostolo verba faciens, semper PETRUM nunquam CEPHAM compellat; nisi in *Epist. I. ad Corinthios*, ubi quidem hunc eundem Apostolum vocat CEPHAM, attamen constanter: *hoc autem ait I Cor. c. I. v. 12. dico: quod unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum PAULI, ego autem APOLLO ego vero CEPHÆ ego autem CHRISTI.* Sed in promptu est ratio ipsis his verbis indicata, non sua enim sed Corinthiorum verba refert, qui usu habebant PETRUM nomine, quo eum CHRISTUS insignierat, compellare, eoquod vox Chaldæa aut Syra *κηΦᾱς*, quam Dominus SIMONI imposuerat, nondum in vocem Græcam *πέτρος* versa erat, id quod postmodum Antiochiæ factum esse KERKHERDERE autumat, sicut & ibi christianorum nomen ortum est. Ex eo ergo, quod Apostolus PAULUS in Epistola ad Corinthios PETRUM constanter CEPHAM, in Epistola verò ad Galatas diversis nominibus & quidem in diversis & planè disparibus argumentis compellet, facile, consequi judico, quod diversas personas in mente habeat.

II. Quod autem Apostolus etiam in Epistola ad Corinthios sub CEPHA non PETRUM sed aliam Personam, & quidem eam, quæ in Epistola ad Galatas inducitur, subintellexerit, ut teste GER. CASTEEL HARDUINUS & alii contendunt, nulla ratione persuademur, quia S. CLEMENS Romanus ad eosdem Corinthios scribens, non alium CEPHAM quam Apostolum intelligit. Hæc sunt ipsius apud COTELERIUM verba: *ἐπ' ἀληθείας, πνευματικῶς ἐπέσειλεν ὑμῖν, περὶ αὐτοῦ τε, καὶ ΚηΦᾶ καὶ Απόλλω διατὸ, καὶ τότε προσκλίσαις ὑμᾶς πεποιῆσθαι. ἀλλ' ἡπρόσκλησις ἐκείνη ἦττον ἀμαρ-*

τίαν ὑμῶν προσήνεγεν. προσεκλίθητε γὰρ ἀποστόλοις μεμαρτυρημένοις, καὶ ἀνδρὶ δεδοκιμαμένῳ παρ' αὐτοῖς. Certe de se ipso, CEPHA & APOLLO vos monuit S. PAULUS, etiam tum factiones inter vos & partium studia fuisse. At illa inclinatio minus vobis peccatum attulit, nam inclinati eratis in Apostolos (PETRUM & PAULUM) testimoniis insignes, & virum (APOLLON) ab ipsis probatum. Nec dicas CEPHAM in Epistola hac ad Corinthios APOLLO postponi, proinde Apostolum non esse, etenim haud ad naturam rei aptior hic ordo potuit esse, primo, ceu loco infimo, se ponit PAULUS, exinde APOLLO, inde CEPHAM, denique CHRISTUM. Cæterum nullibi in N. T. reperimus PETRUM unquam dictum fuisse CEPHAM nisi à JOANNE C. I. v. 42. Sed addita cautela: Tu vocaberis CEPHAS, quod PETRUS interpretantur Græci.

III. Non diffitemur in Codice Alexandrino, uti & in versionibus orientalibus in Epistola ad Galatas loco CEPHÆ legi PETRUS, verum Codicem Alexandrinum esse mutilatum testatur MILLIUS, qui in evolvendis Codicibus antiquis N. T. omnem impendit industriam. Versiones verò Orientales nobis nequaquam obstant, quia PETRUM nulla alia voce exprimunt, quam Chaldæa aut Syra כֶּפֶס. Hinc & in illis, ubi Apostolus in hac Epistola de PETRO C. I. v. 18. & C. II. v. 7. & 8. omnibus consentientibus expressè loquitur, non alia utuntur voce quam כֶּפֶס.

IV. Pariter non abnuimus, antiquos Codices tam Græcos quam Latinos in Epistola ad Galatas, ubi vulgata nostra legit CEPHAS, olim legisse PETRUS, hæc etenim videtur ratio, cur latinus interpres IRENÆI, TERTULLIANUS, AMBROSIVS & HIERONYMUS loco CEPHAS in hoc loco ponant, legant & citent PETRUS. Imò vix non omnes Græci Codices hodie in C. II. Epist. ad Gal. v. 11. & v. 14. legunt PETRUS, uti videre est in editione Parisiensi, quæ mihi ad manus est, in versione ERASMI &c. Verum olim veram & genuinam lectionem fuisse CEPHAS & non PETRUS, testantur varii græci Codices, quos citat MILLIUS in suo N. T. Annot. ad v. 11. C. II. Epist. ad Gal. ubi sic habet πέτρος כֶּפֶס legunt STEPH. IÆ. ALEX. BARBAR. 2. PETAVII 3. COLBERTI 7. COVELLI 2. EUSEB. VEL. COPTI. Atque ita, pergit MILLIUS, veteres legisse certum est, inquit CL. PEARSONIUS

Dissert.

Dissert. I. de success. Primorum Romæ Episcoporum C. VII. quoniam inde controversia Orta est, an Apostolus, an unus ex LXX. Discipulis fuerit, cui PAULUS Antiochia restitit. Nam si PETRUS Gal. II. V. II. 14. κηΦᾱς scriptus extitisset, ea controversia oriri nunquam potuisset. Cum igitur CLEMENS ALEXANDRINUS, uti ex lib. Hypotypos. colligitur, in suis Codicibus CEPHAS, habuerit, & etiam EUSEBIUS in antiquis Codicibus ita invenerit, signum evidens est, antiquiores Codices CEPHAS & non PETRUS legisse. Similia habet MILLIUS in Prolegomenis n. 635. Tit. EUSEBIUS CÆSARIENSIS, cujus in laudem inquit: EUSEBIUS CÆSARIENSIS omnifaria jam eruditionis laude floruit. Codicibus N. T. præstantioribus è Bibliotheca PAMPHILI sui instructum fuisse apparet ex scriptis, in ipsis enim genuina ferè sunt, quæ adducit. Mitto in superioribus citata. Galat. II. V. II. ὅτι δὲ ἦλθε κηΦᾱς, & infra V. 14. κηΦᾱς. Sic Alexandr. aliique codd. vulg. EUTHALIUS. Et jam ante MILLIUM COTELERIUS in S. S. P. P. Apostolicis Ep. S. Clem. ad Cor. §. 47. annot. 8. CEPHAM memoratum 1. Cor. I. 12. & III. 22. PETRUM intelligit, nam quod alius CEPHAS à PETRO agnosci non debeat, nos docent HIERONYMUS, CLAUDIUS TAURINENSIS & ANSELMUS ad C. II. ad Gal. ubi contrariam refellunt sententiam, de qua consule etiam Eusebium H. E. L. I. C. XII. Theophylactum cum Oecumenio ad prædictum Gal. caput, nec non Dorotheum in synopsi. Videntur autem, qui hoc modo senserunt, habuisse nomen CEPHÆ in Codicibus suis Gal. II. II. & 14. ut colligere licet cum ex Eusebio, tum ex quibusdam editionibus ac interpretibus. In eandem sententiam inclinare LEONHARDUM TWELLS testatur WOLFFIUS in h. l. & ait hunc Anglum exprobrare editori N. T. Græco-Anglicani, qui versu 11. ponit κηΦᾱς, & sibi non constans in V. 14. ponat πῆτρος. Pariter, inquit, RICHARDUM SIMONEM in Histor. crit. versionum N. T. notasse Gallo-Montenses, quod neglecta vulgati Autoritate PETRI nomen pro CEPHA in V. II. & 14. in versione sua expresserint.

V. „Fugulum ergo sibi petit, ait GER. CASTEEL, vir inter suos multum spectabilis SAMUEL BASNAGIUS, dum in annal. Polit. Eccl. ad annum Domini L. scribit: Caterum à vero ea prorsus abhorret sententia, quæ ignotum CEPHAM sufficit Apostolo. Si à PAULO
scri-

scriptum fuisset, cum CEPHAS venisset Antiochiam, nominis ambage forsitan veritati tenebra offunderentur; At à PAULO disertè fuit dictum: Cum PETRUS venisset Antiochiam. Nullus autem in Epistola ad Galatas PETRUS, nisi Apostolus, qui PAULO, BARNABÆque dexteram dederat societatis, suo inquam se interimit gladio BASNAGIUS. Hanc enim, quam adfert lectionem nunquam admisit, sed semper repudiavit, ac etiamnum repudiat Dei Ecclesia, quæ est columna & fundamentum veritatis 1. Timoth. III. Siquidem vulgata & vetustissima exemplaria pleraque, saltem latina, solum CEPHÆ nomen in hujus rei gesta expeditione exhibent. Quidquid S. HIERONYMUS (qui novum testamentum græcæ fidei sese reddidisse scribit, vulgatam tamen editionem, sua vetustiore, sua ubique præfert) in illa interpretatione latina, tam hic, quam alibi PETRI ponat nomen, certum tamen est iis locis citatæ Epistola multo tempore ante CEPHÆ nomen positum, ubi HIERONYMUS, ait GER. CASTEEL, PETRI nomen habet. Textus græcus, est observatio laudati GER. CASTEEL, à vulgatis diversus, nullo potest esse præsidio, tum quod Codices sint corrupti, tum quod sibi in variis editionibus minimè constent; alii enim v. 9. II. & 14. alii duntaxat v. II. & 14. PETRUM pro CEPHA exhibent, alii v. 9. CEPHAM prorsus omittunt. Codex manuscriptus, qui reputatur MCCC. annorum à CYRILLO LUCARA Patriarcha Constantinopolitano Regi Angliæ missus in tribus versibus habet, quemadmodum vulgata, nomen CEPHAS; tamen ut dum C. I. legitur: veni Jerosolymam, videre CEPHAM, Petrus subintelligatur. ”

VI. Quæret autem, cur novi & juniores Codices posuerint PETRUS, ubi antiqui legerant CEPHAS? Responsio facillima est, κηφᾱς erat vox Chaldaica aut Syriaca, verterunt igitur illam in vocem græcam & linguæ suæ conformem πέτρος, quia utraque idem significat. Aut, ut sæpius fecisse Græcos compertum est, vocem notiore substituire voluerunt pro minus nota, & loco τὸ κηφᾱς posuerunt τὸ πέτρος, nequaquam memores, duplicem voce duplici significari Personam. Aut cum prius in margine interpretes aut Scribæ posuissent claritatis ergo τὸ πέτρος, librarii postmodum Græci absque cautela, loco τὸ CEPHAS intruserunt in contextum τὸ πέτρος. Et inde divinare licet, cur postmodum in-

interpretes latini corruptis Codicibus decepti sua Exemplaria depravârint. Vide C. ult.

§. VI.

MOMENTUM QUINTUM.

Ex eo, quia tunc PETRUS erat Romæ, dum corripere CEPHAS à PAULO Antiochiæ.

I. Haud solidius atque evidentius, pro abluenda à PETRO simulationis macula, & PAULI culpantis censura, argumentum afferri poterit, quam si iusta & exacta Chronologia evicerimus, tunc temporis, cum PAULUS reprehenderet CEPHAM *Antiochia*, PETRUM fuisse *Romæ*. Id autem evinci haud poterit, nisi prius similiter fundata fuerit illa inter Doctores adeo controversa

HYPOTHESIS:

Quod PETRUS sub CLAUDIO, & quidem secundo Imperii anno Romanam fundaverit Ecclesiam.

II. Clarissimus noster BERTI in Archi. Gymnasio Pisano Historiarum Professor in *Dissert. I. de Rom. urb. Episc. Vol. II. Hist. Eccl. n. 10.* longè veri similiorem eam pronuntiat sententiam, quæ statuit PETRUM anno Æ. V. XLII. CLAUDII II. venisse Romam, & his illam probat argumentis I. ex EUSEBIO qui in suo chronico ait: *Cum primum Antiochenam Ecclesiam fundasset, Romam proficiscitur, ubi Evangelium prædicans XXV. annis ejusdem urbis Episcopus perseverat.* II. ex S. HIERONYMO dicente L. de script. Eccl. secundo CLAUDII anno ad expugnandum SIMONEM MAGUM Romam pergit, ibique XXV. annis Cathedram Sacerdotalem tenuit. III. EX SEVERO, SULPITIO L. II. S. H. scribente: *Antequam PETRUS sub NERONE una cum PAULO rediisset, divina apud urbem religio invaluerat, PETRO ibi Episcopatum gerente.* IV. ex PAULO OROSIO L. VII. Hist. C. VI. Exordio Regni CLAU-

DI PETRUS Apostolus D. N. J. C. Romam venit, & salutarem cunctis fidem fidelem populum docuit. V. ex LEONE MAGNO serm. VIII. in natal. Apostol. nunquid, ait, aut iudicio PILATI, aut sevitia Iudeorum minor erat vel in CLAUDIO potestas, vel in NERONE crudelitas VI. Ex libro Pontificali in vetustissimo Florentino Codice hæc habente: PETRUS ingressus est in urbem Romam, ibique tenuit cathedram Episcopatus annos XXV. m. 2. idem reperitur in Catalogo Liberiano. In altero, tempore CAROLI M. conscripto. In alio, exarato, sub JOANNE VIII. & aliis multis. VII. Ex Epistola I. Petri C. V. v. 13. salutatur, ait vos Ecclesia, quæ est in Babylone (hoc est ROMÆ, ut interpretes intelligunt, & præcipue PAPIAS qui floruit anno Æ. V. CXX. & in explanat. sermonum Domini ait: PETRUS in Epistola sua, quam EX URBE ROMA scripsit, meminit MARCI cum dixit: Salutatur &c. Citant hunc locum ex PAPIA EUSEB. L. II. C. XIV. NICEPHORUS L. II. C. XV.) & MARCUS filius meus; Sed MARCUS scripsit Evangelium Romæ anno III. Olymp. CCV. anno autem Tertio CLAUDII Roma perfectus est MARCUS Alexandriam.

III. Non tantum his Cl. viri argumentis plenis calculis subscribimus, sed & aliorum Patrum testimoniis adeo convincimur, ut non tantum cum BERTI verisimiliorem sed omnino certam illam dicamus sententiam, quæ PETRUM sub CLAUDIO Romæ vixisse definit. Pauca ex P. P. antiquis afferemus: I. DIONYSIUS CORINTHIACUS Ep. ad Rom. PETRUM & PAULUM qui Romanos & Corinthios primum in Ecclesiam Christi inseruerunt, prudenti quadam admonitione impulsæ in unum locum conclusistis, nam ambo cum & nostram Corinthi & vestram ROMÆ Ecclesiam fundassent. II. S. CLEMENS. ALEXANDR. L. Hypoth. V. cum PETRUS Romæ publicè verbum DEI prædicaret, & SPIRITUS S. instinctu Evangelium CHRISTI exponeret, multos, qui præsto aderant, MARCUM magnopere obsecrasse ferunt, ut ea, quæ fuissent ab illo prædicata scriptis mandaret EUSEB. L. VI. C. XI. III. EUSEBIUS CÆSARIENSIS H. E. L. II. C. XIII. Sub ipso CLAUDII imperio benigna ac propitia DEI erga humanum genus providentia fortem ac præpotentem & reliquorum omnium Apostolorum propter virtutis amplitudinem facile Principem Romam versus - - - quasi manu

*manu deduxit. IV. S. EPIPHANIUS Hæres XXVII. in Roma fuerunt primi PETRUS & PAULUS Apostoli iidem ac Episcopi, deinde LINUS veruntamen etiam hic potuit superstitionibus adhuc Apostolis PETRO videlicet ac PAULO alios Episcopos constituere, propterea quod Apostoli sæpe ad alias terras ablegabantur propter CHRISTI prædicationem, non potuit autem urbs Roma sine Episcopo esse, PAULUS enim in Hispanniam profectus est, PETRUS verò sæpe Pontum & Bythiniam visitavit. V. TERTULLIANUS de Baptismo C. IV. Nec quicquam refert inter eos, quos JOANNES in Jordane, & quos PETRUS in Tyberi tinxit. VI. MARCELLUS I. Epist. ad Antioch. PETRI sedes primitus apud vos fuit, quæ jubente Domino Romam translata est. VII. EUSEBIUS PAPA Epist. III. Benedictus Dominus DEUS noster, qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam B. PETRI Apostolorum Principis Sacerdotio ditavit. VIII. INNOCENTIUS I. Ep. I. apud PETAVIUM P. I. L. V. C. IV. Manifestum esse, ait, in omnem Italiam, Gallias Hispannias Africam atque Siciliam Insulasque interjacentes nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus PETRUS, aut ejus successores constituerint Sacerdotes. Aut legant, si in his Provinciis alius Apostolorum invenitur aut legitur docuisse? Ex quibus aliisque Patribus abundè satis testimonii habemus, divinum PETRUM Romanam Ecclesiam primitus fundasse, cum igitur tum ex SUE-
TONIO tum ex OROSIO infra citandis compertum habeamus CLAUDIUM anno Imperii sui nono Christianos Roma expulisse, necessariò jam tempore CLAUDII imperantis PETRUS Christianos Romam invexerit, concludimus.*

IV. Sententia huic nostra adversantur Catholici pauci, quos inter numerantur PAPEBROCHIUS, PAGIUS, BALUZIUS, VALESIIUS, TOINARDUS &c. Recentiores autem, inquit CL. BERTI ferè omnes, quos inter neque obscurior neque illiteratior censeri debet CAVEUS, qui in Sac. Apost. p. II. n. 31. hæc habet: Etiam si cum antiquis PETRUM Romæ fuisse, & istius Ecclesiæ fundamenta posuisse, facile concedimus (imo ex antiquissimis P. P. I. c. evidenter probat) ipsum tamen ab Exordio CLAUDII & sic ann. XXV. Romanam Ecclesiam tenuisse constanter pernegamus; & rationes, cur neget, primo intuitu haud contemnendas adfert, quas si enerva-

verimus, omnium Adversariorum tela confregimus. I. Nobis cedit, HERODEM AGRIPPAM occiso JACOBO PETRUM, antequam Romam transiverit, circa Pascha carceri mancipasse, verum hoc anno II. CLAUDII factum fuisse negat, nam, inquit, HERODES AGRIPPA nonnisi in fine anni I. CLAUDII discessit Roma, & veniens Hierosolymam non potuit statim animum appellere, ad occidendum JACOBUM, & carceri includendum PETRUM. Sed respondemus, id omnino evenire potuisse, nam tum ex JOSEPHO L. XIX. Antiqu. C. ult. tum ex PHILONE in sua legatione literis prodita scimus, quod jam CALIGULA CLAUDII Antecessor AGRIPPAM Tetrarchia Galilææ donaverit, & quidem ann. XL. postmodum verò CAJO CALIGULA à CHERÆA CASSIO gladio interrempto anno Æ. C. XLI. m. Januario C SS. ipso CAJO CALIGULA & SATURNINO à TIBERIO CLAUDIO DRUSO Cæsarum Quinto ad imperium evecto Principatu Judææ & Samariæ donatus, catenaque aurea, Symbolo munificentiae simul atque captivitatis, ut ait CL. BERTI V. I. *Dissert. II. De Epoch. Herod. n. 23.* & commendatus ad Præsides Provinciarum magna celeritate Jerosolymam rediit; igitur absque ambagibus CLAUDIO prius Romæ cognitus potuit in initio CLAUDII imperantis maturo tempore Jerosolymam reverti, reversus autem anno XLI. h. e. CLAUDII anno I. ab Ecclesiasticis negotiis curas suas orsus est; nam teste JOSEPHO l. c. THEOPHILUM filium ANANIAE amovit à sacerdotio, eique suffecit BOETHI filium, postea Pontificatum contulit MATTHIAE, & huic iterum ademptum dedit ELIONÆO. In hac perturbatione Ecclesiae Hebraicae quis non videat, tam Synagogæ quam AGRIPPÆ oculum pupugisse novam Ecclesiam CHRISTI Jerolymis crescentem, quam ut in cunis suffocaret, Seniorum & Sacerdotum invidia, & capeffendo ab illis amore ac in initio regni sui conciliando favore incensus abs mora jussit occidi JACOBUM, & videns, quod placeret Judæis, *apposuit, ut apprehenderet & PETRUM, quem cum apprehendissent misit eum in carcerem volens post Pascha producere eum populo,* sed per Angelum liberatus è carcere abiit in alium locum, scilicet ROMAM, ait jocandi causa CAVEUS, & nos seriò; existimantes, quod omni absque scrupulo asseri possit adhuc anno XLII. CLAUDII

II. PETRUM carcere liberatum ivisse Romam; & sic sub CLAUDIO Romanam fundasse Ecclesiam ut supra citata testatur antiquitas. CAVE autem existimat anno CLAUDII III. PETRUM carceri inclusum fuisse Hierosolymis, si res ita se habet, ait CAVE & PETRUS anno LXV. hoc est NERONIS XI. crucifixus est, non ann. XXV. sed XXI. sedit Romæ. Nescio an joculari velit an serio loquatur CAVEUS, nam ab anno XLIII. CLAUDII III. usque ad NERONIS XI. & Æ. V. LXV. sunt anni XXII. & à Paschate anni XLIII. usque ad XXI. Junii, ubi PETRI crucifixio recensetur, sunt anni XXII. & aliquot menses, quos forsân in itinere Romano consumpsit PETRUS potuit enim, inquit CL. KERKHERDERUS contra BASNAGIUM, in Mari mediterraneo intra paucos dies, si DEUS ventum faventem dederit Hierosolymis & portu non adeo distante proficisci Romam.

V. Interea CAVEUS suis confisus armis PETRUM ante NERONIS annum XI. Roma exulem probare pergit. Altum, inquit, de suo Romæ adventu apud veteres silentium, sed huic argumento supra allata respondet antiquitas. Silet, inquit ulterius, Historia Apostolica, quæ de hoc aliove adventu nec verbum habet. Lubentissimè concesserim, quia S. LUCAS à tempore Concilii PETRUM nequidem amplius memorat, evidens proinde videtur signum, quòd S. LUCAS potius PAULI, cujus, teste IRENÆO, inseparabilis comes erat, quam PETRI prosequatur Historiam, ergo ex ejus silentio in neutram partem argumentum quoddam eruere licet. Etenim de ejus vita usque ad mortem, & de ejus gloriosa morte sub NERONE nec verbum habet, ergo PETRUS absoluto Concilio, non amplius vixit, nec ejus mors sub NERONE contigit. Etiam S. LUCAS nihil de CEPHA reprehensio refert, ergo neque hoc factum verum dici potest. Frivolum est argumentum, inquit GER. CASTEEL: *Non est scriptum, ergo non est factum.* Qui in S. literis vel mediocriter est versatus, haud ignorat, LUCAM in Apostolorum gestis permulta omisisse, de quibus tamen aliunde constat, & quidem Apostolus II. ad Tim. C. III. memorat, multa se Iconii esse passum, & tamen LUCAS, dum PAULUM Iconii fuisse scribit, quid passus sit, silentio prætermittit, quemadmodum & ærumnas afflictiones & cruciatus, quorum PAULUS me-

minit II. Cor. XI. LUCAS tacet. N. VI. CAVEUS novum instruit argumentum dicens: „ Conversionis suæ anno circiter XIV. PAULUS Hierosolymam repetit, PETRUM ibi convenit (Galat. C. II. v. 1. & 9. occasione ut videtur Concilii Apostolici de rituum Moisaicorum observantia eo ipso anno Hierosolymis habiti, cujus PETRUS pars magna fuit (voluit forsan dicere, cui PETRUS præfuit) non diu post finitam synodum PETRUS Antiochiam petiit, ubi aliquamdiu moratus, cum PAULO congressus, qui ei in faciem restitit, ” ergo vult innuere, PETRUM Romæ non fuisse. Dupliciter hallucinatur CAVEUS. *Primò* illud iter Gal. C. II. non fuit idem, quòd Act. XV. ut probavimus C. I. §. IX. n. 2. & Concilium non fuit habitum anno XIVto conversionis Paulinæ, sed ut ibidem ostendimus, illud congregatum fuit anno L. ubi PETRUS Romæ à CLAUDIO anno Æ. V. XLIX. expulsus optimè potuit venire Hierosolymam & hinc non opus est hujus Concilii tempus mirè confundere, ut BARONIUM fecisse, CAVEUS arguit. *Secundò* Ille CEPHAS, quem anno XLIV. non autem XLVII. ut ponit CAVEUS, Hierosolymis convenit PAULUS non fuit PETRUS Apostolus, sed unus ex Presbyteris JACOBI, ut demonstratum ivimus, & ostendimus C. I. §. VII. Anno LIV. argumentari pergit CAVEUS, PAULUS ad Romanos scripsit Epistolam, cujus Capite XVI. penè integro per plures fide & pietate illustres Romæ tum degentes nominatim salutatur - - - de PETRO ne levissima mentio. Verùm, si anno LIV. siue tardius PAULUS Epistolam suam ad Romanos direxerit, certum est PETRUM anno LIV. scil. sub initio imperii NERONIS Romam rediisse; & ibidem LINUM in Episcopum Romanum anno LVI. consecrasse, ut dicemus; igitur vel PETRUS tardius quam Epistola Paulina venit Romam, vel PAULUS scribens Epistolam benè noverat, PETRUM hucusque Roma abfuisse, nam teste EPIPHANIO Pontum & Bythiniam sæpe visitavit, & si SOPHRONIO credimus, in Hispaniam profectus fuerat, aut alia, quacunque demum causa, Roma excefferat, salutare ergo eum in Epistola sua noluit; aut si PETRUS tunc Romæ fuisset & PAULUS scivisset, quid vetat ipsum literas singulares ad PETRUM dedisse? & quod si hoc quoque omiserit, num salutationis omissio absentiam PETRI argueret? Nonne PAULUS ad Ephesios, Galatas, Thef-

Theſſalonicenſes & Hebræos ſcripſit Epistolas, & alios ſubinde in illis ſalutans, Epiſcoporum ſalutandorum nec meminit? ergo ibi nulli fuere? Pariter concedamus CAVEO: PAULUM anno LVII. (ſecundum noſtrum verò calculum anno LXI.) Romam captivum fuiſſe abductum & inter fratres ei ad Appii forum occurrentes PETRUM non comparuiſſe, quia, uti oſtendemus, jam anno LVI. ſecundum *Chronicon Alexandrinum* in Aſiam, priùs conſtituto LINO, abierat; & cum non ante ac anno LXIII. Romam redierit, mirum non eſt, quòd D. PAULUS in quatuor aut quinque Epistolis Romæ ſcriptis PETRI nullam mentionem faciat, & illum non inter ARISTARCHUM, MARCUM & JUSTUM laboris ſui Socios, *qui ſoli tunc temporis ſibi erant adiutores & ſoli ſibi ſolatio*, numerarit. Mirum, inquam non eſt, ſi in Epistola ad TIMOTHEUM & Hebræos, labores PETRI non recenſeat, quia in Aſia tunc fuerat.

VI. Hæc bilance ſcriptura infeliciter in teſtimonium advocata & expenſa ad Patrum effata progreditur CAVEUS. „ Ad teſtimonia ATHANASII & LEONIS M. hac in cauſa non reflectimus, quia antiquiores & clariores reperimus aſſertores. ” EUSEBIUM igitur aggreditur, & illius ex Chronico adducta verba non EUSEBIO (quare? cauſam non addit, forſan, quia ita placuit) ſed ſuo interpreti HIERONYMO tribuit, eo quòd, inquit, in H. E. quam abſoluto Chronico accuratè ſcripſit, nil habeat; legimus attamen apud COCCIUM de PETRI Romæ præſentia teſtimonium EUSEBII in H. E. in hunc tenorem exſcriptum L. II. C. XIII. SUB IPSO CLAUDII IMPERIO *benigna atque propitia DEI erga humanum genus providentia fortem ac præpotentem & reliquorum omnium Apoſtolorum propter virtutis amplitudinem facile Principem ROMAM verſus . . . quaſi manu deduxit.* Quid ad hæc CAVEUS? Rem, inquit, refert, annum non exprimit. Sufficit autem, quòd SUB CLAUDIO, hoc etenim eſt, quod ex LACTANTIO CAVEUS dubium reddit, PETRUM Romæ fuiſſe in H. E. EUSEBIUS referat. Fruſtra ergo ſcribit hic Anglus, quòd in H. E. nulla annorum, nulla martyrii aut illius anni vel diei mentio fiat, annum etenim & diem non inquit, ſed ſolum tempus, id quod EUSEBIUS SUB CLAUDIO refert, & C. XXIV. ait:

ait: PAULUM Romæ regnantem NERONE securi percussum, & PETRUM etiam affixum cruci historiæ monumentis (cur autem in his annus & dies reticentia involutus credatur?) proditum est, quin etiam insignis & testata PETRI & PAULI inscriptio, quæ in Cæmeteriis Romæ ad id usque tempus manet, hujus rei gestæ fidem facit, & L. III. C. I. PETRUS ad extremum, cum Romæ versaretur, capite seorsim statuto, cruci est suffixus, sic enim perpeti cupiebat. Ex quibus H. E. Eusebianæ satis superque satis patet, tam sub CLAUDIO, quam sub NERONE PETRUM Romæ extitisse, id quod contra EUSEBIUM ex EUSEBIO CAVEUS perperam comprobare nititur. Quid ad hæc CAVEUS? „Fucum, inquit bono viro, EUSEBIO, fecisse videtur decantatissima de PETRI cum SIMONE congressu fabula, nescio ex qua incerta & insulsa traditione hausta” licet pro hoc facto me hic loci vadem committere non cogitem, attamen non ex *insulsa* sed fundata traditione non *fabulam* sed historiam scripsisse EUSEBIUM, testatur veneranda antiquitas. S. IRENÆUS, TERTULLIANUS, JUSTINUS, & alii apud TILLEMONTIUM item HEGESIPPUS L. III. *de Excid. Jeros.* C. II. ARNOBIUS L. II. *adversus gentes.* Et SUETONIUS in NERONE C. XII. id insinuare videtur, inquiens, *Icarus primo statim conatu juxta cubiculum Principis decidit, & eum cruore respersit* Non dicam, post EUSEBIUM tam latinos quam græcos Patres de hoc PETRI cum SIMONE conflictu, utique non omnes uno ore fabulantes, eandem didicisse historiam; quales sunt CYRILLUS HIEROS. *Catech.* 6. S. AMBROSIIUS L. V. *Epist.* XXXII. PHILASTRIUS de Simone Mago, S. AUGUSTINUS *ad Quod vult Deum Hæres* I. & alii plurimi.

VII. Ad Chronica venit CAVEUS, & ea quidem inquit uno ore ac satis longo agmine PETRI Episcopatum Romæ per XXV. annos testantur, sed quam sublestæ ejusmodi Catalogi sint fidei, nemo nescit. Fateamur CAVEO, quosdam Catalogos esse corruptos, interpolatos & librariorum erroribus depravatos, sequiturne inde universam antiquæ Ecclesiæ Chronologiam esse spuriam & sublestam? ita esse contendit Auctor noster, eo quod infinita Chronologorum sit discrepantia. Verum, anne Chronographorum differentia veritatem rei unquam sustulit? usque hodie incerta
Chro-

Chronotaxis est annorum nativitatis & mortis CHRISTI Domini, ergo nec Bethlehemi natus, nec Jerosolymis crucifixus? hæcne valet consequentia? dicamus igitur cum SAMUELE BASNAGIO *Annal. Polit. Eccles. L. VII. C. III. n. 3.* quod, si ad infringenda Patrum testimonia sufficiat obtendere, eos in suis narrationibus hallucinatos, & in circumstantiis narrationum differentes, nunquam illos allegare oportebit, aut iisdem fidem adhibere. Sane subjungit G. CASTEEL *Controv. XIV.* in veteris historicis nil est, quod tantopere desideratur, quam Chronotaxis, & tamen res ab ipsis consignatas esse falsas ob metachronismum, nemo prudens suspicabitur.

VIII. Ultimò LACTANTII verba adfert CAVEUS dicens *L. de mort. Persec. C. II.* Discipuli, qui tunc erant undecim, assumptis in locum Judæ prædicatoris MATTHIA & PAULO, dispersi per omnem terram, sicut illis Magister Dominus imperaverat; & per annos XXV. usque ad principium Neroniani Imperii per omnes Provincias & civitates Ecclesiæ fundamenta miserunt. Cumque jam NERO imperaret, PETRUS Romam advenit, & editis quibusdam miraculis - - convertit multos ad justitiam - - Deoque templum fidele ac stabile collocavit. Ex quibus verbis, subjungit CAVEUS mente lasus sit oportet, qui alium sermonem extundere queat, quam - - PETRUM demum Romam venisse, & fundata ibi Ecclesiæ crucem subiisse. PETRUM autem, inquit, salvo LACTANTII testimonio potuisse sub CLAUDIO etiam in urbe fuisse, falsum plane est, nec ullis fidiculis ex his verbis extorqueri potest, imò apertissimè repugnant. Prius respondeat huic Argumento Cl. BERTI, & post quoque nos respondebimus. Ad Auctorem libri de mortibus persecutorum, ait vir solerissimus, quem docti quidam viri asserunt suppositum esse LACTANTIO, (nam hunc libellum, post HIERONYMUM nemo veterum memorat, usque ad BALUZIIUM, qui eum in lucem protraxit) primò, inquit, dicimus, ab eo non negari, quod PETRUS venerit Romam sub CLAUDIO, sed affirmari tantummodo, quod venerit sub NERONE, sicut venit revera, tunc in urbe usque ad martyrium permansurus. Deinde idem Auctor ait, Apostolos per XXV. annos prædicasse Evangelium (& quidem per omnes Provincias & CIVITATES ergo & ROMAM; quis autem prædi-

G

ca-

cavit in civitate Roma & adjacentibus Provinciis? jam supra n. 3. respondit INNOCENTIUS) usque ad Principium Imperii Neroniani, ibique haud obscure innuit discessisse Hierosolimis anno duodecimo post Christi mortem. Id quod omnes fatentur. En ergo qua ratione nostræ Chronologiæ omnia quadrant. CHRISTUS passus est anno Æ. V. XXIX. Apostoli perstiterunt in Judæa annis XII. (quia primùm Judæis prædicare debebant) id est usque ad annum XLI. Æ. V. & I. CLAUDII. Tum ad prædicandum Evangelium per universum mundum dispersi sunt, ac PETRUS anno Æ. V. XLII. & CLAUDII II. Romam usque (unam ex illis omnibus civitatibus, per quas teste LACTANTIO prædicaverant) profectus, ibi fundamenta statuit Ecclesiæ (fidelia ac stabilia, ut ait LACTANTIUS, quæ per ejus expulsionem, SIMONIS Magi præstigias, & Judæorum perfidiam usque modo stabilia non fuerant) scripsitque priorem Epistolam, & confirmavit Evangelium MARCI, qui anno III. CLAUDII, non sub NERONE, ut cogitur asserere F. PAGIUS n. 6. perrexit Alexandriam. CLAUDIUS imperavit annos XIII. quibus si addantur anni XII. à passione Domini usque ad I. CLAUDII habentur anni XXV. Apostolicæ prædicationis usque ad initium Imperii Neroniani, ut ait LACTANTIUS. Fundata tamen Romana Ecclesia PETRUM rediisse Hierosolymam ad Judæos, quorum Apostolus erat, convertendos, & ibi carceri ab HERODE AGRIPPA fuisse inclusum, sed vinculis solutis ab Angelo liberatum ultro fatemur. Quibus tamen ultimi Cl. BERTI verbis assentiri haud possumus, quia PETRUM, antequam Romam veniret ab AGRIPPA fuisse carceri mancipatum modo diximus, quam Chronologiam vir sagacissimus ineundam censuisse videtur, quia hunc PETRUM postea Hierosolymis PAULO dedisse manus persuasus est. Nunc & nostram responsionem afferamus: LACTANTIUS non scribit, ut cum scribere falso concludit CAVEUS: PETRUM *demum venisse Romam*. Sed dicit, cunq̃ue jam NERO imperaret, Romam PETRUS advenit. Fundata nunc illa Hypothesi atque Thesi, PETRUM sub CLAUDIO Romanam ædificasse Ecclesiam, ostendamus tunc temporis PETRUM neutiquam fuisse Antiochiæ aut Hierosolymis, cum in secundo itinere PAULI CEPHAS noster in

quæ-

quæstionem adductus comparuit, & Persona sua Antiochiæ functus est, id quod haud felicius præstare possumus, quam ex ipsa

Exacta CHRONOLOGIA *gestorum* PETRI.

IX. EX CLEMENTE ALEXANDRINO & APOLLONIO certum ponimus, PETRUM cæterosque Apostolos ad mandatum DOMINI per duodecim annos substituisse Jerosolymis, remissionem Evangelicam prius gentibus prædicaturos antequam universo orbi illam annuntiarent. Vide sis testimonium APOLLONII apud EUSEBIUM L. V. C. XXVIII. suffragatur CLEMENS ALEXANDRINUS L. *stromat.* VI. p. 636. *dicit: PETRUS, Dominum dixisse Apostolis: Si quis velit ex Israel pœnitere, remittentur ei peccata. Post duodecim annos exite in mundum, ne quis dicat: non audivimus.* In Græco equidem textu interpunctiones alium faciunt sensum: Ἐὰν μὲν ἔν τις θελήτῃ τῆ Ἰσραὴλ μετανοῆσαι διὰ τῆ ὀνόματός μὲ πιστεύειν εἰς τὸν Θεόν, ἀφῃθήσονται αὐτῷ αἱ ἁμαρτίαι μετὰ δώδεκα ἔτη. Εξέλθετε εἰς τὸν κόσμον, μή τις εἴπῃ, οὐκ ἠκούσαμεν. Sed hunc esse vitiosum & priorem reddi debere, sapientum virorum iudicium est, quem enim sensum colligis ex his verbis: *remittentur ei peccata post duodecim annos?* Si nunc isti anni duodecim incipiuntur ab anno Æ. V. XXVII. uti ipsos incipi debere probat & evincit Cl. KERKHERDERE in suis LXX. *Hebdomadibus Danielis*; Scilicet ab illo Paschate, in quo JESUS cœpit ostendere miraculis se esse MESSIAM Prophetarum vaticiniis promissum, & protrahuntur ad annum XXXIX. illiusque anni Pascha, tunc PETRUS in Divisione Apostolorum venit Antiochiam & ibi fundavit Ecclesiam, seditque ab anno Æ. V. XXXIX usque ad annum XLII. plures etenim annos juxta Calculum SS. P. P. & Chronologorum haud requiri rursus ex Concordia P. P. statuit KERKHERDERE, observat equidem S. GREGORIUM non triennium sed septennium Pontificatus in Cathedra Antiochena PETRO tribuere, verum mendum irrepsisse autumat quod pro III scriptum fuerit VII. Interea tum PETRUS sederet Antiochiæ, anno XLI. ut supra contra CAVEUM ostendimus, Roma Jerosolymam reversus est HERODES AGRIPPA, ac ad captandum in initio regni

XIII 2. & 40?

fui Judæorum amorem occidit gladio JACOBUM Apostolum, & misit, ut quosdam affligeret de Ecclesia, id quod PETRUS inaudiens Antiochia Jerosolymam avolat, ut confirmaret fratres suos, quem ad complacendum Judæis misit in carcerem, volens eum post Pascha producere populo, sed ab Angelo liberatus ivit in alium locum scilicet Romam, nam Roma tunc apud fideles in nullo erat pretio, & adeo vilipendebatur, ut S. LUCAS nequidem in Actis nomen exprimeret; & hoc factum est anno XIII. Sunt equidem, qui hoc anno XLIV. contigisse scribant, eoquod post factum hoc HERODEM AGRIPPAM è vita discessisse S. LUCAS commemoret, cujus obitus juxta Chronologos anno XLIV. obtigit; verum si Historiam penitius inspicimus, non statim post occisum JACOBUM & liberatum è carcere PETRUM, sed ob acclamata Dei vocem à populo morte punitum reperiemus. Ita etenim narrant Actus Apostolici: *Confestim percussit eum Angelus Domini, eoquod non dedisset honorem DEO & consumptus à verminibus exspiravit.* Et JOSEPHUS l. XIX. *Antiquit. C. ult.* mortem ejus describit, & causam addit: *En ego vestra appellatione Deus, vitam relinquere jubeor, fatali necessitate coarguente mendacium vestrum - - cruciatus deinde per continuos quindecim dies nihil se remittente confectus vitam finivit.* Et hoc evenisse anno Christi XLIV. CLAUDII IV. C. SS. CRISPINO & TAURO post BARONIUM, PETAVIUM, PAGIUM &c. Consentiant ferè omnes inquit Cl. BERTI H. E. *Dissert. II. V. I. n. 24. de Epoch. Herod.* item JOSEPHUS l. c. ubi ait: *Tribus annis sub CLAUDIO in Judæa & Samaria regnasse HERODEM.*

X. Venit ergo Apostolus PETRUS anno Æ. V. XLII. CLAUDII II. Jerosolymis carcere liberatus Romam, ut Testatur EUSEBIUS in Chronico: PETRUS natione Galileus Christianorum Pontifex primus, cum primum Antiochenam Ecclesiam (ab anno XXXIX. usque ad annum XLII.) fundasset, Romam proficiscitur, ubi Evangelium prædicans annis XXV. ejusdem urbis Episcopus perseverat. item OROSIUS scribens l. VII. *Histor. C. VI. Exordio regni CLAUDII PETRUS Apostolus D. N. J. C. Romam venit, & salutarem cunctis fidem fidelem populum docuit.* Neque subito S. PETRUS rursus Roma decessit, nam S. HIERONY-
MUS

MUS scribit in PHILONE: ajunt PHILONEM, cum secunda vice venisset ad CLAUDIUM Imperatorem, in eadem Urbe locutum esse cum Apostolo PETRO ejusque habuisse amicitias. Imò nonnisi anno CLAUDII IX. quo scilicet CLAUDIUS Christianos Roma expelleret, Româ PETRUM decessisse contendo. Duabus etenim tantum vicibus PETRUM Roma discessisse Patrum literis proditum reperio. *Primò* cum à CLAUDIO cum Judæis Roma vel & tota Italia pulsus fuerat, *secundo* cum in Asiam, Pontum & Bithynam, constituto prius LINO, prædicaturus abiit. Primum testatur OROSIUS ex JOSEPHI loco perduto. Et insinuare quoque videtur SÜETONIUS in CLAUDIO C. XXV. dicens: CLAUDIUS *Judeos impulsore* CHRESTO assidue tumultuantes Roma expulit. Hic CHRESTUS non videtur fuisse alius, quam SIMON Magus, qui se Christum (vox etenim CHRISTI Paganis incognita per τὸ CHRESTUS exprimebatur, quia CHRESTUS servum significat, quales Christianos à Paganis vocatos fuisse TERTULLIANUS in Apologetico testatur;) jactitabat, & invidia erga Apostolos Judæos præstigiis suis alliciebat, ac tumultus ciebat. Impulsore ergo CHRESTO tumultuantes Judæos omnes, quos inter vel præcipuè S. PETRUS eorum Episcopus fuerat, CLAUDIUS Roma imò forsan tota Italia expulit, nam ait TACITUS Annal. II. C. LXXXV. TIBERIUM edictum dedisse, ut cæteri Judæi cederent Italia, nisi certam ante diem prophanos ritus exuissent. Id quod & S. LUCAS Act. XVIII. v. 2. narrat, inquiens: *invenient quendam Judæum nomine AQUILAM Ponticum genere, qui nuper ab Italia venerat, (eo quod præcepisset CLAUDIUS discedere Omnes Judæos ab urbe Roma;)* accessit ad eos. Græcus textus habet: διὰ τὸ τεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι (semoverti) πάντας τῆς Ἰουδαίας ἐκτῆς Ρώμης. Plerique inquit WOLFIUS in h. l. interpretes cum hoc conferunt SÜETONIUM in CLAUDII vita expulsionem Judæorum memorantem. Ita PETRUS PITHOEUS in *Adversar. subsecio. L. II. C. III. T. II. Thesauri Critici Gruteriani* p. 777. *Quod in Actis Apostolorum scriptum est, inquit, CLAUDIUM Imperatorem jussisse, ut omnes Judæi urbe excederent, SÜETONIUS TRANQUILLUS in ejus vita refert. Non est mihi dubium Christianos quoque, si qui tum Romæ erant, ut fuisse credibile est, simul cum Judæis urbe pulsos. Nam*

hos omnes Romani veteres eodem ordine diu habuerunt (scil. Christianos) ut ex TERTULLIANI & aliorum Apologeticis constat. PETRUS igitur Italia pulsus anno XLIX. ivit Jerosolymam, & ibidem anno I., ut potissimum Chronologi consentiunt, Concilio de ceremoniis habito præsuit.

XI. Exinde PETRUS, quam primum licuit, Romam reversus est, quod contigit sub initio imperii NERONIS anno LIV. pro-ut communiter Chronologi consentiunt, & ex verbis LACTANTII nuper citati colligitur, dum scribit, *Discipuli, qui tunc erant undecim, assumptis in locum Judæ proditoris MATTHIA & PAULO dispersi per omnem terram, sicut illis Magister Dominus imperaverat, (ut elapsis duodecim annis Evangelium universo orbi annuntiarent,) & per annos XXV. usque ad principium Neroniani Imperii ann. Æ. V. LIV. per omnes Provincias & civitates (Roma urbium & orbis Domina certè non excepta) Ecclesiæ fundamenta miserunt. Cumque jam NERO imperaret, hoc est ab initio imperii sui, ut modo monuerat, PETRUS Romam (scilicet secundo) advenit. . . Quare ad NERONEM delata, cum animadverteret, non modo Romæ, sed ubique cotidie magnam multitudinem deficere à Cultu Idolorum (sanè non in primo statim ingressu PETRI sed tractu annorum) ut erat execrabilis & nocens tyrannus, prosilivit ad excidendum cæleste templum. PETRUS igitur sub NERONIS imperii primordio anno LIV. Romam reversus esse & anno LV. nam à morte CHRISTI, quæ contigit anno Æ. V. XXIX., si addantur anni XXV. usque ad Neroniani imperii initium à LACTANTIO Apostolicæ prædicationi assignati, proveniunt anni LIV. qui intercessere usque ad NERONEM, sub quo PETRUS, ut ait LACTANTIUS Romam, secunda vice, advenit. Anno LV. PETRUS sibi coadjutorem consecravit LINUM. Id quod testatur Chronicon sub LIBERIO Pontifice scriptum dicens: PETRUS (Episcopus fuit) *annis XXV. m. I. d. 9.* In his Chronici verbis non indigitatur Episcopatus Romanus, sed Episcopatus à CHRISTO collatus, qui in PETRUM devolutus est à morte CHRISTI anno scil. XXIX. ab hoc igitur anno usque ad ann. LV. in quo LINUM constituit Episcopum, sunt anni XXV. Quod autem non Episcopatus Romanus sed Vicariatus CHRISTI PETRO collatus sub his annis XXV. intelligi*

telligi debeat, sequentia Chronici manifestant verba: PETRUS *annis XXV. fuit temporibus* TIBERII CÆSARIS & CAJI, & TIBERII CLAUDII, & NERONIS, *à consulatu* VINICII & LONGINI, *usque ad consulatum* NERVÆ & VERI. Quis ex nominibus Imperatorum tempore Episcopatus PETRI assignatorum non videt, annos PETRI esse inceptos ab anno XXIX. ubi regnabat TIBERIUS Cæsar? & cum initio Episcopatus VICINIUM & LONGINUM Consules præfigit, quis nescit hos consulatum gessisse anno XXX? assueverat scilicet LIBERII Chronicon Consules non præcedentes sed subsequentes annotare. Observat in lectione hujus Chronici BUCHERIUS & PEARSONIUS, quod non debeat legi usque ad Consulatum NERV. & VET. Sed NER. & VET. hoc est NERONIS & VETERIS, quia non illi, sed isti Consules erant A. LV. Id quod luculentius ex eo, quæ in hoc Chronico de S. LINO dicuntur, constat. Sic etenim habet LINUS *annis duodecim m. 4. d. 10. fuit temporibus* NERONIS *à Consulatu* SATURNINI & SCIPIONIS *usque* CAPITONE & RUFO. Cum nunc certum sit PETRO Martyrio coronato nulla interposita mora S. LINUM successisse, ut ait CL. BERTI V. II. *Dissert. I. de Rom. Urb. Episc. n. 15.* & KERKHERDERE tres circiter menses intra Martyrium PETRI & LINI interponat, ergo ab eo tempore, quo constituebatur Romæ à S. PETRO, Episcopatus sui annos numerare oportet. Chronicon illos incipit à Consulatu SATURNINI & SCIPIONIS, qui fuere Consules ann. LVI. prout jam monuimus, quod Chronicon semper eos annotet Consules, qui primordia Episcopatus subsequuntur. Accepit ergo LINUS Episcopatum anno LV. & tenuit eum usque ad Consulatum CAPITONIS & RUFI, qui Consulatum gesserunt anno LXVII. qui est annus Martyrii SS. Apostolorum PETRI & PAULI & S. LINI; & ideo KERKHERDERE suspicatur illa verba in Chronico LIBERII morti S. PETRI in hunc modum addicta: *Passus autem* (PETRUS) *cum* PAULO *die tertia calendas Julias* CONSULIBUS SUPRADICTIS *imperante* NERONE, ad Chronicon LINI poni debere, etenim non sub NERVA & VERO nec sub NERONE & VETERE, sed sub CAPITONE & RUFO tam PETRUM & PAULUM, quam LINUM passos esse judicat. Eo quod tribus tantum mensibus eorum Martyrium

tyrium differebat, & hinc credit controversiam ortam fuisse, quòd CLEMENS PETRO successerit, quia exiguum adeo intervenerit LINI Ecclesiam gubernantis spatium. Quæres forsan, cur PETRUS LINUM in Co-Episcopum anno LV. jamjam adsciverit? & responsio haud difficilis, aut incongrua est, eoquod scilicet statuerat concionari alibi, & forsan in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia, ut testatur EUSEBIUS, S. EPIPHANIUS, S. HIERONYMUS & alii citati apud G. CASTEEL. Imò si SOPHRONIO fides adhibenda, ut supra diximus, in Hispaniam quoque transivit PETRUS. Sed quando? non statim post ascensionem CHRISTI, quia duodecim annos perstiterunt in Judæa, post illos sedem fixit Antiochiæ, exinde Romam sub CLAUDIO petiit, postea Italia pulsus Synodo interfuit, & illa peracta ac forsan per Asiæ partes, quibus suam Epistolam postea transcripsit, transiens, imperante jam NERONE, Romam reversus est; superest igitur ut LINO constituto has à Patribus memoratas peragraverit partes, & visitaverit Ecclesias, ac concionatus sit Corinthi, ut narrat S. DIONYSIUS apud EUSEBIUM L. II. C. 25. Imò & veniente PAULO Romam videtur egressus PETRUS; quia ut ait S. EPIPHANIUS *l. c.* sæpe visitavit Pontum & Bithyniam. Tandem reversus Romam, anno LXVII. cum PAULO Martyrii coronam cruci suffixus sub NERONE adeptus est. Et ita suos annos XXV, quos EUSEBIUS in Chronico suo ipsi tribuit, in Episcopatu Romano gloriose confecit, accepit quippe Pontificatum & Sedem Romanæ Ecclesiæ anno Æ. V. XLII. CLAUDII II; & mortuus est anno LXVII. qui ipsos faciunt annos XXV. ecce concordiam inter Chronicon sub LIBERIO scriptum & Chronologiam, quam EUSEBIUS texuit, illud annos vicariatus CHRISTI usque ad LINUM XXV. delineavit, hic annos Pontificatus Romani à tempore CLAUDII suscepti usque ad obitum sub NERONE XXV. conscripsit.

XII. Hac igitur exacta PETRI Apostoli Chronologia semel statuta PETRUM ab anno XLII. usque ad XLIX. Romæ substituisse, & modo cum cæteris Judæis inde pulsum fuisse; item stabilita illa sententia: secundum PAULI iter anno conversionis XIV. contigisse, ubi CEPHÆ Jerosolymis dederat dexteram anno nimirum CHRISTI XLIV. Et anno sequenti CEPHAM Antiochiæ à PAU-

Lo fuisse reprehensum, quis cæcus non videt, hunc CEPHAM Hierosolymis PAULO jungentem dexteram, & postea simulantem Antiochiæ, & hinc meritò reprehensum non PETRUM Apostolum tunc Romæ morantem, sed alium fuisse, qui tanti criminis se reum fecerat? Si etenim PETRUS duabus tantùm vicibus ab anno XLII, quo primum venit Romam, usque ad LVI. quo LINUM constituerat Episcopum, Roma fuit absens, & PAULUS CEPHAM primo Anno XLIV. Hierosolymis, & secundò Anno XLV. Antiochiæ convenit, quæso, quo modo? qua ratione? qua necessitate? quo spiritu ductore Antiochia venit Romam PETRUS? forsan ut Petra scandali esset, ut contra visionem & doctrinam cælo haustam gentes judaizare cogeret? ut qui prius gentibus portam aperuerat, nunc cum scandalo publico eam clauderet?

XIII. Adhuc unicum pro Chronologia nostra adferamus momentum ex S. IRENÆO. scribit hic antiquissimus Pater L. III. C. III. postquam PETRUM & PAULUM Romanam Ecclesiam fundasse docuerat: *fundantes igitur & instruentes Beati Apostoli Ecclesiam ROMANAM LINO Episcopatum tribuerunt. Capite autem I. dicit: MATTHÆUS scripturam edidit Evangelii, cum PETRUS & PAULUS Romæ Evangelizarent*; Observari meretur, quod S. IRENÆUS solitus sit duobus tribuere id quod unus tantum fecerat, qui mos in SS. LL. frequens est; S. CLEMENS in *Epist. ad Corinthios* eum sequitur dicens: AARONEM & MARIAM fuisse castris exclusos, cum solam MARIAM exclusam fuisse constet; PETRO igitur & PAULO foundationem Ecclesiæ Romanæ sicut constitutionem LINI tribuit, sicut olim veteres gesta unius Imperatoris duobus Collegis adscribebant? de PETRO ergo dicit IRENÆUS, quod Romæ Evangelizaverit & quando? dum MATTHÆUS scripturam Evangelii ederet, hoc factum esse ante annum XLVIII. dicit CAVEUS, si proinde tunc PETRUS adhuc extitit Romæ, cum anno XLIX. modò expulsus sit, ergo non potuit fuisse Antiochiæ, præcipuè si ille CEPHAS, ut CAVEUS credit, tunc temporis à PAULO reprehenderetur. Non equidem omnibus nostra arridet Chronologia, tum ea, quam de annis Episcopatus Romani ex EUSEBIO mutuavimus, tum ea quam de anno emortuali PETRI cum veteribus figimus. Notanda inquit

CASTEEL sunt ea, quæ in **EUSEBII** Chronico, ubi anni **XXV.**
PETRO in Romana sede attribuuntur, in margine editionis Pa-
 risiensis leguntur: *Si PAULO credimus in Epist. ad Gal. hoc hic fal-
 sum erit. Post conversionem enim suam in Arabiam concessit, ubi
 tres peracti sunt anni post deinde XIV. annos venit Jerosolymas ad
 Apostolos, ubi etiam PETRUS. Præterea à passione abierant men-
 ses prope duodecim usque ad Conversionem PAULI. Colliguntur
 igitur XVIII. anni: ubi hic sunt duntaxat undecim à Passione CHRI-
 STI, aut dicendum, inquit, CASTEEL, PETRUM post passionem
 CHRISTI annos vixisse XXXIX. si anno CLAUDII III. Ær. V.
 XLIII. vel XLIV. Romam venit PETRUS. Verum, ecce! quam
 mira sententiæ nostræ cum Chronologia EUSEBII concordan-
 tia, quam si Autores & Scriptores recentiores cognovissent, non
 haberent, cur Chronicon EUSEBII aut sublestæ fidei, aut ab HIE-
 RONYMO interpolatum dicere cogerentur. Nos dicimus illum
 CEPHAM, quem quarto decimo conversionis anno PAULUS Je-
 rosolymis convenit, non esse Apostolum sed illum jam CLAUDII
 II. Ær. V. XLII. Romam ivisse. Chronicon igitur EUSEBII non
 parum firmitatis sententiæ nostræ tribuit, quod ille CEPHAS A-
 postolus esse non potuerit, quia tempore CLAUDII Romam venit
 & per annos XXV. Episcopatum ibi tenuit, qui anni incepti à
 CLAUDII II. Æ. V. XLII. usque ad annum C. LXVII. faciunt an-
 nos XXV. & post mortem CHRISTI XXXVII. Quod autem
 hos intra XXV. annos PETRUS diversis in Prövinciis Evangeliza-
 verit, hoc seriem Episcopatus non interrumpit, *neque enim, ait*
NATALIS ALEXANDER H, E. Sæc. I. PETRUM Romana Eccle-
sie, quasi Prometheus Caucaſo, ita alligatum fuisse ut nunquam exi-
ret, sed prout Spiritus S. impulerat ipsum, Vicariis in urbe relictis
in varias orbis partes profectus est, attamen Romanus perseverans
Episcopus. Non minor est de anno emortuali PETRI recentio-
 rum à nobis discrepantia. Nos cum S. HIERONYMO *Libr. de Vir.*
Illustr. illum statuimus Ær. V. LXVII. quem & BARONIUS adop-
 tavit, PAGIUS Chronologiam hanc correxit, & biennio martyri-
 um PETRI anticipavit, ipsum secutus Cl. BERTI, GRAVESON
 CAVEUS & hodierni ferè omnes: PAGIUS id facere omnino po-
 terat, quia PETRUM anno II. CLAUDII venisse Romam negabat,*

sed

sed quomodo Cl. BERTI & GRAVESON, qui PETRI adventum anno XLII. contigisse, & XXV. annos Romanam sedem occupasse affirmant, hos XXV. annos usque ad annum LXV. in quo PAGIUM secuti mortem PETRI reponunt, connumerent, non video, etenim ab anno II. CLAUDII Ær. V. XLII, usque ad annum LXV. Sunt tantum anni XXIII. hoc advertisse videtur GRAVESONIUS, qui ideo scribit, probabilius ego autumo, anno LXVI. & non LXV. ut PAGIUS censet, PETRUM crucem subiisse. Secutus est GRAVESONIUS Chronicon DAMASI, uti & in recensione annorum S. LINI, quem ait, sub CAPITONE & RUFO anno Æ. V. LXVII. martyrium consummasse, proinde per annos X. cum PETRO (tanquam Vicarius) & annum I. post mortem PETRI (ceu Pontifex) Ecclesiam gubernasse. Et hinc putat juxta auctiorem Chronici hodiernam editionem, non legendum esse LINUS sedit annos duodecim, sed annos undecim, quia à Consulatu SATURNINI & SCIPIONIS, qui Consules erant anno LVI. usque ad Consulatum FONTEJI CAPITONIS & C. JULII RUFI, qui extiterant anno LVII. tantum undecim anni intercesserant. Verùm si GRAVESONIUS nobiscum observasset in hoc Chronico Consules initium Episcopatus subsequentes, non verò antecedentes annotari, vidisset LINUM à PETRO anno LV. Consulatum nempe SATURNINI & SCIPIONIS præcedente obtinuisse, id quod Catalogus Romanorum Episcoporum, qui videtur & asseritur LIBERIO antiquior & à BUCHERIO evulgatus, confirmat, qui LINUM PETRI successorem anno LV. & NERONIS I. constituit. Quod si GRAVESONIUS ulterius notare voluisset, LINUM non annum integrum sed menses solummodo tres post mortem PETRI rexisse Ecclesiam, observasset, sub iisdem Consulibus, sub quibus LINUS, etiam PETRUM anno scil. LVII. coronatum fuisse. Clarissimus BERTI quoque secutus PAGIUM annum emortualem PETRI statuit annum LV. & primo ex Catalogo Liberiano, in quo legitur; *Passus die tertia Kalendas Julias Cfs. NERVA & VESTINO imperante NERONE*, secundo ex S. HIERONYMO de script. Eccl. scribente probat: *Eodem die, quo PETRUS Roma pro Christo capite truncatur sepultusque in via ostiensi anno post Passionem Domini XXXVII.* Similia, inquit BERTI tradunt HONORIUS AUGUSTODUNEN-

SIS, NICEPHORUS CALLISTUS, ISIDORUS HISPALENSIS
 aliique permulti anno nim. XXXVII. PETRUM mortuum esse Ro-
 mæ, sed ni fallor annus XXXVII. à passione CHRISTI computa-
 tus producit annum LXVII. & non LXV. vel saltem annum LXVI.
 & quosdam menses. Et quodsi Cl. BERTI ibidem expressè affir-
 met PETRUM annos XXV. sedisse Romæ, & sedem fixisse anno
 XLII. aliter haud potest, quin admittat ejus mortem ad annum
 LXVII. si annos XXV. truncare nolit. Videtur ergo Cl. BERTI Li-
 beriano Catalogo & Lectione Cfs. NERVA & VESTINO ad statu-
 endam PETRI mortem anno LXV. adductus fuisse, sed jam supra
 monuimus Chronicon illud ita habere: *Passus autem cum PAU-
 LO die tertia Kalendas Julias Consulibus supradictis*, & non ut Cl.
 BERTI ponit Cfs. NERVA & VESTINO, quod ideo videtur
 BERTI posuisse, aut apud alios scriptum legisse, quia supra dice-
 bantur Consules NERV. & VET. sed diximus legi debere NERO
 & VETUS, non autem NERVA & VESTINUS, ut forsitan corre-
 xit BERTI, quia sermo erat de constituto LINO, qui à PETRO
 sub NERONE & VETERE CSS. post XXV. sui vicariatus annum
 in Co-Episcopum adscitus fuit anno scil. LV. monuimus quoque
 aut has voces *supradictis* CSS. in Chronico Liberiano delendum,
 aut post LINI locum ponendum esse. Iste etenim, & non PE-
 TRUS, sub iisdem CSS. ad quos Episcopatum suum protraxit,
 mortuus est. vide hoc §. n. II.

XIV. Firmata demum Chronologia nostra Anno Æ. V.
 XLII. CLAUDII II. PETRUM venisse Romam, & nonnisi anno
 XLIX. CLAUDII IX. inde reversum & anno L. Synodo Jerosoly-
 mitanæ præfuisse; PAULUM verò anno XLIV. quarto decimo
 scilicet Conversionis suæ, ut abunde monstravimus CEPHAM! Je-
 rosolymis convenisse, & hunc ipsum CEPHAM ibidem PAULO
 jungentem dexteram anno sequenti Antiochiæ reprehensum esse,
 per se liquet, quod PETRUS neutiquam anno Æ. V. XLIV. fue-
 rit Jerosolymis & anno sequenti Antiochiæ, proinde nec fuerit
 CEPHAS anno XLIV. Jerosolymis PAULO jungens dexteram, nec
 anno sequenti Antiochiæ correptus à PAULO. Q. D. E.

MOMENTUM SEXTUM.

Ex testimonio & auctoritate Patrum depromptum.

Non infimæ notæ Patres asserunt, CEPHAM Antiochia reprehensum minimè fuisse PETRUM Apostolum, sed unum ex LXX. discipulis DOMINI. Quo clarius igitur hunc CEPHAM, quis fuerit, quasi digito commonstrant, eò minor nobis de hac veritate dubitandi restat locus. Cum autem eorum testimonia pro capitis sequentis argumento faciant, ne bis repeti oporteat, illuc ea differenda judicavimus.

CAPUT TERTIUM.

CEPHAS Antiochiæ à PAULO reprehensus non fuit PETRUS Apostolus, sed unus ex septuaginta Discipulis Domini.

CEPHAM ab Apostolo reprehensum nequidem esse potuisse Apostolum PETRUM, Capite antecedenti sufficienti argumentorum virtute nos evicisse confidimus; quisnam autem, si PETRUS non fuerit CEPHAS, iste fuerit, unde, nisi ex antiquissimorum Patrum testimoniis, edocebimur, cum sit mera quæstio facti? haud alia igitur expectabit B. L. pro sententia nostra, quod ille CEPHAS fuerit unus ex septuaginta Discipulis DOMINI, momenta; quæ, ea, qua possumus, claritate & ordine sumus allaturi.

MOMENTUM PRIMUM.

Ex Libris Hypotyposes S. CLEMENTIS
ALEXANDRINI.

I. S. CLEMENS ALEXANDRINUS, *sanctus* inquam, hoc etenim sanctitatis testimonium illi tribuit CYRILLUS ALEXANDRINUS & THEODORITUS Hæret. Fab. L. I. C. VI. *ἱερός ἀνὴρ, καὶ πολυπείρια ἅπαντας ἀπολιπών.* Vir sanctus & qui doctrinæ copia omnibus antecelluit. Parem honoris æterni titulum ei tribuit EUSEBIUS L. VI. C. XI. Vir ergo sanctus æquè ac doctus, de cujus voluminibus S. HIERONYMUS L. *de Script.* C. XXXVIII. asserit, esse *plena eruditionis & eloquentia tam de Scripturis Divinis, quam de secularis literaturæ instrumento.* Et in *Epist.* ad MAGNUM quid, inquit, in illis indoctum? imo, quid non è media Philosophia est? & de quo GENTIANUS HERVETUS apud DUPINIUM L. I. videtur eorum, quæ in mundo gesta sunt, nihil ignorasse. Hic igitur Vir sanctitate & doctrina conspicuus in suis libris Hypotyposes non tantum negat, CEPHAM à PAULO Antiochiæ reprehensum fuisse Apostolum, sed disertè affirmat fuisse eum unum ex LXX. Discipulis. Audiamus verba ejus ab EUSEBIO L. I. C. XIV. relata: CLEMENS verò, inquit EUSEBIUS, in IV. Hypotyposes, CEPHÆ mentionem facit, de quo PAULUS dixit: Cum autem venisset CEPHAS Antiochiam in faciem ei restiti, & dicit eum unum esse ex LXX. Discipulis cognominem Apostolo. Quo autem clariori, quo firmiori, hoc CLEMENTINO indigemus testimonio? Claruit etenim CLEMENS anno Æ. C. CXCII. Ortu Atheniensis, habitatione & Professione ALEXANDRINUS, claruit inquam tempore Apostolis propiori, unde de veritate testimonii ejus eo minus suboriri potest dubium, eoquod illum ἀνδράς μακαρίους καὶ τῷ ὄντι ἀξιολόγους, viros & beatos, & revera præstantissimos præceptores habuisse constet; à quibus, ut ait CAVEUS, vivam illam atque efficacem Apostolorum doctrinam audire & quidem oculatos videre testes potuit; sicut EUSEBIUS L. V. C. XI. & XIII. & CLEMENS Strom. L. I. PANTÆNUM quippe habuit Magistrum. PAN-

TÆNUS, inquit MAXIMUS *in Schol. in Greg. Naz. fuit Præceptor magni Stromatai* CLEMENTIS. Vixit autem adhuc tum PANTÆNUS anno Æ. V. CLXXXI. & erat è secta Stoica Philosophus Christianus, qui, teste PHOTIO Cod. CXVIII. iis usus Magistris, qui Apostolos viderant, imo nonnullorum, inquit, Apostolorum fuit Auditor. Nec video, qua ratione verba hæc CAVEUS PHOTIO exprobrare conetur? etenim PANTÆNUM summa in ætate fuisse vita functum, concedunt Chronologi, nec non Apostolos quosdam sæculum secundum attigisse, ita S. JOANNEM anno CIV. ad instantes preces Episcoporum Asiæ suum conscripsisse Evangelium, ipse memorat CAVEUS & Chronicon ALEXANDRINUM de S. MARCO affirmat, anno CIV. adhuc superstitem fuisse; nam ex Epist. I. B. PETRI colligimus, MARCUM, dum PETRO convivebat, adhuc juvenem fuisse, dum eum Filium vocat. Et teste PAPIA apud EUSEBIUM, MARCUS statim post resurrectionem CHRISTI ab Apostolo PETRO in Discipulum adlectus fuit. Id quod & S. IRENÆUS confirmare videtur, dum ait: *Post PETRI & PAULI excessum MARCUS Discipulus & interpres PETRI, & ipse, quæ annuntiata erant, præscripta nobis tradidit.* Si igitur IRENÆUS MARCUM audivit, cur de PANTÆNO CAVEUS dubitat, quod discipulos Domini audierit? Quòd majus est, PHILIPPUS SIDETAS scriptor Sæculi IV. vult S. CLEMENTEM fuisse seniore & præceptorem PANTÆNI, quem defendit DODWELLUS, & ait: *CLEMENTEM traditionibus à Viris Apostolicis haustis in Scriptis suis ut plurimum uti, ac proinde probabile esse, ipsum illis temporibus paulo fuisse viciniorem, PANTÆNO scilicet.* Quidquid demum sit, sive CLEMENS, sive ejus Præceptor PANTÆNUS Apostolos viderit, nec ne, attamen ab Apostolorum Discipulis hanc de CEPHA narrationem ab oculatis testibus prius haustam, potuerunt didicisse, & literis annotasse. Præstat igitur in hac causa CLEMENTIS ALEXANDRINI testimonium centum aliorum Patrum ab Apostolorum tempore remotiorum assertis, cum quod Apostolico sæculo, tum iis locis, in quibus hæc contingere, longè propior fuerat, & audiverat Magistros, qui ex Apostolis aut eorum Discipulis, Antiochiæ vicinis hanc Historiam aut audientibus aut videntibus poterant didicisse, ait enim apud EUSEBIUM L.V.

C. XI.

C. XI. *Et illi quidem divinam veritatem mihi, quæ sibi ab ipsis statim primis Auctoribus PETRO, JACOBO, JOANNE & PAULO SS. Apostolis tradita fuerant, tanquam Patres Filio commendârunt.* Si igitur non dubiè, sed disertis verbis & per modum narrationis certo dicit, CEPHAM à PAULO reprehensum, non fuisse PETRUM Apostolum, sed unum ex LXX. Discipulis PETRO cognominem, unde hoc scire aut dicere poterat, quam quia hoc ab iis audierat, qui omnia de PETRO & PAULO edocti ita tradiderant.

II. Non ignoramus cum à CL. BERTI tum à doctissimo CALMETO & BOILEAU aliisque Doctoribus CLEMENTIS libros Hypotyposesων dubiæ Auctoritatis vocitari, quod ut dicant, forsan varii, quos in illis reperiisse & annotasse PHOTIUS Cod. CIX. jactitat, errores effecerunt, quos potius Hæreticorum infamiam, quam CLEMENTIS sapientiam redolere autumant. Nihilominus CL. BERTI hos Libros suo Auctori CLEMENTI, Eusebiana permotus auctoritate, tribuit, & fœdos à PHOTIO notatos errores non inscitia CLEMENTIS, sed fraude aliena confutos judicat. Et, profecto, si illi errores è CLEMENTIS calamo emanassent, planè, inquit BERTI, Hæreticus vocitandus esset. Hanc BERTI opinionem non tantum amplectimur, sed, ipso PHOTII judicio, rem ita contigisse arbitramur. Nam ex Apologia pro ORIGENE inter opera D. HIERONYMI T. IV. clarè conspiciamus, Arianos CLEMENTIS libros, uti & alios suis deliramentis fœdè depravasse. Et hujus quoque mentis ipsum fuisse PHOTIUM excut. Cod. CIX. & CXI. colligimus. Postquam etenim recensuit ἀσεβείς καὶ μυθώδεις λόγους impios & fabulosos sermones, imò βλασφημίας τερατολογίας, blasphemiarum portenta libris Hypotyposesων immixta esse, suspicatur hæc ab alio ejus personam induto addita fuisse, & ait l. c. multa in his libris contineri, quæ in ceteris suis scriptis CLEMENS oppugnat. Hæc igitur videtur fuisse causa, cur PHOTIUS juxta CL. BERTI dubitarit, an à CLEMENTE conscripti sint: εἴτε αὐτός, εἴτε τις ἕτερος τὸ αὐτῶ πρόσωπον ὑποκριθεὶς sive ipse, sive quis alius ejus Personam indutus &c. Quidcunque demum sit, PHOTIUS fuit censor κριτικώτατος, cujus opinione sententia nostra minime infringitur, & CLEMENTEM ROMANUM, pro irritabili criticorum indole, ut ait CLEMENTIS interpres, re-

pre-

prehendit, & minùs dignè de CHRISTO locutum fuisse absque causa criminatus est. PHOTII de libris *Hypotyposeων* iudicium & annotatos in iis errores copiosè refutavit JOANNES CLERICUS *Bibl. univers.* T. X. n. 8., quos ut ibi legat B. L. precamur, & videbit, quam labile sit eorum fundamentum, qui ideo hunc de CEPHA locum in CLEMENTE sublestum arguunt, eoquod Hypotyposeων libri sint errore conspersi. Quasi verò materia Historiæ, ut est nostra, de qua agimus, & illa quæ Philosophiam PLATONIS concernit, ut sunt errores CLEMENTIS à PHOTIO culpatis, ad idem redeant? hanc nostram non à PLATONE, sed à Discipulis Apostolorum didicit. Neque adeo ignota fuere CLEMENTI nomina CEPHÆ & PETRI, ita ut in verbis his adeo hallucinari potuerit, nam ii ipsi ea, quæ de PETRO, PAULO, JOANNE & JACOBO noverunt, tanquam Patres Filio ei commendaverunt, ut ex ore ipsius audivimus.

III. Unum est, quod firmitatem sententiæ nostræ ex CLEMENTE mutuata infringeret, quod libri Hypotyposeων deperditi non tantam apud Ecclesiam auctoritatem nanciscantur, quantam iis largiamur. Verùm scimus alia loca Hypotyposeων ab EUSEBIO, cui deperdita non fuere, citata plenam fidem reperire quoque apud eos, qui nobis contradicunt, quare ergo hic loci suâ cadant fide & auctoritate? E. G. CL. CALMETUS loquens de PETRI itinere Magi causa ROMAM instituto, Hypotyposeων libris ceu basi nititur. THADDÆUM Apostolum à THADDÆO discipulo distinguens, Hypotyposeων utitur testimonio, ita pariter in aliis differens locis non dubitat, se de CEPHA à PETRO distincto scribens, libri CLEMENTIS sua nudantur fide, forsan non clara sunt CLEMENTIS verba dum scribit I. C. *ἐνα γεγονέναι τῶν ἐβδμήκοντα μαθητῶν ὁμώνομον Πέτρῳ τυγκάνοντα τῷ Ἀποστόλῳ?* S. HIERONYMUS de libris S. CLEMENTIS in hunc modum disserit: *Feruntur ejus insignia volumina, plenaque eruditionis & eloquentiæ tam de divinis scripturis, tam de Secularis literaturæ instrumento, è quibus NB. E QVIBUS illa sunt: Σποριαίων libri οἷτο, Τποτυπώσεων libri οἷτο, adversus gentiles liber unus &c.* Ergo libri Stromatων & libri Hypotyposeων HIERONYMO erant ejusdem fidei, unde ergo aliquot retro Sæculis, dum de CEPHÆ facto

sermo occurrit, apud eos, qui nec apicem illorum perlustrarunt, sua autoritate destituantur? si ea, quæ in libris Stromaton recensentur, plenis ulnis acceptantur, cur ea quæ in Hypotyposis pari literatura conscriptis narrantur, rejici statim digna fiunt? De ipsius CLEMENTIS verbis, inquit DEYLINGIUS *Obs. sacr. p. II. Obs. XLV. quæ ex libro V. Hypothyposeon desumpta sunt, non licet nisi ex fide EUSEBII judicare, quia isti libri perierunt.* Optimè, sed cur modo EUSEBII autoritas fulcitur, cum alias cunctis sacra sit? forsan PHOTIUS eam labefactavit? sed quanta est illa PHOTII apud eruditos?

S. II.

MOMENTUM SECUNDUM.

Ex S. IRENÆO.

I. Haud præclarius in adversæ sententiæ invidiam adferre possumus pro re nostra testimonium, quam illud, quod S. IRENÆUS Sæculo Apostolico vicinissimus suis in libris nobis adnotavit. Testatur de eo S. MAXIMUS *Opusc. Theol. & Polem. T. II. p. 152.* quod S. JOANNIS Apostoli & Evangelistæ Discipulus fuerit, & quantumvis de hoc multi dubitent, negare tamen haud possunt, quod IRENÆUS noster S. POLYCARPI extiterit discipulus, qui S. JOANNIS fuerat auditor. Hic igitur sanctitate & doctrina celebris Pater posteaquam *Lib. III. C. XII.* gesta & doctrinam SS. Apostolorum præcipuè PETRI, JACOBI & JOANNIS, prout in Actis Apostolorum conscripta sunt, enarravit, ac Concilium Jerosolymitanum de ceremoniis habitum, ejusque de abrogatione jugi Mosaici decretum retulit, in hunc modum pergit: *Manifestum est igitur ex his omnibus; quoniam non alterum Patrem esse docebant, sed libertatis novum testamentum dabant his, qui novè in DEUM per SPIRITUM S. credebant. Ipsi autem ex eo, quod quærent, an oporteret circumcidi adhuc discipulos, necne, manifestè ostenderunt, non habuisse se alterius DEI contemplationem. Caterum non talem timorem circa primum habuissent testamentum, ut nec cum ipsis quidem convesci vellent; nam & PETRUS, quamvis ad eos Catechizandos missus esset, & tali visione conterritus fuisset,*

isset, cum timore tamen multo locutus est ad eos dicens: Ipsi scitis, quoniam non est fas viro Judæo conjungi aut convenire cum allophylo, mihi autem Deus ostendit, neminem communem aut immundum dicere hominem. Quapropter sine contradictione veni, his sermonibus significans, quoniam non abiisset ad eos, nisi missus fuisset; Sic neque Baptisma facile dedisset, nisi SPIRITU S. requiescente super eos Prophetantes eos audiisset, & propter hoc dixit: „ Nunquid aquam vetare potest ad Baptizandum hos, qui Spiritum S. acceperunt, quemadmodum & nos, „ suadens simul his, qui secum erant, & significans, quoniam nisi SPIRITUS S. super eos requievisset, existeret, qui eos, prohiberet à Baptismate. Hi autem qui circa JACOBUM Apostoli, gentibus quidem libere agere permittebant, concedentes nos Spiritui DEI. Ipsi verò scientes eundem esse DEUM perseverabant in pristinis observationibus, ita ut & PETRUS quoque timens, ne culparetur ab ipsis, ante manducans cum gentibus propter visionem & propter SPIRITUM S., qui requieverat super eos, cum tamen advenissent quidam à JACOBO, separavit se & non manducavit cum eis; Hoc ipsum autem dixit PAULUS & BARNABAM fecisse. Sic Apostoli, quos universi actus, & universa Doctrina DOMINUS testes fecit, ubique enim simul assistentes cum eo inveniuntur PETRUS & JACOBUS & JOANNES, RELIGIOSE agebant circa dispositionem legis, quæ secundum MOYSEN. Nos haud fugit, tam in latinis quam græcis editionibus S. IRENÆI hodiernum legi: ita ut & PETRUS quoque timens, ne culparetur ab ipsis &c. Attamen si comprobabimus olim scriptum fuisse, & hodiernum legi debere: ita ut & CEPHAS quoque timens, ne culparetur ab ipsis &c. & hunc CEPHAM à PETRO distinctum à S. IRENÆO subintellectum fuisse, nemo est, qui negabit, nos novum antiquitatis fundamentum & monumentum feliciter pro re nostra erexisse. Tria autem sunt, quæ in allegatis IRENÆI verbis adnotanda veniunt. *Primum*: Fuisse quosdam circa JACOBUM Apostolos, qui quidem permiserant gentibus, scil. propter visionem D. PETRI & SPIRITUM S. super gentes in domo CORNELII delapsam, liberè vivere, attamen in pristinis suis observationibus, legis scil. Mosaicæ perseverabant. *Secundum*: inter hos, qui circa JACOBUM fuerant, Apostoli, fuisse (CEPHAM)

PETRUM, qui antea manducavit cum gentibus, sed post timens quosdam venientes à JACOBO se separavit ab eis, & ideo à PAULO fuit reprehensus. *Tertium*: Apostolos circa dispositionem Legis Mosaicæ Religiosè fecisse, & præcipuè PETRUM, JACOBUM & JOANNEM. Hæc tria inquam notanda, & in his tribus tria disquirenda restant. *Primum*: An inter illos Apostolos, qui erant circa JACOBUM fuerit & PETRUS? *Secundum*: an ille PETRUS antea manducans post verò se separans à gentibus fuerit Apostolus? *Tertium*: an illa laustribus Apostolis PETRO, JACOBO & JOANNI ab IRENÆO subnexa cadere possit in factum PETRI manducantis & separantis se à gentibus? Nam si PETRUS fuit ille, qui erat circa JACOBUM Apostolus perseverans in pristinis observationibus, ergo & PETRUS Apostolus cum JACOBO junxit dexteram PAULO. Si PETRUS Apostolus fuit ille manducans & se rursus separans à gentibus, ergo & Apostolus fuit reprehensus. Et si ultima verba encomiastica IRENÆI quadrant in factum PETRI manducantis & separantis se, ergo manet, quod ille PETRUS non alius ac Apostolus fuerit. Sic sentiunt doctores communiter, præter clarissimum KERKHERDERE, qui opinionem contrariam, PETRUM ab IRENÆO hic loci adductum non fuisse Apostolum, sed alium ab hoc distinctum, fusè quamquam & confuse tuetur, cujus vestigia prementes.

II. Ostendimus primò: Inter eos, qui circa JACOBUM ab IRENÆO dicuntur Apostoli, minimè connumerari PETRUM Apostolum. In re ipsa omnes ferè Catholici præcipuè Galli & Britanni in *Glossario* In hanc nostram abeunt sententiam, Adversarios nostros confutare volentes, qui ex his IRENÆI verbis cum v. 9. C. II. *Ep. ad Gal.* collatis primatum JACOBI & superioritatem super PETRUM & alios Apostolos eruere contendunt. Alia tamen via, ac nos, ipsi hanc veritatem vindicare student. Dicunt quippe τὸ οἱ περὶ Ἰάκωβον Græcismum esse, & nonnisi solum JACOBUM significare; ita, cum GRABIUS ex his verbis: qui circa JACOBUM Apostoli &c. ut & PETRUS quoque &c. inferebat, ergo PETRUS erat infra JACOBUM, responderatei BILLIUS: οἱ περὶ τὸν Ἰάκωβον Græcismum esse. Hoc & DODWELLUS admisit, & parem Græcismum ex IRENÆO attulit: Hi qui circa PTOLOMÆUM erant

erant &c. & dicit: idem significare ac *ipse* PTOLOMÆUS. DODWELLUM hunc locum IRENÆI benè interpretari, ex ipsis S. IRENÆI, verbis colligimus; ait enim in *Prolog.* L. I. sententiam ipsorum, qui nunc aliud docent, dico autem illorum, qui sunt circa PTOLOMÆUM, qui est velut flosculus VALENTINI scholæ; & quis non advertit solum PTOLOMÆUM hic intelligi, qui scribente S. IRENÆO erat flosculus Gnosticorum. DODWELLI sensus est conformis, STEPHANO, SCAPULÆ, & JOANNI CLERICO in sua Critica τὸ: οἱ περὶ Σωκράτην per solum SOCRATEM explicantibus. Licet autem hic Græcismus unam quandoque Personam exprimat, attamen etiam pro pluribus, hoc est discipulis, sociis, inferioribus &c. sumi, sæpe alibi reperimus. Ita Act. XIII. v. 13. οἱ περὶ τὸν παῦλον, i. e. PAULUS & qui cum eo erant; sic & POLYBIUS p. 113. τῆς δὲ περὶ τὸν Γέσκωνα λαβόντες. Simile exemplum legimus in IRENÆO L. I. C. XXVIII. Et CERDON autem quidam ab iis qui sunt erga SIMONEM (EUSEBIUS habet περὶ h. e. circa SIMONEM) quibus verbis utique SIMONEM cum suis intelligit. Ita & verbis allegatis: Hi qui circa JACOBUM Apostoli, S. IRENÆUM non solum JACOBUM, sed quoque suos intellexisse, ex ipsis D. IRENÆI verbis persuademur. Dicitenim hos, qui circa JACOBUM, Apostolos in antiquis observationibus perseverasse, dicit: PETRUM eos timuisse, ne culparetur ab ipsis; & sunt iidem, quos S. PAULUS in *Ep. ad Galat.* commemorat, quod ex circumcisione fuerint. Quis autem non videt, his vocibus: *ipsi perseverabant; timuit eos, ne culparetur ab ipsis*, non unam tantum & singularem Personam, JACOBUM scil. sed plures, & quidem eos, qui cum JACOBO in primis observationibus legis Mosaicæ persistebant, subintelligi? imò quis non manibus palpat, hos inter plures ab IRENÆO relatos, JACOBUM Episcopum nequidem contineri? etenim jam sæpe monuimus, hos vel illos fuisse quosdam præfractiores ex circumcisione, & forsan falsos quosdam fratres, qui PAULI doctrinam carpere, gentes ad judaizandum cogere, & se jactitare auderent, quasi ex mandato Ecclesiæ Jerosolymitanæ exiissent; quos inter S. JACOBUM, puto, nemo numeraverit.

III. Fuerunt ergo plures circa JACOBUM Apostoli, quinam autem illi, & an inter eos PETRUS Apostolus, dispiciamus: Ex libris IRENÆI certum esse puto, quod non modo duodecim Apostolos, quos CHRISTUS sibi elegerat, admiserit, sed & alios LXX. Discipulos Apostolorum nomine insignierit. Volens etenim Valentinianorum errores & fabulas explodere, qui spargebant, CHRISTUM duodecim Apostolos in typum Æonum à PLATONE, ut ajunt, in pleromate consignatorum elegisse, scribit L. II. C. XXVII. *Post - - XII. Apostolos, septuaginta alios ante se misisse invenitur - - non jam XXX. numero Æonas sed LXXXII. factos dicant.* (h. e. XII. Apostolos & LXX. Discipulos) *Qui enim secundum typum eorum, qui in pleromate sunt, Æonum electionem facit Apostolorum, nunquam aliorum quidem faceret, sed per omnes Apostolos tentasset, servare imaginem.* Nec solus IRENÆUS Discipulos vocat Apostolos, sed quoque HIERONYMUS, CHRYSOSTOMUS, THEOPHYLACTUS & alii legentes in *Ep. I. ad Corinth.* C. XV. v. 7. *Visus est JACOBO, deinde Apostolis omnibus, non alios quam LXXXII. IRENÆI Apostolos, hoc est: XII. Apostolos & LXX. Discipulos subaudiunt.* Discipuli igitur ab IRENÆO vocabantur Apostoli, & quidem illi, qui erant circa JACOBUM, quos inter h. C. recenset STEPHANUM & PHILIPPUM Diaconos, quibus juxta *Ep. ad Galatas* accensere possumus CEPHAM & JOANNEM, imò ipsum BARNABAM, nam etiam BARNABAS secundum EUSEBIUM & IRENÆUM fuit inter LXXXII. Apostolos, & moratus est à principio in Ecclesia Jerosolymitana, usque dum *Act. XII. v. 22.* mitteretur Antiochiam, & postea à D. PAULO in socium admissus desierit esse Presbyter Ecclesiæ Jerosolymitanæ. Porro, ni fallimur, Apostoli circa JACOBUM fuere Seniores & Presbyteri Ecclesiæ Jerosolymitanæ five ipsius JACOBI Clerus, nam illo tempore, de quo nobis sermo est, ceteri XI. Apostoli jam in universum mundum, paucis exceptis, dispersi erant. Verum anne PETRUS hos inter JACOBI Apostolos aut Clerum? Nequaquam, nam PETRUS fuit de iis, qui gentibus portam aperuerant, & non tantum de iis, qui persistebant in observationibus antiquis L. M. quales erant illi, qui circa JACOBUM Apostoli. Hoc ut rite intelligamus, notandum venit, quod S. IRENÆUS duplicem pri-

primitivæ Ecclesiæ Praxin adnotaverit. Praxis una erat Ecclesiæ
 Jerosolymitanæ, quæ gentes liberè agere permittebat, conceden-
 tes eos SPIRITUI DEI; h. e. ex eo, quod à PETRO audiverant,
 etiam SPIRITUM S. delapsum fuisse super gentes, illas admitte-
 bant, nec cogeabant Judaizare, sicut neque TITUS Jerosolymis co-
 actus fuit circumcidi. Interea tamen ipsi vivebant, & persevera-
 bant in pristinis L. V. observationibus. Hujus praxeos erant S. JA-
 COBUS Caput Ecclesiæ Hierosolymitanæ, CEPHAS, JOANNES
 (MARCUS) BARNABAS ab initio, VII. Diaconi &c. Totus scili-
 cet Clerus Hierosolymitanus, sive APOSTOLI, qui circa JACO-
 BUM. Altera praxis erat, quam S. PETRUS in visione, & S. PAU-
 LUS immediatè à CHRISTO didicerant. Sequentes igitur hanc
 praxin alteram Judæi, propter visionem PETRI enarratam, &
 propter descensum SPIRITUS S. à PETRO ipsis revelatum man-
 ducaverant cum gentibus, uti de illo PETRO Antiochiæ à PAULO
 reprehenso dicit S. IRENAEUS, quod propter visionem & SPI-
 RITUM S. antea manducaverit cum gentibus, & idem fecisse BAR-
 NABAM, narrat ibidem IRENAEUS, imò AGABUS, SIMON NI-
 GER, LUCIUS CYRENAEUS, uti & MANAHEN Neophyti non
 alia de causa Antiochiæ manducaverant cum gentibus, nisi propter
 SPIRITUM S. in missione PETRI gentibus datum. Nemini ete-
 nim, teste S. LUCA *Act. XI. v. 19.* loquebantur ab initio verbum
 DEI nisi solis Judæis, sed cum PETRUS gentibus Cæsareæ ape-
 ruerat portam, & visionem suam ac delapsum super gentes SPI-
 RITUM S. narraverat Hierosolymis, non amplius dubitarunt con-
 vertere gentes (textus habet v. 20. *Act. XI. ἐλάλουν πρὸς Ἑλλήνιστας,*
h. e. loquebantur ad Græcos gentiles. Gentiles hic intelligi, ait WIT-
 SIUS *Meletem. Leidenf. p. 38.* res ipsa clamat, atque hoc ipsum
 exemplum est primum Evangelii gentibus publicè prædicati) &
 manducare cum illis. Exceptis iis, qui erant circa JACOBUM
 Apostoli, hi enim persistebant in observationibus antiquis. Ve-
 rum an PETRUS ex his aut illis? an primæ an secundæ praxeos?
 si caput fuit praxeos secundæ, uti probavimus & clarissimè in an-
 tecedentibus IRENAEUS narrat, ergo non primæ, ergo non inter
 eos, qui circa JACOBUM Apostoli; quia hi Presbyteri, Clerus &
 inferiores JACOBO, qualis utique Apostolorum Princeps nequa-
 quam dici meretur.

III. Nunc ad alteram textus Irenæani & momenti nostri partem transeamus, quem transitum modo dicta parant. Postquam enim Primæ praxeos viros descripserat, quod in pristinis observationibus perseverarint, eorum unum adducit, scilicet, ut hodiernum editiones habent, PETRUM, & narrat de ipso, quod antea manducaverit cum gentibus, sed postea timore eorum, qui Hierosolymis venerant, se separaverit. Omnes vere sub hoc PETRO, ab IRENÆO inducto, Apostolum intelligunt, nos verò sub hoc ipso Apostolo, quia circa JACOBUM erat, non PETRUM sed CEPHAM subaudimus, scil. unum ex LXX. Apostolis Irenæanis, h. e. Discipulis. Neque ingentis molis est, hoc Argumentum ex ipsis IRENÆI verbis instruere. Satis est; si dicamus S. IRENÆUM in suo originali Græco habuisse *κηφας*, ubi hodie in editionibus latinis legimus PETRUS. Sic igitur IRENÆUM scripsisse persuasi sumus: *Ipsi verò scientes, eundem esse DEUM Judaorum & gentium perseverabant in pristinis observationibus, ita ut & CEPHAS quoque timens ne culparetur ab ipsis ante manducans cum gentibus propter visionem & propter Spiritum S. qui requieverat super eos; cum tamen advenissent quidam à JACOBO, separavit se à gentibus, & non manducavit cum eis.* Neque frustra nos ita legere quis dicat; nam interpreti IRENÆI, qui originale græcum in latinum transtulit, injuriam haud facimus, hoc ei mendum injungentes, sed potius ex ea, qua ab aliis merito reprehenditur, crisi hoc adfirmare cogimur. Nam per totum IRENÆUM, quem transtulit, talis culpæ se reum fecit, quod scilicet pro castissimis N. T. editionibus supposuerit vitia Codicum latinorum, quæ postea S. HIERONYMUS multo studio castigavit & emunxit. Testamur MILLIUM, qui in Prolegomenis N. T. 608. Tit. *Interpres librorum IRENÆI* longum texit corruptionum catalogum, in hac, inquit, *interpretatione ex adductis per omnem serè paginam locis N. T. pro seculo isto haud facile credibilis apparet textus Italici interpolatio.* Et n. 368. ait: *in latinis autem interpreti id unum cura erat, ut scriptura testimonia, quæ in hoc opere occurrunt, exprimerentur verbis interpretationis, quæ Celtis suis totique Occidenti jam in usu erat Italica sive vulgata h. e. Vulgate ante correctionem ab HIERONYMO.* Quem autem nunc fugit in toto Capite II. ad Galat. in

Codicibus latinis nequidem una vice retentum fuisse vocabulum CEPHAS, imo etiam in Codicibus Græco-Latinis positum fuisse: IACOBUS, PETRUS & IOANNES. Sic habebant Codex S. GERMANI, *Claromontanus*, *Bornerianus*, TERTULLIANI, AMBROSII & HIERONYMI &c. Et CALMET in *Dict. Bibl. V.* κηφᾶς testatur in vulgatam jussu Tridentini editam nomen CEPHAE V. 9. 11. & 14. fuisse restitutum. Cum igitur interpretes IRENAEI ad manus semper habebat codices latinos, aut Italicam, aut vulgatam antiquam versionem, veniens ad verba IRENÆI de CEPHA Antiochiæ cum gentibus manducante transtulit id, quod in codicibus latinis reperiēbat, nempe loco κηφᾶς τὸ πέτρος. Hunc morem habuisse interpretem IRENAEI, legi potest apud MILLIUM, qui ferè sexaginta loca corrupta l. c. adfert. Unum prætermittere haud possumus, quia argumento nostro involvitur. S. IRENAEUS hoc libro C. XIII. defendens auctoritatem D. PAULI, ejus verba in *Ep. ad Gal.* adlegat, quæ sic habent: *Et iterum ait ad horam cessimus subjectioni, ut veritas Evangelii perseveret apud vos.* Omnes omnino Codices Græci omnium Sæculorum habebant, qualiter & nostræ vulgatæ latinæ S. HIERONYMUS restituit: οἷς ὁδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν, quibus neque ad horam cessimus. Soli codices latini forsan ex incuria interpretis, habebant quibus ad horam cessimus, negligentes particulam neque, ut sunt Exemplaria Africana usque ad S. HIERONYMUM, item AMBROSII, SEDULIUS, PRIMASII, TERTULL. l. V. *contra Marcionem*, & Codex *Claromontanus* Græco-Latinus, qui τὸ οἷς ὁδὲ omittit. Vide & lege MILLIUM in h. l. Qui equidem ipse τὸ ὁδὲ extinctum vult, sed contra ipsum WHITBIUS in *Exam. q. 36.* hac utitur Epicrisi: *Quidquid igitur MORINUS & MILLIUS econtra litigant, certò certius est, tum ipsam rei veritatem tum Apostolica dictionis tenorem postulasse negationem.* Rationem videtur subministrare VAN MASTRICHT in *Prol. ad Edit. N. T. Amstel. 1711.* video nunc, inquit, D. MILLII omissionem τὸ ὁδὲ tanquam vetustissimam (scilicet latinarum) probare, verum ejus rationes & allegata me non movent, censeo enim contra mentem PAULI omitti, & mutari, qui hisce libertatem à Lege Ceremoniali assertam voluit, & paulò ante per verba: ὁδὲ τίτος ὑναγχαδῆν περιτμήθηναι & *Canon. critic. XXII.* ait:

Lectio absurda h. e. omisso τὸ ἄδὲ, & quam antecedentia vel consequentia absurditatis convincunt, rejicienda est. Sic contra MILLIUM illi, quanquam ipsum MILLIUM omissionem τὸ ἄδὲ credat improbare WOLFIUS *Cur. Philol. in C. II. Ep. ad Gal.* eoquod recens editor N. T. Græco-Anglicani τὸ ἄδὲ apponat, qui tamen in aliis semper MILLIUM sequitur. Etiam GROTIUS τὸ ἄδὲ h. I. requirit, ut alios plures taceamus. Si igitur omnes Græci habebant τὸ ἄδὲ sive negationem, quare IRENAEUS in eo loco, ubi D. PAULI auctoritatem defendere studet, negationem omittat, & dicat S. PAULUM celsisse falsis fratribus, quod tamen ratione circumcidendi TITI ipso facto negat. Apertum igitur est, IRENAEUM habuisse ad instar omnium Græcorum exemplarium τὸ ἄδὲ, & tantum cura indocti interpretis verba incuriè translata ex Codicibus latinis substituta fuisse, quem τὸ ἄδὲ omisisse ultro fateamur. Pariter egit in loco *ex Ep. ad Gal.* mutuato, ubi in Codicibus latinis loco CEPHAS τὸ PETRUS invenit, & incurius, an rem ipsam immutaret, dictioni IRENIANAE intrusit.

IV. Et posito, sed nunquam concesso, quod IRENAEUS τὸ πέτρος in suo originali habuerit, anne credamus S. IRENAEUM subintellexisse Apostolum? absit, talia de IRENAEO concipere, qui PETRO semper summas dedit laudes, aut forsan in laudem PETRI cedunt IRENAEI verba? attentè legamus ea: *ita ut & CEPHAS, inquit, timens ne culparetur ab ipsis, ante manducans cum gentibus - - Cum tamen advenissent quidam à JACOBO separavit se, & manducavit cum eis.* Quisnam ex his verbis non colligit, CEPHAM hunc meticulosum fuisse virum atque inconstantem, qui manducabat modo cum gentibus, modo deserebat eas, & quare? quia timebat EOS, qui à JACOBO advenerant, & quoniam isti? diximus *C. preced.* illos QVOSDAM fuisse impostores cogentes judaizare gentes, & forsan mentientes secundum Epistolam Concilii, sibi talia docere præceptum esse à Presbyterio Jerosolymitano h. e. ab iis, qui circa IACOBUM erant Apostoli, quos PETRUS iste timendi causam non habuisset, nisi ex illorum Collegio fuisset. Nunc judicet cordatus Lector, hæccine in PETRUM Apostolum IRENAEUS torquere possit? anne de viro tanto IRENAEUS nobis persuadere cogitet, quod ob vanum QVO-

RUNDAM non Apostolorum sed impostorum timorem cessaverit à manducatione cum gentibus, quam aliquibus retro annis adeo zelosè coram universa Ecclesia Jerosolymitana omni absque timore bene defenderat? imo de quo IRENAEUS vix sex ante lineas commendaverat, quod post visionem coelitus habitam timorem hominum sed non DEI deposuerit, quin cum gentibus convesci vellet, & nunc timeat? & quosnam timeat? eos ipsos, quos paulò ante primæ Praxeos Sectatores docuerat, gentes liberè agere permittere? Obvertit equidem hunc contra arietem CALMETUS Cl. Quodsi PETRUS CHRISTUM negaverit, ipse quoque Antiochiæ potuerit deficere, sed quæso cum pace viri tam eximii & in literis tam sacris quam profanis tam bene meriti, estne par causa SIMONIS à Sathana cribrati & PETRI in fide firmati? Cur deficiat PETRUS in urbe gentili ob vanum timorem eorum, qui longè ab Ecclesia Antiochena remoti erant, & qui falsa jactabant, cum nuper ipse præsens universæ Ecclesiæ adeo constans & cum tanta Parrhesia publicè obstiterat? Aut IACOBUM timeat Apostolus, cum adeo mirandam sese inter doctrinæ Evangelicæ tenerent concordiam, ut postea in Concilio adparuit, & qui paris imò majoris authoritatis ac ipse, quem veritum fuisse dicunt? nonne Hypocritam PETRUM fingere necesse fuisset? nonne contra visionem, contra doctrinam, contra praxin & contra propriam conscientiam egisset? & similes calumnias nos PETRO primo gentium Apostolo affingamus, aut IRENÆUM de PETRO cogitasse credamus, qui vix Praxin PETRI cum gentibus prædicare, & Praxi secundæ, cujus sectatorem CEPHAM Antiochiæ cum gentibus manducantem commemoraverat, immediate adversari desierat?

V. Sed ulterius ceteris IRENÆI verbis curas nostras impendamus: Hoc ipsum autem, dixit Apostolus PAULUS, & BARNABAM fecisse. Quid autem fecit? Antea manducavit cum gentibus sicut CEPHAS, & cum venirent quidam à JACOBO Antiochiam gentes judaizare cogentes, etiam se separavit sicut CEPHAS ab agapis gentium. Nonne his verbis: *hoc ipsum fecit* & BARNABAS, quasi collegæ censentur CEPHAS & BARNABAS? quia, ut modo diximus, erant Coapostoli circa JACOBUM, hoc est

de ejus Clero, & quia BARNABAS erat Collega CEPHÆ, facilius suo exemplo poterat trahi, quia antiquis observationibus assueverat. Adversarii equidem, ut supra jam monuimus, seductione BARNABÆ evincere conantur, hunc CEPHAM simulatorem Coryphæum debuisse PETRUM Apostolum fuisse, quia discipulus Apostolo inferior suo Exemplo BARNABAM contrariæ Praxeos Apostolum movere haud potuisset. Sed lego pariter apud Cl. CALMETUM in argumentis pro parte nostra allatis, quod PAULUS in BARNABÆ factum non adeo, ut fecit, stomachari potuisset, si Exemplo primi Apostoli cesserit, sed ideo exarsisse, quod BARNABAS Exemplo viri longè inferioris vilis, abjecti & unius ex multis, ut hunc CEPHAM quidam apud D. CHRYSOSTOMUM Hom. LXVI. cognominant, se abduci permiserit. Malo tamen huic argumento adverso, ut supra respondere, BARNABAM tunc temporis nondum fuisse Apostolum, & praxis adversæ vix tyronem, hinc mirum non esse, quod Co-Apostoli sui facto seduceretur; Econtra PETRUM fuisse Apostolum & in fide firmatum, proinde lapsum hujus, si contigisset, non potuisse ab IRENÆO lapsui BARNABÆ coæquari, imo à PAULO supra lapsum PETRI, extolli. Neque lapsus maculam à PETRO detergent illi, qui hanc separationem & simulationem PETRI bono Consilio factam esse contendunt. Nam tota simulationis ratio ab IRENÆI timor vanus quorundam impostorum à JACOBO absente imo ipsi praxi PETRI consentiente & suffragante venientium notatur, qui in PETRUM non cadit. Recordor, quempiam ex IRENÆI verbis apodicticè comprobare velle, simulatorem illum PETRUM Apostolum fuisse, eo quod IRENÆUS dicat: PETRUS manducavit cum gentibus propter visionem & SPIRITUM S. sed PETRUS, inquiunt, habuit hanc visionem & testis fuit delapsi SPIRITUS S. ergo & PETRUM fuisse, sequitur. Sed respondemus, non tantum PETRUM sed & omnem Ecclesiam praxeos secundæ ob visionem & SPIRITUM S. manducasse cum gentibus, imò & Ecclesiam praxeos primæ scil. Jerosolymitanam ob visionem & SPIRITUM S. ut IRENÆUS clarè testatur, gentibus permisisse liberè agere, proinde aut ex verbis IRENÆI non sequi, CEPHAM fuisse PETRUM Apostolum, aut sequi
uni-

universam Ecclesiam Antiochenam fuisse PETRUM. Longè aliter concludit laudatus KERKHERDERE ex verbis S. IRENÆI, ideo scilicet credit prius addidisse, qui circa JACOBUM sunt, ut indigitet CEPHAM simulantem non fuisse Apostolum, sed unum ex LXX. Discipulis, quia horum numero, qui de Clero JACOBI erant, PETRUS accenseri nullo jure potest. Existimat quippe KERKHERDERE quod IRENAEUS S. CLEMENTIS Coætaneus æque benè noverit, quæstionem esse de CEPHA, an PETRUS fuerit, & ego judico, in Ecclesia Græca tunc temporis non modo controversam sed & communem ac indubitatam fuisse sententiam, illum CEPHAM reprehensum non fuisse alium ac unum ex Discipulis, credo etenim, quod si quæstio controversa fuisset, & IRENAEUS negativam statuisset, saltem lectorem monuisset. Sed conjectura non indigemus, cum ex claro textu id concludere liceat.

VI. Ad tertiam igitur momenti nostri partem procedamus; sic, hucusque dictis finem imponit S. IRENAEUS, *sic Apostoli, quos universi actus & universa doctrina DOMINUS testes fecit, (ubique enim simul cum eo assistentes inveniuntur PETRUS & IACOBUS & IOANNES). religiosè agebant circa dispositionem legis, quæ est secundum Moysen.* Primo equidem intuitu judicabimus, hæc D. IRENÆI verba, hunc ipsum simulantem modo PETRUM respicere, quia IRENAEUS expressè vocat eos, quibus PAULUS junxisse dexteram in Ep. ad Gal. memoratur, verum, an bene judicemus, disquirendum manet. De quo IACOBO loquitur PAULUS in sua Epistola? nemo est qui dubitet, locutum fuisse de IACOBO fratre Domini Episcopo scil. Jerosolymitano, nam alter IACOBUS jam fuerat ab AGRIPPA vita exutus. Sed de quo IACOBO in verbis allatis IRENÆI sermo est? de eo, ni fallor, qui ubique, notentur verba: *cum PETRO & IOANNE DOMINO assistebat*; & quisnam ille? de IACOBO majore legimus, quod illum DOMINUS cum PETRO & IOANNE arcanorum testem in montem Thabor assumpserit, dum transfiguraretur, in hortum Gethsemane dum angeretur &c. Sed talia de IACOBO minore, qui fuit frater DOMINI & Episcopus Hierosolymitanus, non legimus. Ergo de hoc ipsi modo sermo non est; & tamen de hoc esse, quis dubitet, cum

in antecedentibus illius modo meminerit? quomodo hunc nodum aliter dissolvemus, quam dicentes, quod hæc verba nequaquam ad factum CEPHAE nunc modo memoratum pertineant, sed, quod finito de observantibus legem antiquam sermone ad priores Apostolos suos redeat, quos inter antea PETRUM & Socium ejus IOANNEM & IACOBUM Episcopum Jerosolymitanum tanquam Apostolos & testes doctrinae DOMINI (non verò CEPHAM, BARNABAM aut aliquem alium ex LXX. Discipulis) merita laude prosecutus fuerat, & nunc contra adversarios MARCIONEM VALENTINUM & reliquos suos laudare pergit, inquiens: *Religiosè eos circa dispositionem Legis, quæ est secundum MOYSEN, egisse, ab uno & eodem significantes esse DEO.* Hæc ipsa vox RELIGIOSE nobis declarat, hunc sermonem factum CEPHAE non attingere; aut enim PAULUS erravit, CEPHAM hujus facti publicè redarguens, si fuerat factum *Religiosum*? aut IRENAEUS CEPHAM non intelligebat dum hæc scriberet, quia erroneum foret, illud factum laudare ut *Religiosum*, quod PAULUS ceu culpâ dignum publicè reprehenderat.

VIII. Neque effugium quærant ii, qui credunt PETRI factum *Religionem* exclusisse, proinde IRENAEUM hac voce omnino uti potuisse, hæc, inquam, adversæ opinionis Patroni non dicant, quia S. IRENAEUS hic loci it defensum Apostolum PAULUM & omnes traditiones Apostolicas, igitur nequaquam factum dixerit laudabile, quod PAULUS culpabile exprobare non erat veritus. PETRUM defendit IRENAEUS atque doctrinam ejus, & quæ defensio, si turpem ejus lapsum in medium adducit? PAULUM defendit, & quæso quæ defensio, si reprehensorem ostendit facti laudabilis & *Religiosi*? Quid ad hæc MARCION? quid VALENTINUS? nec per vocem *Religiosè* studeant alii causam in nos rursus conferre, asserentes: *Religiosè* idem, quod *scrupulosè* significare. Etenim non dicam: nequidem *scrupulosam* hanc PETRI actionem, si tamen fuerit, videri posse, cum se timore hominum Apostolis longè inferiorum à Praxi per visionem & SPIRITUM S. approbata abduci passus fuerit. Legamus IRENAEI verba: τῷ εὐσεβῶς utitur IRENAEUS, quæ semper cum laude conjuncta vox est. Et quidnam in PETRO, si verè ille ipse est, laudat IRENAEUS? an
inten-

intentionem internam? hæc fuit timor, ne culparetur à falsò Ze-
lantibus, hicne religioni Apostolicæ? hicne PETRI fundamentali
fidei? hicne Doctori & Apostolo convenit, qui Act. V. C. paratus
ad flagella asseruerat: *oportet Deo magis obedire quam hominibus?*
aut laudat factum externum, quod PAULUS ceu Hypocriticon
scandalosum & legi Evangelicæ contrarium detestatur publicè co-
ram omnibus exprobravit? dicamus igitur PETRUM Apostolum
à S. IRENAEO neutiquam fuisse tam hìc loci, quam in Ep. ad Ga-
latas commemoratum. Dicamus illos Apostolos circa IACOBUM,
fuisse Clerum & Presbyteros ex LXX. Discipulis assumptos, quos
inter fuerant CEPHAS, BARNABAS & IOANNES MARCUS di-
camus, hos ita perstitisse in antiqua L. M. observatione, ut & CE-
PHAS & BARNABAS timentes Judæos falsa mandata Antiochiæ
spargentes simulaverint Judaismum. Dicamus illos, quos IRE-
NAEUS ceu religiosè agentes laudaverat, non ex LXXXII. sed ex
XII. Apostolis fuisse. Dicamus denique latinum IRENAEI Inter-
pretem ex depravatis latinis Codicibus nomen PETRI IRENAEI
textui inseruisse, & nomen CEPHAE, quod ibi repererat, im-
mutasse.

S. III.

MOMENTUM TERTIUM.

Ex S. METHODIO.

I. Præclaros venerandæ antiquitatis habemus testes D. HIE-
RONYMUM & CHRYSOSTOMUM, quod inter græcos Patres
quidam fuerint, qui CEPHAM, cui PAULUS *in faciem restitisse*
se scribit, non putent Apostolum PETRUM, sed alium de LXX. Di-
scipulis isto vocabulo nuncupatum esse, præcipuè S. HIERONYMUS
in h. l. alicujus adversi Auctoris verba in hunc modum allegat:
Si propter Porphyrii blasphemiam alius nobis fingendus est CEPHAS?
& D. CHRYSOSTOMUS Hom. LXI. refert: *Nonneminem putasse,*
hunc CEPHAM reprehensum, non Apostolum, sed alium quendam vi-
lem abjectum & unum ex multis fuisse? utrumque S. Patrem non
ex propria sed aliena sententia hæc verba afferre liquet, quia uter-
que huic adversatur. Quis ergo antiquus iste Pater, à quo hæc
ambo

ambo hauserant? non fuit S. CLEMENS, non EUSEBIUS, cum neuter ejusmodi utatur verbis. Quis ergo? ex verbis HIERONYMI colligimus, fuisse quendam ex iis Patribus, qui PORPHYRII erroribus & calumniis se opposuerant, & contra hunc vel DIDIMUM vel alium ex quatuor hæreticis, de quibus in C. ult. sermo nobis erit, scripsisse: *Si propter PORPHYRII blasphemiam alius nobis fingendus est CEPHAS?* quasi hic S. Pater PORPHYRII antagonista finxisset CEPHAM à PETRO distinctum, scilicet *vilem, abjectum & unum ex multis*. Tres autem reperiuntur, qui contra PORPHYRII deliria calamum acuerant, scil. APOLLINARIS S. METHODIUS & EUSEBIUS. EUSEBIUS horum verborum Auctor non fuerat, APOLLINARIS contra PORPHYRIUM non aliis ac EUSEBII armis utebatur, & teste HIERONYMO statuebat, non CEPHAM sed PETRUM fuisse reprehensum, & simulatam utriusque Apostoli fuisse causam. Restat igitur, fuisse S. METHODIUM.

II. Floruit autem S. METHODIUS exeunte sæculo Tertio ann. CCXC. fuit, inquit S. EPIPHANIUS H. LXIV. ἀνὴρ λόγιος, καὶ σφόδρα περὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνισάμενος. *Vir apprime doctus, acerrimusque veritatis Patronus*. Primo erat Episcopus Olympi Lyciæ & Patarorum urbium vicinarum teste SUIDA in voce Μηθού, & postmodum Tyri. Martyrio coronabatur juxta S. HIERONYMUM vel potius SUIDAM & SOPHRONIUM in Chalcide Græciæ sub VALERIANO & DECIO, sed cum his superstes, utpote PORPHYRIO coætaneus reperiatur, hinc ejus Martyrium CAVEUS transfert in annum CCCIII. KERKHERDERE verò in ann. CCCX. & ait passum esse in Ætolia, quo, nescit, facto eò delatum, edictis GALERII nondum revocatis. Quidquid sit, saltem METHODII verba esse videntur, quæ HIERONYMUS & CHRYSOSTOMUS ex Libr. adversus PORPHYRIUM, qui, paucis quibusdam particulis exceptis apud DAMASCENUM & NICETAM aservatis, interierunt, referunt. Verba antiqui Patris sunt, quem haud latebat, de alio CEPHA, ac PETRO Apostolo, Antiochiæ reprehenso, primitivam Ecclesiam informatam fuisse. Autumat equidem CL. KERKHERDERE, ideo illum CEPHAM à METHODIO *vilem, abjectum & unum ex multis* vocatum fuisse, quod ab
errore

errore suo non resipuerit, aut si resipuerit, pristinae dignitati non fuerit restitutus; sed nil video, quod ad hæc dicenda & ad impenitentiam damnandum CEPHAM nos urgeat. Nam *vilis* potuit dici, cum adeo inconstans & meticulosus esset, ut ad simulationem scandalosam respectu hominum abduci se sinat, *abjectus* & contemptus merito fuerat Antiochenis, dum publicè & tertia quidem vice corriperetur, ac gentes ad judaizandum cogere, & Schisma excitare moliretur. Fuit denique *unus ex multis* illis, qui Jerosolomis exierant, Neophytos conturbabant, & vana jactabant, ideo tamen resipere, & Collegio LXX. Discipulorum adnumerari adhuc tum poterat;

III. Posset equidem nonnemo hoc Scrupulo agi, quod hujus METHODII EUSEBIUS non meminerit. Verùm vel hoc factum esse, existimant quidam Critici, eoquod EUSEBIUS non fuerit METHODII amicus, quia ORIGENEM suum oppugnaverat, & fortiter quidem *L. de Resurrect. contra ORIGEN.* quanquam SOCRATES L. VI. C. XIII. referat Dialogum *ἑνων* dictum, in quo METHODIUS quasi palinodiam canens ORIGENEM, quem antea multum infectatus fuerat, mirabiliter laudavit; Fieri autem & potuit ut opera METHODII & ejus Martyrium ad aures ejus non pervenerit, sed modo tempore HIERONYMI innotuerit; & nequidem à principio, sed quodam intervallo, id quod ex verbis HIERONYMI apparet, quia METHODIO, LACTANTIUM, EUSEBIUM Cæsareæ & RHÆTITIUM Eduorum Episcopum anteponat. Scripsisse METHODIUM, & quidem contra PORPHYRIUM ex fragmentis memoratis apud DAMASC. & NICETAM videre est.

§. IV.

MOMENTUM QUARTUM.

Ex EUSEBIO PAMPHILI.

I. EUSEBIUS Cæsariensis à suo Magistro dictus Pamphili postquam in H. E. L. II. C. XIII. supra allegata CLEMENTIS Alexandrini verba CEPHAM reprehensum à PETRO Apostolo distinguenda retulisset, hanc ipsam distinctionem amplectitur vel

potiùs ut rei certæ & tunc temporis minimè controversæ suum tribuit assensum, nullum quippe, qui contrarium crediderit, aut in Historicis monumentis adnotarit, hucusque invenerat, cum tamen omnia antiquitatis scrinia sit perrimatus, ac omnium Doctorum usque ad sua tempora præcedentium libros & doctrinas & præcipuè ea, quæ facti aut historiæ erant, librorum penum subministrante augusta Bibliotheca Pamphili, sedulò excusserit. Paucos etenim, ut sunt TERTULLIANUS & CYPRIANUS, qui adversæ opinionis creduntur, æque EUSEBIO ac nobis, Historicum factum non expendisse visos fuisse, persuasum habemus. Approbavit igitur EUSEBIUS in sua Historia Ecclesiastica CLEMENTIS doctrinam, & non tantum, ut Cl. BERTI autumat, cam recensuit nec probando nec rejiciendo, probatione quippe rem & factum minimè indigere judicabat, quod ad illa usque tempora nullus in dubium vocaverat, eo ipso autem, quod illam neque rejecerit, nec refutarit, certi reddimur, hanc ejus de CEPHA esse mentem, quam ex CLEMENTE exscripsit, cum contra EUSEBII genium foret, aut erroneam auctorum opinionem non corrigere, aut Lectorem non admonere, aut contrariam non opponere. Hinc DUPINIO ignoscendum non est, quod hanc PETRI à CEPHA distinctionem erroris insimulet, & inter plures, quos in EUSEBIO nævos deprehendisse confidit, reponat dicens: *Au Livre II. Chap. XIII. il distingue CEPHAS, qui fût repris à Antioche de l'Apôtre S. PIERRE, quoiqu'il soit le même.* Nescio an potius EUSEBIO annuenti, & Clementinam auctoritatem referenti, an DUPINIO præfractè dicenti: *quoiqu'il (CEPHAS) soit le même PIERRE*, tribuenda sit fides? & nostro judicio, si DUPINIUS hanc sententiam erroris culpare vellet, non EUSEBIUM, sed CLEMENTEM ut argueret, opus erat. Quam infeliciter autem supradictos errores in EUSEBIO animadverterit, pluribus ostendit Cl. KERKHERDERE p. 53. ubi cunctos refutat, quos perstringit DUPINIUS ἐκλελοιπὸς.

II. Et quod si DUPINIO daremus, EUSEBIUM in quibusdam defecisse, hocne testimonium tanti viri labefactaret? Vir fuit veritatis, & nequaquam novitatis amans, qui teste CAVEO p. III. *exhausta pene omni Saculari literatura impensè doctus antiquitatum*

Eccle-

Ecclesiasticarum studio summopere incubuit, quo sine Doctorum ante se monumenta diligenter conquirit Sc. Quam famam quoque Adversarius ejus ANTIPATER Bostrensis haud minuire potuit, inquiens *Serm. 1. adv. EUSEB. Apol. pro Orig. in Conc. Nic. II. Act. V. Ego verò, quod multum quidem in Historiis vir fuerit, & nihil ex veteribus scriptis illius latuerit notitiam, consentio & confiteor.* Neque de ejus in Historia fide & Sinceritate dubitandum venit, etenim l. c. Pietate adeo venerabilis fuit EUSEBIUS, ut apud plurimas occidentis Ecclesias in SS. numero haberetur & S. Confessoris & Episcopi beatæ recordationis & egregiæ vitæ beatissimi sacerdotis nomen promeruerit, nec cuiquam hæc sanctitatis nota EUSEBIO adscripta novitatis suspecta videatur, nam hæc illi non solum à PETRO de natalibus aliisque Hagiographis accensetur, sed etiam in diversis Ecclesiis Gallicanis hodiernum publico Dulciæ cultu afficitur. v. g. in Missali Lemovicensi Anno MCCCCLXXXIV. impresso de eo Missa extat. In Breviario Anno MDLXXXVII. impresso oratio & tres lectiones propriæ de illo habentur, & invenitur ejus Memoria inter Sanctos in Martyrologiis USUARDI, ADONIS, NOTKERI, FLORI &c. die scil. 21. Junii. BARONIUS quidem EUSEBIO, ut VALESIIUS pluribus animadvertit in Not. ad vit. Conf. L. III. C. LIX. semper infestus & nullam penitus viri hujus memoriam sanctam & religiosam manere cupiens, è S. Dyptichis expunctum eum voluit, eoquod arbitraretur, eum per errorem & nominis identitatem inter sanctos relatum esse. Nihilofecius, inquit, G. CASTEELIUS neque EUSEBIO Cæsareensi, neque CLEMENTI Alexandrino neque LUCIFERO Calaritano neque FAUSTO Regensi, neque aliis, quibus etiam hujusmodi fors sinistra obvenit, BARONII nocet aut censura aut conjectura, quando eorum nomina creduntur scripta in libro vitæ, quæ nunc in impresso libro observantur deesse. Autumat nimirum, quodsi BARONIUS audiens; FAUSTUM ab Ecclesia Regensi in Gallia ut Sanctum coli, palinodiam hoc modo cecinerit: maneant igitur FAUSTO jura sua, nec ex nostris scriptis sentiat damnum, neque privato judicio novitatis liceat convellere antiquitatem; pariter, cum EUSEBIO Pamphili talis cultus deferatur, eidem quoque integra sua debeant manere jura.

Absit tamen, ut hanc litem dirimere cogitemus, neque etiam ad rem nostram facit, an Sanctitatis titulo jure merito EUSEBIUS gaudeat, novimus enim pro dolor! quod tam à recentioribus quam antiquis Princeps & signifer Arianæ factionis à S. HIERONYMO ad PAMMACH. Apol. adv. RUFFINUM audiat; Attamen Ariana Hæresis, si tamen verè ea infectus fuerit, ut plurimi iique docti & pii viri dubitant, ad locum nostrum plane nihil suspicionis suggerit, quia non ad fidem sed ad historiam, in qua versatissimus & fidelissimus extiterat, pertinet; & non modo in suis *Historiæ Eccl. Libris*, sed etiam in libro contr. PORPHYR. quanquam nobis deperdito de distinctione hac nostra CEPHÆ à PETRO Apostolo haud spernendum testimonium tulit. Majus & plus, quod ab EUSEBIO postulemus, non est.

§. V.

MOMENTUM QUINTUM.

Ex Duplici DOROTHEO.

I. Quotquot Sententiam nostram de CEPHÆ discipulo non autem Apostolo Antiochiæ reprehensio tuentur, ad DOROTHEI Tyrii Martyris testimonium provocant. Quotquot etiam adversæ opinioni suffragantur, illud idem ceu spurium & supposititium rejiciunt. Quid? quod Cl. CALMETUS in *Dict. Bibl.* V. CEPHAS sive κεφας ipsum DOROTHEUM Tyrium ceu virum nullius auctoritatis studio præterit, cujus causam in suo Commentario Biblico deprehendimus, quia ad manus habebat synopsis Prophetarum &c. Tyrio DOROTHEO adscriptam, quam & nos non modo spuriam sed & prudenti scriptore, cujuscunque demum Sæculi, prorsus indignam censemus. Duplicem igitur, si auctores conferimus, reperimus DOROTHEUM, unum, qui fuit Martyr & Tyri Episcopus, alterum, qui synopsis hanc Tyrii Martyris depravatam, aut planè ab aliquo juniore DOROTHEO vel hoc nomen mentiente adinventam, fabulosa quadam præfatione involvit, & quo, nescio Sæculo in mundum dispersit. Primus in sua synopsi, quam DU FRESNE Chronico Paschali adjunxit, ita habet: κεφας, ὃν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀντιοχείᾳ ἤλεγξεν. CEPHAS quem PAULUS Apostolus Antiochiæ reprehendit. Et numerat eum inter discipulos

Quin-

Quinquagesimum primum. Secundus eum ordine discipulorum ponit Quadragesimum Octavum, & juxta nostrum Cl. CALVI & T. III. Bibl. PP. de illo hæc habet: CEPHAS *Episcopus Conii in Africa I. Cor. I. & alibi.* Hanc posteriorem falsi DOROTHEI synopsis fabulis scatere cum BARONIO Annal. XXXIII. n. 40. ultro fatemur, facit enim & CÆSAREM & PRISCAM AQUILÆ uxorem discipulos. Quid tamen uterque DOROTHEUS ad causam nostram faciant; videamus

II. Chronicon Alexandrinum seu Paschale (de quo §. sequ.) adfert quendam CEPHAM ex Apostolis LXX. minoribus seu Discipulis DOMINI, qui à PAULO Antiochiæ reprehensus fuisset, & veritatis hujus testem synopsis DOROTHEI Tyrii allegat. Chronicici Alexandrini, sive sæculo IV. ut DUCANGE & KERKHERDERE autumant; sive Sæculo VII. ut GRAVESON, CAVE & alii volunt, in lucem prodierit, tanta apud eruditos autoritas invaluit, ut credibile non sit, quod ea, quæ de CEPHA habet, verba ex falso mutuaverit DOROTHEO, sicut & illa non secundæ, sed primæ respondentynopsis. Fuit autem hic DOROTHEUS verus Tyri Episcopus, & non tantum Presbyter, ut quidam cum vetustiores tum recentiores existimant, eoquod illi hunc cum DOROTHEO Antiocheno confundunt, vel quia hi à DOROTHEO falso eum non distinguunt, quem interpretes ejus Latinus in præfatione Presbyterum vocat, eoquod τὸ πρεσβύτερον per *Presbyterum* transtulit. Narrant acta DOROTHEI, quod multa sub DIOCLETIANO & LYCIO perpeffus, in exilium actus, & tempestate sedata quidem rediens, sed Juliana persecutione invalescente Edessam auffugiens ibidem à JULIANI Præfectis plurimis exantlatis suppliciis martyrio coronatus sit anno ætat. CVII. ita *Martyrol. Rom. V. Junii.* CAVEUS equidem & multi nostri ævi Critici hanc DOROTHEI Historiam & Personam ad fabulas relegant; verum in hunc errorem opere quodam Apocrypho inducti videntur; ait enim CAVE de suo DOROTHEO: *Totius pene fabula scenam aperuit anonymi cujusdam fragmentum græcum ex duobus Codd. MSS. Baræcianis manu DOWELLI descriptum & mihi communicatum.* Ergo CAVEUS ob hoc falsum MSS. verum rejicit DOROTHEUM, ast per illud hunc magis obfirmari, contendimus. Nam fac, ut Chronicon Alexandri-

num anno CCCLIV. conscriptum fuerit, DOROTHEUS autem à CAVEO adductus anno DXXV. ducentis scil. annis post DOROTHEUM in Chronico Paschali citatum in lucem prodierit scil. sub PROBO & POLIXENO Cfs. ergo ex libro posthumo & spurio verus DOROTHEUS rejici haud potest; videtur ergo quod Auctor fragmenti à CAVEO allati synopsis Tyrii Martyris repererit, & eidem præfationem ac annotationes suas adfuerit, vel quod synopsis ex Discipulorum Actibus Apostolorum & eorum Epistolis corraferit, & vel suo consilio Tyrii Nomen affinxerit, vel ob similitudinem quis alius DOROTHEI M. nomine hunc partum insignierit. Quis autem dicet in Historicis ex falso adjecto rem totam falsam fieri, aut tolli, vel non potius, eoquod similia, quæ aliunde hausimus, in præfatione synopsis fictæ enarrantur, nos convinci debere, quod hic DOROTHEUS Tyrius synopsis nostræ Auctor verè extiterit, & à compilatore ac commentatore falsi DOROTHEI, quacunque demum de causa, operi suo fabuloso præfixus, aut mutilatim insertus fuerit.

III. Fortius argumentum videntur urgere illi, qui observant, nec in EUSEBIO, nec in HIERONYMO aliove antiquo Authore ullam DOROTHEI Tyrii mentionem fieri. *Quis enim, opponit CAVEUS, alicujus DOROTHEI Tyriorum Episcopi DIOCLETIANI, aut JULIANI tempore mentionem fecerit? - - quis unquam DOROTHEUM sub JULIANO Martyrem, sub DIOCLETIANO Confessorem dixerit? - - an hoc latuisset EUSEBIUM qui Martyrum & Confessorum gesta undique conquistavit?* ipse sub hac persecutione confessor fuit, & quod majus adhuc, ipse hoc tempore Tyri degit. Verùm etiam quosdam Martyres EUSEBIUM præteriisse §. III. de S. METHODIO annotavimus, & sub DIOCLETIANO, EUSEBIUM Tyri degisse ejus acta non produnt. Par esto de HIERONYMI silentio judicium, potuit enim fieri, ut DOROTHEI Acta, qui Edessæ mortuus fuerat, Syriacè conscripta fuerint, quæ modo post HIERONYMUM in græcum translata sunt, uti & GENNADIUS illum hac de causa excusat, quod non inter scriptores S. JACOBUM Nisabenum retulerit, quia tantùm tres Syros in Græcum translatos legisse testetur. Et quod si Chronicon Alexandrinum ann. CCCLIV. conscriptum fuit, utique sufficiens nobis

nobis reddet testimonium, cum paulò ante DOROTHEUS marty-
rium subiisse dicatur. CL. GRAVESON, quanquam huic Chro-
nico fidem faciat, nihilominus synopsi in illo citatæ suam derogat,
dicens T. I. H. E. p. 101. *Synopsin Dorotheanam esse fabulis & er-
roribus plenam, & sancto illo Martyre (ergo eum extitisse concedit)
prorsus indignam.* Verum video, tam in GRAVESONIO quam in
aliis plurimis confusionem fieri DOROTHEI veri cum falso. Id
ex eo apparet, quia hi Auctores suam Dorotheanam synopsin in
T. III. Biblioth. P. P. & ad calcem SALVIANI descriptam dicunt,
quam & nos fabulis & mendaciis conspersam transmittimus, fu-
pra autem jam monuimus reperiri aliam, quæ CEPHAM nostrum
non ordine LI. ut modo dictum est, sed XLVIIIvum Discipulum
facit. Allegat ni fallor, hanc synopsin Dorotheanam veram PE-
TRUS natalis L. VI. C. 100. & hinc factum fuisse credo, quod CL.
CALVI Augustinianus in suo Proprinomio Evangelico Resol. XXX.
queratur: *E sequitato DOROTEO da PIETRO dei natali nel cata-
logo dei santi Discepoli, mà questo ne confonde per modo tale l'or-
dine, e varia i Nomi, che, se non conchiudesse con le Parole: hac bea-
tus DOROTHEUS &c. non si potrebbe conoscere, che fosse il cata-
logo di DOROTEO, scil. falso, quem ad manus habuit CALVI, &
resolutionibus suis inscripsit.* Vera ergo & antiqua synopsis Do-
rotheana non fabulis scatens, sed postmodum ab impostore quo-
dam vitata fuit. De qua & de suo auctore pauca dicemus.

IV. Circumfertur ab antiquis jam temporibus synopsis de
vita & morte Prophetarum latinè, ut arguit CAVEUS, scripta, ab
aliquo verò in græcum translata & præfatione donata, quæ ANA-
STASII Nicæni quæstionibus in S. scripturam subnexa hunc in
fronte titulum gerit: *Tractatus Ecclesiasticus de LXX. Discipulis
Domini conscriptus à DOROTHEO Tyri Episcopo antiquo admodum
viro & divinitus inspirato, qui Martyr fuit temporibus LICINII &
CONSTANTINI Imperatorum.* Parum laudis tractatus iste & sy-
nopsis illi inclusa à CAVEO merentur, ad putidissimas fabulas ea
damnante, & in suis super hoc fragmentum observationibus va-
rios errores detegente. N. I. ait: *ex ipso fragmento conspici, hunc
DOROTHEI impostorem sub PROBO & POLIXENO Cfs. anno Æ.
V. DXXV. h. e. ducentis post DOROTHEUM annis, scripsisse.* N. II.
impo-

imposturam hujus apocryphi manifestasse credit. Siquidem hæc synopsis narrat, JOANNEM Papam an. DXXV. Constantinopolim à THEODORICO Gothorum Rege missum fuisse, & ibidem inter Episcopum Constantinopolitanum & JOANNEM controversiam de præcedentia subortam fuisse, & CPolitanos ad probandam Ecclesiæ suæ vetustatem suamque Romana antiquiorem esse protulisse hæc monumenta Dorotheana; hunc igitur in finem, existimat, hos sub nomine DOROTHEI commentarios primum confictos, ac, ut JOANNEM stringerent, latinè conscriptos esse. *Quis etenim, ait CAVE, nisi bardus, & cui vix sanum sinciput, DOROTHEUM hominem Græcum & Tyri inter Phœnices antistitem Commentarios suos latino sermone conscribentem nobis sisteret?* Nos, hunc à CAVEO adductum Dorothei tractatum non modo esse spurium, sed & hunc ipsum esse, ex quo plures synopsis Dorotheanam omnino respuendi hodiedum occasionem nacti sunt, facile concesserimus, at tamen hunc falsum DOROTHEUM, quiscunque demum fuerit, jam anno DXXV. de CEPHA à Petro distincto, scil. Discipulo audisse & legisse, imo vel ex ipsa vera Dorotheana synopsi, quam postea fabulis & figmentis depravavit, exscripsisse mea opinione constat. Si igitur & CAVEUS dicit: *multas quidem (Dorotheanus tractatus) continet aniles fabulas nullo antiquitatis suffragio nixas, nulloque ordine dispositas, haud pauca tamen neutiquam, assentiente MILLIO, contemnenda, quæ non modo ad synopsis Dorotheanam (veram, ex qua hæc apocrypha exsculpta fuit) sed & ad alia Historiæ Ecclesiasticæ capita illustranda multum conferunt.* Hucusque CAVEUS. Non possum, quin hic loci observem, quod si vera sint, quæ de hocce tractatu Dorotheano apud CAVEUM & alios passim criticos & præcipuè LAMBECCIUM *Com. de Bibl. Cesar. L. IX.* & ejus adversarios adnotantur, quod scilicet ratione controversiæ JOANNIS I. & Episcopi CP. iste Dorotheanus commentarius confictus sit, saltem illud sæculum VI. & præcipuè Ecclesia Orientalis de quodam DOROTHEO Tyri Episcopo aut Presbytero ac de quadam nomine ejus vulgata synopsi informata fuisse debuerit, alias hoc recens conficto & antea nunquam audito Dorotheo & ejus synopsi parum evincere potuissent, cum præsertim à Juliana persecutione ad illa tempora vix anni Ducenti intercesserint.

V. Quid demum sit, & quacunque demum causa tractatus iste in lucem ann. DXXV. prodierit, attamen, eoquod ad H. E. capita illustranda iudicio Adversariorum plurimum conferat, antiquum de opinione CEPHÆ Discipuli testimonium haberi poterit. Audiamus proinde, quidnam de hoc CEPHA nobis edisserat. Ille inquit CALMETUS in *Prefat. ad Epist. D. PAULI*, ille DOROTHEUS vult CEPHAM præsum Discipulum de LXX. Episcopum fuisse Conia, forte Iconii, aut cujuscunque oppidi, quod verisimiliter ipse non noverat; Iudit CALMETUS, sed tantum ut KERKHERDERE sæpe ei objicit, *Cavalierement*. Lego apud Cl. CALVI l. c. in Dorotheana Synopsi LXX. Discipulorum hæc verba: *Discipulo XLVIII. CEPHAS Vescovo di Cognia. Cognia in lingua Italica & Cogni in Gallica Latine est Conium sive Conia, & est idem quod Iconium*, dicit HERBELOTIUS, & fuit Metropolis Regni Amyntæ, sive ut diximus C. I. §. III. Galatiæ sive Gallo-Græciæ Australis. Conferamus nunc hunc locum DOROTHEI cum *Epistola ad Gal.* & ex DOROTHEO discemus, quod CEPHAS, videatur unus ex Episcopis Galatiæ, qui Galatas circa introducendum Judaismum turbaverat, hunc igitur tanquam Galatis notum PAULUS in Epistola sua ceu reprehensum adducit, ut afflictam tam spernerent calumniam, quam in eo, quod docuerat Evangelio persisterent. Et sic confirmatur CAVEI & MILLII observatio, non omnia falsa & fabulosa esse in DOROTHEO, & multa ex mendo irrepsisse credi posse. Sic in hoc falso DOROTHEO ostendi potest, ex similitudine nominum DOROTHEUM dixisse: S. JOANNEM Martyrium subisse sub TRAJANO, cum voluerit dicere *Tyranno*, qui apud CLEMENTEM Alexandrinum LUCIANUM & alios est NERO; In tantum igitur prodest nobis etiam vere falsi vel ex opinione quorundam falsi DOROTHEI Synopsis, quod nobis prodatur, CEPHAM fuisse Discipulum DOMINI & Episcopum Iconii aut Conia in Galatia sive deinde verus Episcopus fuerit, sive tantum, ut Centum alii, a recentioribus Græcis Episcopis adnumeretur.

MOMENTUM SEXTUM.

Ex Chronico ALEXANDRINO.

I. Antequam testimonium Chronici Alexandrini proferamus, prius, quanta ejusdem apud Doctos sit æstumatio, expendamus. Unum adducam Protestantium Criticum, nostratum verò alterum. CAVEUS qui in crisi & studio antiquitatis faciliè inter suos primas tenet, de hoc Chronico cum USSERIO in *Sac. Monoth.* p. 381. existimat, illud GEORGIO Pisidi Ecclesiæ CP. Diacono & CARTOPHYLACI tribui, qui floruit circa Ann. DCXL. Non tamen spernendam ducit CASIMIRI OUDINI Conjecturam hoc Chronicon GEORGIO Alexandrino vitæ S. CHRYSOSTOMI scriptori & JOANNIS Eleemosynarii successoris adscribentis, eo præcipuè argumento ductus, quod res Alexandrinas maximè persequatur, & ad hæc usque tempora excurrens à PETRO GEORGII successore commendetur. Dicit hoc Chronicon quoque fastos siculos mundi tempora per omne ævum usque ad DECII HERACLIJ Consulatum i. e. usque ad ann. DCXXVIII completentes compellari. Ideo credit Alexandrinum nominari, quod in Frontispicio MSS. Codicis PETRUS Alexandrinus notis appositis illud commendarit. Esse autem hoc Chronicon primo in vetusta quadam Bibliotheca Siciliae ab HIERONYMO Surita inventum, deinde ab ANTONIO AUGUSTINO in Italiam & postea in Hispaniam transvectum; Alium vero ex ANTONII Exemplari descriptum Apographum ab ANDREA Darmario cretensi Græculo cum aliis MSS. pro trecentis aureis ISAACO Causabono fuisse venditum. Tandem variis in locis à variis communicatum, postremo integrum Græco-Latinum ex Bibliotheca Augustana descriptum à RADERO S. I. Monachii anno MDCXV. publicæ lucis factum fuisse narrat. *Quisquis tandem, perorat CAVEUS, sit auctor, certe non est contemnendus, qui non modo continuam consulum seriem exhibet, sed & plures melioris purpuree pannos operi suo intexuit, veneranda vetustatis monumenta, quæ frustra alibi quarantur.*

II. Cl. GRAVESON de hoc Chronico H. E. T. III. f. 49. verba faciens CAVEO consentit, nisi quod addat, ab ONUPHRIO Panuino Fastorum Sicularum nomine insignitum fuisse, quod primum in Sicilia repertum, & postea à DU CANGE sub titulo Chronici Paschalis editum fuerit. Continuum Consulum seriem, est id, quo GRAVESONIUS hoc Chronicon donat, elogium, non modo exhibet, sed & plura complectitur venerandæ vetustatis monumenta, quo fit, ut apud eruditos magnum obtineat authoritatis pondus. Tanto in pretio tam nostrates, quam forenses Doctores habent hoc Chronicon, & quanquam de auctore non conveniant, attamen Cl. DU CANGE & plures apud ipsum non unum sed diversos ejusdem fuisse auctores, & quidem primo anno CCCXLV. ab Anonymo attamen Sincero & fideli scriptore conscriptum, post verò ab aliis & aliis, & demum forsan à GEORGIO Patriarchæ Hierosolymitano aut GEORGIO Piside continuatum & interpolatum fuisse censent. Pariter non ob notas PETRI Alexandrini, sed potius, eoquod ab initio Alexandriæ, ut res Alexandrinæ potissimum ibi congestæ notæ fierent, conscriptum sit, nomen Chronici Alexandrini sibi adscivisse. Quid demum dicatur, vetustum & satis celebris authoritatis est, ita ut ejus testimoniis nostra de CEPHA sententia tuto niti possit, cum nequidem Cl. CALMETUS adversæ partis Patronus acerrimus, quod contradicat, invenire possit.

III. Duplex autem in hoc Chronico Paschali de CEPHA discipulo testimonium prodit; primo ait: CEPHAS *fuit cognominis PETRO, quem oppugnavit PAULUS propter Judæismum.* Hoc videtur ex CLEMENTE Alexandrino hausisse deinde hunc CEPHAM à PAULO reprehensum Discipulum facit, & hoc ex DOROTHEO ejusque LXX. discipulorum Catalogo refert. Catalogum autem non fuisse falsi, sed veri DOROTHEI tam ipsa verba, quam annus CCCXLV. Chronici incepti evincunt. Proinde ut Periphrasi hæc testimonia dilucidemus, non opus est, cum, quomodo labefactari queant, non videamus.

MOMENTUM SEPTIMUM.

EX OECUMENIO.

I. OECUMENIUS pro sententia nostra non infimæ notæ testis est, quamquam hodieum incertum sit, quo floruerit Sæculo; GRAVESON ponit illum Sæculo XI. KERKHERDERE Sæc. X. & XI. CAVEUS ait, quamquam incertæ ætatis, id modo constat, post ann. DCCC. claruisse, attamen OLYMPIODORO in Sæc. X. ann. scil. DCCCC LXXX. adjungit, & de illo laudat, novi Testamenti Scholiasten haberi. GRAVESON ejus prosequitur laudem dicens: *quod magnam novi Testamenti partem, non secus ac THEOPHYLACTUS (unde huic illum adjungit) ex veterum Commentariis, potissimum ex CHRYSOSTOMO, qui ipsi prora ac puppis est dilucidè, concisè ac disertè exposuerit.* Testatur præterea GRAVESONIUS, adhuc Commentarios OECUMENII in acta Apostolorum & Epistolas PAULI extare; in Commentario igitur in Epist. ad Galatas & in hunc nostrum locum ait antiquus hic scriptor: EUSEBIUS Pamphyli in *Historia Ecclesiastica* demonstrat, CEPHAM non esse illum PETRUM, sed cognominem illi, unum ex LXX. & *persuasorius est sermo.*

II. Quid ad tam luculentum OECUMENII testimonium adversæ sententiæ Patroni? CALMETUS in Dict. Bibl. ait: OECUMENIUM hanc opinionem æque ac auctorem Comment. in Ep. Pauli, qui S. ANSELMO adscribi solent, minime amplecti. Sed unde hoc probat? *quia, inquit, EUSEBIUS tantum sententiam adfert, sed non demonstrat.* Utitur autem CALMETUS pro *demonstrat* voce *avance*, cum tamen in Græco habeat OECUMENIUS τὸ ἀποδείκνυσαι quod non aliter ac per *strictè demonstrat* verti potest. Pergit CALMETUS: Oecumenius hunc sermonem non certum sed probabilem (*probable*) dicit, & subjungit: *ce fait assez voir le peu de cas qu'il en faisoit.* Et tamen in Græco legitur καὶ πιθανὸς ὁ λόγος. Omnes autem interpretes vertunt τὸ πιθανὸς per τὸ *persuasorius*, aut saltem *magis probabilis quam Contradictorius* sermo. Neque mirum, quod OECUMENIUS non clarioribus
verbis

verbis sententiam hanc sibi persuasoriam explicaverit & commendaverit, quia erat CHRYSOSTOMI imitator & sua ex CHRYSOSTOMO habebat, cum igitur os aureum in adversam inclinabat partem, & apud Græcos maximæ erat authoritatis, apertè illi contradicere, piaculum habuit.

§ VIII.

MOMENTUM OCTAVUM.

Ex hucusque dictis deductum.

I. Ex hucusque fusiori Calamo adductis Patrum testimoniis luce clarius patet, tam *Sæculo* II. SS. CLEMENTI & IRENÆO, tam III. S. METHODIO, quam Sæc. IV. EUSEBIO & DOROTHEO ac Authori Chronici Alexandrini & HIERONYMO, quam V. S. CHRYSOSTOMO & VI. aut VII. DOROTHEO cuidam alteri controversiam de CEPHA reprehensio satis innotuisse, ita ut perperam scribat Cl. CALMETUS: *Un CEPHAS différent de Saint PIERRE fût inconnu à toute l'Antiquité.* Cum igitur C. II. distinctè probaverimus, hunc CEPHAM reprehensum non potuisse Apostolum PETRUM esse, & cum nunc C. III. Patres adducti numero & pondere iis, qui solummodo ob mendum quoddam, ut sequi. Cap. videbimus, adversantur, vix non æquales hunc CEPHAM à PETRO distinctum disertissimè unum ex discipulis LXX. cognominent, alium autem hucusque nemo adduxerit, rectè inde cogitur, illum, de quo nobis sermo est, verè fuisse unum ex LXX. Discipulis, id Q. D. E.

II. Opponit equidem Cl. CALMETUS nullum CEPHAM PETRO cognominem unquam in tota antiquitate notum fuisse, sed rectè ei obvertitur quod plures extiterint homines CEPHÆ cognomines. Sic JOSEPH CAIPHAS scriptus à Syris per ὁ idem significat ac CEPHAS per Ν. Sic & reperire datur inter Reges Palæstinæ CEPHEUS, quod nomen æque ac CEPHAS, lapidem seu *Petram* significat. Quod autem CHRISTUS PETRO nomen quoque malis commune ad distinctionem à cæteris Apostolis & ad significandum lapidem fundamentalem non imposuisse potuerit, sine causa, dicitur. Nam etiam Filio ZACHARIÆ per GA-

BRIELEM nomen JOANNIS inditum fuit, licet in *libris Machabæorum* multi cognomines etiam mali reperirentur.

III. Alterum, quod nostram de CEPHA Discipulo sententiam premit, est dissidium inter Auctores, qui illum modo Episcopum Iconii, ut DOROTHEUS, modo Episcopum *Lemovicensem*, qui etiam MARTIALIS dicitur, ut HARDUINUS & Epistola MARTIALIS ad Tholosanos Tom. III. Bibl. SS. P. P. adpellant. Verùm hanc litem dirimi non posse minime censemus, cum CEPHAS potuerit à principio & quidem ante lapsum fuisse Episcopus, aut saltem se gessisse ut Episcopum Iconii Metropolis Regni Amyntæ, sive Galatiæ Australis; exinde verò erroris sui pœnitens, & conversionis gentium causa in Galliam transiisse, & Ecclesiam Lemovicensem instituisse. Quanquam autem de ætate MARTIALIS Episcopi Lemovicensis Auctores multum dissideant & quidam eum nonnisi anno Ch. CCLIV. ex SULPITII SEVERI & GREGORII Turonensis scriptis claruisse contendant, autumantes MARTIALEM nonnisi DECIO imperante & consulatum gerente in Gallias missum & Lemovicensium Antistitem constitutum fuisse, alii ex Actis ab AURELIANO S. MARTIALIS Auditore & successore conscriptis evincere conentur, eum anno LXXIV. triginta circiter annis post reprehensionem à PAULO reportatam mortuum fuisse, qui opinionem suam magnâ sæculo XI. Lemovicis in Gallia Clericos inter civitatis & Monachos S. MARTIALIS enata rixa fulcire cogitant, ubi variis coactis Conciliis scil. Pictaviensi, Parisiensi, Lemovicensi Primo, Bituricensi, & Lemovicensi secundo expressis Canonibus definitum, & à JOANNE XIX. Pontifice Maximo, ut Epistola ejus ad JORDANUM Episcopum Lemovicensem & cœteros Galliarum Antistites data commonstrat, quæ extat Tom. IX. CC. confirmatum fuit, ut in Litaniis & publicis supplicationibus MARTIALIS unus ex LXX. Discipulis non inter Confessores, sed Apostolos, quia primus Evangelii præco Lemovicis extitisset, celebraretur. Varia documenta pro Apostolatu MARTIALIS in Conc. II. Lemovicensi allata inter alia ipsam missionem septem Virorum sub DECIO factam & à GREGORIO Turonensi allatam, unde Critici MARTIALIS Discipuli Episcopatum negare cupiunt, maximis difficultatibus implicatam ostendunt. Verùm hanc litem, quæ ut LAB-

BEUS vult, adhuc sub iudice durat, dirimendi officium nequaquam suscipimus, sed tantummodo dicimus, quod, & si verum sit, MARTIALEM sæculo III. Ecclesiam Lemovicensem rexisse, hoc sententiæ nostræ nequaquam obesse queat, quia vel iste fuit MARTIALIS alter, vel quod tantum quidam ex Epistola MARTIALIS supra allegata contendant, CEPHAM quoque MARTIALEM vocatum fuisse, nos verò, neglecto hoc testimonio, sufficienter ex S. CLEMENTE Alexandrino, IRENEO, & EUSEBIO edoceamur, CEPHAM à PAULO reprehensum non Apostolum sed Discipulum fuisse.

IV. Tertium est, quod pars adversa nobis oggerit, EUSEBIUM discipulorum nomina neutiquam calluisse, imò H. E. L. I. C. XIV. expressè fateri: septuaginta verò Discipulorum vocabula nusquam quidem reperimus scripta, proinde EUSEBII mentem haud esse, CEPHAM Discipulis adnumerandi. Verùm EUSEBIO ex EUSEBIO respondet noster Cl. P. CALVI in suo propinomio Evangelico Resol. cit. inquit: *EUSEBIO Cesariense, benche dica, non saperne trovar i nomi (dei Discepoli di nostro signore) pur in questo numero ripone BARNABA, SOSTIENE, CEPHA diverso da PIETRO, MATTIA e quel TATTEO, che poi risanò il Rè Abazaro.* Doctissimus noster JACOBUS PHILIPPUS FORESTI L. VIII. ann. XXXII. *nel suo supplemento delle Croniche* quendam quoque Catalogum Discipulorum DOMINI adfert, & illum ex scriptis S. HIERONYMI congestisse asseverat. Hos inter Discipulos N. XIII. CEPHAM ponit: *CEFA, che disputò pubblicamente Con PIETRO e PAOLO, che dicono fosse MARTIALE.*

§. IX.

MOMENTUM NONUM.

Ex eo, quia & JOANNES, qui cum CEPHA PAULO junxit dexteram, fuit Discipulus.

I. Adversæ sententiæ Patroni extra omnem ponunt controversiam, CEPHAM reprehensum esse eundem, qui S. PAULO Hierosolymis una cum JACOBO & JOANNE secundum C. II. Ep. ad Gal. junxit dexteram; sicut igitur, ratiocinantur, ille JOANNES fuit

fuit Apostolus, ita & CEPHAM non alium ac Apostolum fuisse consequitur. Nos autem argumentum invertimus, concludentes, sicut ille CEPHAS, ut hucusque multis ostendimus, non fuit Apostolus, ita & illum JOANNEM non fuisse Apostolum patet, & contrario, ita ut ambos fuisse Discipulos convincamur. Argumenta, quæ C. II. adduximus, huc facere videbunt omnes. Primò dubitare licet, S. JOANNEM tunc temporis adhuc cunctatum esse Jerosolymis, quia in Divisione Apostolorum, quæ post XII. annos à Missione CHRISTI incepta h. e. anno Æ. V. XXXVIII. vel XXXIX. juxta calculum nostrum contigit, juxta ORIGENEM citatum ab EUSEBIO L. III. C. I. Asia ei obtigit, ubi officii sui partes summa cum cura & diligentia Apostolica feliciter adimplevisse laudatur. Manus autem PAULI cum dexteris JACOBI, CEPHAE & JOANNIS utramque praxin approbantium junctæ sunt anno XLIV. nulla autem ratio videtur, quæ JOANNEM ex Asia hoc tempore Jerosolymam à primo labore suo revocet; quid? quod ex ipsa junctiōe dexterarum colligere licet, JOANNEM non fuisse Apostolum, nam dederant invicem dexteras, ut CEPHAS & JOANNES in circumcissionem operarentur, sed uterque operatus in gentes, PETRUS Romæ, JOANNES in Asia. Et quod majus est, PAULUS dum scribit ad Galatas, testatur, imo jure jurando confirmat, se præter PETRUM & JACOBUM Hierosolymis Apostolorum vidisse neminem. Qua fronte hoc dicat PAULUS contra falsos fratres, si JOANNI Apostolo dederat dexteram?

II. S. JOANNES Apostolus non tantum columna esse videbatur, ut ille JOANNES in Clero JACOBI Hierosolymis degens, sed verè fuit, cum ejus prærogativa nec Hierosolymas nec PAULUM latere potuit, non dicam verba PAULI: *quod videbantur aliquid esse* & non erant, neutiquam in JOANNEM Apostolum, benè autem in JOANNEM MARCUM cadere; qui scilicet postmodum à PAULO & BARNABA discesserat, qui discessus à S. LUCA per τὸ ἀποσάντα exprimitur, quod satis durè contra JOANNEM sonat. Et si Epistolam ad Galatas illudque ibidem relatum iter Jerosolymam versus, in quo dedisse dexteras memorat, cum C. XII. Act. & itinere ibidem expresse conferimus, hunc ipsum JOANNEM PAULUM secum sumpsisse comperie-

periemus, qui non alius, quam JOANNES Discipulus fuerat. Sic etenim legimus v. ult. BARNABAS autem & SAULUS reversi sunt ab Hierosolymis expleto ministerio (scil. Eleemosynarum, quas famis tempore ab Ecclesia Antiochena missi illuc deportaverant) assumpto JOANNE (scil. post datas dexteram) qui cognominatus est MARCUS. Nec quæras, cur JOANNEM, si Presbyter JACOBI fuerat, ex Ecclesia Hierosolymitana secum asportarint, erat etenim consobrinus BARNABÆ. JOANNES igitur per tempus quoddam Antiochiæ PAULO & BARNABÆ convixerat, verum forsitan zelo præmaturo praxi Ecclesiæ Hierosolymitanæ addictus, è qua venerat, & cujus erat Presbyter, se à PAULO & BARNABA à Papho vela dantibus separavit, & uti Acta testantur C. XIII. v. 13. discedens ab eis, reversus est Hierosolymam; & sic ostendit, se non illum, qui PAULO videbatur Hierosolymæ, esse; Neque discessus iste potuit esse adeo amico & lubenti animo factus, nam PAULUS ejus injuriam vix oblivisci potuerat. Nam C. XV. v. 37. cum BARNABAS vellet secum assumere & JOANNEM, qui cognominabatur MARCUS, PAULUS rogabat eum (aliqui Codices legunt loco *παῦλος δὲ ἡζήσας* rogabat eum & ἐβόλετο nolebat eum) ut qui discessisset ab eis, & non isset cum eis ad opus, non deberet recipi. v. 39. facta est autem dissensio, ita ut discederent a se invicem, & BARNABAS quidem assumpto MARCO navigaret Cyprum, v. 40. PAULUS vero electo SYLA proficisceretur. Quodnam autem erat illud opus, in quod cum PAULO & BARNABA tunc ire tergiversabatur JOANNES? aliud haud excogitari potest, quam Conversio gentium, in qua manducare debebat cum gentibus, quem gentilissimum ob suum Judaismi haud benè intellecti nimis maturum zelum adinstar CEPHÆ abhorrebat, & se à Missione PAULI separabat, id quod adeo irritabat PAULUM, ut in opus gentium illum denuo recipere formidaret.

III. Nihilominus tandem in gratiam rediisse, ex Epist. ad Coloss. C. IV. v. 10. & 11. colligimus, ubi hunc JOANNEM cum laude Ecclesiæ commendat. Hic igitur, & non Apostolus fuit ille, qui Hierosolymis junxit PAULO dexteram, & praxin PETRI & PAULI convivendi gentibus approbaverat, & post Antiochiæ vel Papho denuo recesserat, & hinc à PAULO dici poterat, *visus*

fuisse aliquid Jerosolymis, quia erat Presbyter S. JACOBI, & unus *circa* JACOBUM *Apostolus* ex LXXXII. ut supra in IRENÆO vidimus, sed revera non fuit, qui visus est, quia Papho vel & Antiochiæ defecerat. Ex hoc igitur JOANNE ob similitudinem Personæ & facti merito concludimus, quod sicut JOANNES ita & CEPHAS non Apostoli sed discipuli, *circa* JACOBUM *Apostoli*, & Ecclesiæ Hierosolymitanæ fuerint Presbyteri aut Seniores, sicut dignitate antea, ita & lapsu, & demum resipiscentia pares.

CAPUT QUARTUM.

S. S. P. P. & Historiographi PETRUM & non CEPHAM reprehensum esse statuentes, habuerunt in codicibus suis mendum quoddam.

§. I.

Antiquis Codicibus in Epist. ad Galatas mendum irrepsit.

I.

Ultro fatemur, fuisse antiquissimos & sanctissimos Patres, qui CEPHAM Antiochiæ à PAULO reprehensum disertis verbis, fuisse PETRUM Apostolum asserant. Licet inter se dividantur, an verè an simulaté sicuti lapsus, ita reprehensus fuerit. In has duas abeunt SS. PP. vias, pars una eorum, quorum dux & author est S. HIERONYMUS, credidit, tam PETRUM separationem, quam PAULUM reprehensionem simulasse, & prius sese inter convenisse hanc Antiochiæ aperire Scenam, ut Neophytas & Profelytos antiquæ Ceremoniarum Legi nimis tenaciter insistentes ad majorem gentium

tium fructum edocerent, cum gentibus convivendum esse. Ad hanc autem utriusque simulationem statuendam PORPHYRII Blasphemiam occasionem dedisse, credendum est; Arguebat etenim PORPHYRIUS turpis erroris PETRUM, ut hodiernum Recentiores in hoc facto eum arguunt; arguebat & PAULUM, quod temerè & procaciter PETRUM Apostolorum Seniore coram tota Ecclesia insultarit. Pars altera Patrum, quorum S. P. AUGUSTINUS agmen ducit, vult velut PETRUM revera lapsum ita & à PAULO seriò reprehensum fuisse; à gravi tamen culpa eum liberat, eoquod Legalia tunc nondum erant mortifera, & potius fuerit error in Facto quam in doctrina. | Hac de causa D. HIERONYMUM inter & S. AUGUSTINUM adeo vehemens exarsit per literas disputatio, ut ex hoc mutua vellicatione eorum amicitia & familiaritas *magnum lesionis*, ut ait G. CASTEEL, *subierit discrimen*. Sed quid hoc opus fuisset, inquiet nonnemo, potuissent ambo Doctores facilè conciliari, & integra tolli controversiæ & discordiæ materies, si in suffragium alteruter petiisset Clementinam de CEPHA discipulo sententiam & quare neuter in eam incidit? Forfan ideo, quod hoc de CEPHA discipulo commentum non dignam antiquitate historiam sed potius fabulam ipsis sapiebat. Fateor, gravius, ac prima fronte videtur, hoc est argumentum, aut videamus, quid Patres in hanc de PETRO Apostolo susceptionem induxerit, forsan huic argumento medelam, nostræque sententiæ firmitatem ex ipsis SS. PP. documentis sumus conciliaturi; igitur in eo locemus operam, ut commonstremus, SS. Patrum de PETRO Apostolo reprehenso sententiam ex lectione antiquorum Codicum Ortum duxisse, in quibus, loco CEPHAS, PETRUS habebatur.

II. Annotavimus C. II. §. V. quod Codex Alexandrinus per totam Epistolam ad Galatas legerit $\kappa\eta\phi\acute{\alpha}\varsigma$, secutus textum Syrum & aliorum interpretum Orientalium exemplaria, quæ ubique habent $\kappa\eta\phi\acute{\alpha}\varsigma$, eoquod in lingua eorum $\kappa\eta\phi\acute{\alpha}\varsigma$, significabat PETRUS. Pariter ex eodem §. edocti sumus, Latinos & plurimos Græcos interpretes posuisse loco $\kappa\eta\phi\acute{\alpha}\varsigma$ semper PETRUS, sed quam de causa? CALMETUS ait: *Pour lever l' Equivoque le manuscrit A-*

Alexandrin a mis ὁμοῖα même aux endroits, où les textes Grecs & Latins lisoient PETRUS, tout cela dans le même esprit, & uniquement pour prévenir l'Erreur des Lecteurs, & peut être pour arreter le progres de l'opinion de ceux qui comme l'Auteur des Hypothèses vouloient introduire un CEPHAS différent de Saint PIERRE inconnu à toute l'antiquité, & dont n'est pas dit un mot dans l'Ecriture. Ex his CALMETI verbis certum habemus, antiquos Codices tam Græcos quam latinos legisse constanter in *Epist. ad Gal.* PETRUS, sicut Orientales constanter legerant CEPHAS. Similiter ex CALMETO addiscimus, non ideo fuisse, quia Originalis Epistola S. PAULI ad Gal. constanter habuisset CEPHAS, aut PETRUS, sed ingenuè fatetur, v. 7. & 8. in Originali positum fuisse PETRUS, in versu autem 9. & 11. CEPHAS. & tantum ab aliquibus postea codicibus orientalibus tam v. 9. & 11. quam versu 7. & 8. semper CEPHAS, sicut in aliquibus Græcis & Latinis fere omnibus constanter PETRUS, imo in aliquibus latinis loco JACOBUS, CEPHAS & JOANNES positum fuisse PETRUS JACOBUS & JOANNES. Sed unde hæc immutatio? *Pour lever l'Equivoque, & uniquement pour prévenir l'erreur; & pour arreter le progres de l'opinion de ceux, qui vouloient introduire un CEPHAS, différent de S. Pierre.* Hæc est ratio CALMETI, sed tam erudito & prudente Commentatore meo judicio, minus digna, ignominiosa etenim videtur universæ venerandæ antiquitati, quod ideo Codicibus suis falsum reddiderit clarum textum & verbum DEI, ut progressum limitaret, & errorem restringeret eorum, qui CEPHAM à PETRO distinctum introducere volunt. Quinam autem sunt isti, quos erroris arguit? sunt S. CLEMENS ALEXANDRINUS, S. IRENÆUS, EUSEBIUS S. DOROTHEUS &c. Hi igitur erraverunt, ad horum distinctionem corrigendam opus fuerat, textum corrumpere & verba PAULI immutare? ubinam simile in re longe graviori & magis necessaria CALMETUS vidit interpretum Exemplum. Et tamen postea CALMETUS ait: *Vouloient introduire un CEPHAS différent de S. PIERRE inconnu à toute l'antiquité* hæc quomodo conveniunt? ergo CLEMENS, IRENÆUS, EUSEBIUS, DOROTHEUS, quibus non modo ignotus sed certus erat distinctus à PETRO CEPHAS, non erant

erant Antiquitatis testes? nonne jugulum sibi petit CAL-
METUS.

III. Consultius igitur & verisimilius nobiscum diceret CAL-
METUS, ejusque pedisequi, quod mendum tam in orientalibus
quam in Græco-Latinis Codicibus irrepperit, Syriacus & scil. Chal-
dæus scriptor posuere semper CEPHAS loco PETRUS, Græci &
Latini autem loco CEPHAS constanter PETRUS, eo quod ute-
bantur vocabulo magis cognito, & lingua sibi propria. CEPHAS
etenim vox Syriaca aut Chaldaica, sicut PETRUS Græca & La-
tina, & una eademque est ambarum significatio. Potuit & fa-
ctum esse ut in Codice aut MSS. Orientali, ubi legebatur PETRUS,
in margine addita fuerit tanquam vox notior CEPHAS, & in
Græco-Latino loco τὸ κεφᾶς, πέτρος, à librariis autem in ἀπο-
γράφῃ translata in ipsum contextum. Et sic parcimus honori
SS. Patrum, & antiquis Codicum scriptoribus; & ex hoc mendo
palpabilis paret ratio, quare SS. Patres quidam voluerint, PE-
TRUM & non CEPHAM à PETRO distinctum reprehensum fu-
isse, id quod Sanctus CHRYSOSTOMUS & D. GREGORIUS illis
verbis contra nos allatis innuere videntur, dicentes: *Si PAULI
studiosius verba legissent, ista non dicerent*, habebant etenim in suis
Exemplaribus vel semper κεφᾶς vel semper πέτρος. Bona igitur
fide haud alium ac Apostolum cognoscere volebant CEPHAM.
Quo supposito ad singularia Patrum adversantium testimonia pro-
grediamur.

S. II.

Quid TERTULLIANUS de CEPHA
reprehenso.

I. Primus eorum, qui CEPHAM à PAULO reprehensum af-
feruerunt PETRUM Apostolum, fuit, in quantum nobis constat,
TERTULLIANUS, mentem suam L. de Præscript. CXXIII. & L. IV.
contra MARCIONEM his verbis explanat: *Porro, inquit, etsi re-
prehensus est PETRUS & JOANNES & JACOBUS, qui existima-
bantur columna, manifesta causa est. Personarum enim respectu vi-*
deban-

debantur variare convictum - - Et tamen, cum ipse PAULUS omnibus omnia fieret, ut omnes lucraretur, potuit & PETRO hoc in consilio fuisse aliquid aliter agendi, quam docebat. Quo attentiori oculo hoc de CEPHA reprehensio adversus MARCIONEM TERTULLIANI dictum perlustramus, eò clarius perspicimus, TERTULLIANUM hoc de CEPHA negotium neutiquam examinasse, & neque ad scripturæ bilancem trutinasse, sed in suo Codice vocabulo PETRI comperto in eam abiisse sententiam, PETRUM Apostolum fuisse à PAULO Antiochiæ correptum, quid? quod non solum PETRUM, sed & JACOBUM & JOANNEM in eandem lapsus & damnationis massam incidisse; Quod tamen in *Epistola ad Galatas* nequaquam adinvenisse potuit, siquidem ibidem solus CEPHAS variasse convictum, & PAULI incurrisse reprehensionem deprehendatur. Quemadmodum igitur TERTULLIANUS circa Personas simulationis reas hallucinatus fuit, ita & circa CEPHAM reprehensum falli potuit.

II. Et quæso! qua fronte somniet TERTULLIANUS, potuisse PAULUM connivere PETRO, ut suam propriam adversus doctrinam facto peccaret, & ad lucrandos Judæos cogeret judaizare gentes? quasi verò in sana Philosophia morali liceret facere malum, ut inde eveniat bonum? aut hæc doctrina, hocque Consilium PAULI PETRO, ut TERTULLIANUS fingit, communicatum Paulino Evangelio consonat, ut suaderet cum scandalo agere aliter, ac doceret, & postmodum coram omnibus corripere idem, quod dederat Consilium? nonne sic longè severiori reprehensione se dignum reddidisset PAULUS? Proinde vel TERTULLIANUS credidit, PETRUM minimè fuisse reprehensibilem, cum ex PAULI Consilio cogeret ad judaizandum gentes, vel, si PETRUM correptione dignum arbitratus est, etiam PAULUM reprehensibilem fuisse existimaverit, oportet, cum omnibus omnia factus fuerat, ut lucraretur omnes. Præcipue si aliter ageret, aliterque doceret; doceret, gentes esse liberas, & ageret cum illis, ac si liberæ non essent. Et hac ex doctrina TERTULLIANI PETRUS potuisset contra visionem & doctrinam de cælo acceptam gentes ad judaizandum cogere, quas prius absque judaismo ex SPIRITU S. super

per eas delapso placere DEO didicerat. Potuisset & PAULUS hoc idem suadere PETRO, & postea in suum proprium invehì Consilium. Verùm adeo delirasse TERTULLIANUM non dicamus, sed potius conjiciamus, tum hoc CEPHÆ factum nequaquam examinasse, sed dum vocabulum PETRUS in suo exemplari à librariis corrupto conspiceret, PETRUM Apostolum sicut & JACOBUM & JOANNEM correptos existimasse, & hoc modo errorem erroribus adauxisse. Et hac de causâ TERTULLIANI de CEPHA sententia nostræ haud obest.

§. III.

Quænam S. CYPRIANI de CEPHA reprehensa verba.

I. Floruit Thascius Cæcilius CYPRIANUS sæculo III. fuit Episcopus Carthaginensis eloquentissimus æque ac zelosissimus. Coëgerat Concilium Carthagine propter baptismum hæreticorum, quem invalidum esse pronuntiabat, licet Romana contra statueret Ecclesiæ sedes. Consultabat de hac re S. CYPRIANUM Episcopus Mauritaniæ QUINTUS per Presbyterum LUCIANUM; cui S. CYPRIANUS tam literas synodales, quam aliam propria manu exarata epistolam, quæ est N. LXXI. transmisit, in qua inter alia sic habet: *nec PETRUS, cum secum PAULUS de circumcissione disceptaret, vindicavit sibi aliquid insolenter.* Voluit, ni fallor, hisce verbis primæ sedis culpæ rigorem, quæ contra ejus de baptismo opinionem durior se gereret. Ex his igitur verbis concludunt Adversarii nostri, suam de PETRO Apostolo reprehensa sententiam in sæculo jam III. à CYPRIANO edoctam fuisse. Verùm unde eam CYPRIANUS accepit? CYPRIANUS, inquit CAVEUS, Vir plane θαυμάσιος, christianæ pietatis cultor summus, disciplinæ Ecclesiasticæ & EPISCOPALIS POTESTATIS vindex acerrimus, bonis artibus apprimè imbutus, in Rhetorica excelluit, in sacris theologicis acutissimus. TERTULLIANI scripta continuo versavit, sine quorum lectione vix diem ullam præterivit. Notario suo dicere solitus: DA MAGISTRUM; quod ex ipsius Notarii ore exceptum

HIERONYMO, id in *L. de script. Eccl. C. LIII.* testanti, retulit PAULUS Cardiensis. EX TERTULLIANO igitur Magistro, ex incuria seducto, CYPRIANUS didicerat PETRUM Apostolum fuisse à PAULO reprehensum. Et quamvis S. CYPRIANUS, *senza imitare* ait Cl. ORSIUS T.H.E. VI. p. 151. *edit. Rom. i traviamenti di TERTULLIANO, fu solito, riguardarlo come suo Maestro*; hanc tamen TERTULLIANI sententiam velut erroneam judicare haud potuit, cum in ipsis Codicibus suis græcis vel & latinis loco τὸ κηφᾶς, legeret τὸ πέτρος.

II. Efficiebat autem hæc de PETRO correpto TERTULLIANI sententia, ut adeo tunc temporis CYPRIANO vel maxime, displicere non potuerit. Etenim illo ævo STEPHANI Romani Pontificis auctoritatem baptismi hæreticorum defendentis & eorum iteratum baptismum reprobantis decretis, nimio abreptus zelo acquiescere detrectabat, & suam Episcopalem potestatem contra STEPHANUM in hac causa nimium ampliare & extendere laborabat. Hunc ergo in finem verba superius relata scripsisse videtur inquiring: *Nec PETRUS, Romanus Pontifex, cum secum PAULUS de circumcissione disceptaret, vindicavit aliquid insolenter*, pari modo contendere voluit, neque STEPHANUM adeo strenuè, & uti credidit, multum insolenter, contra se aliosque Episcopos, suam de auctoritate baptismi sententiam vindicare debuisse. Hoc animo fuisse CYPRIANUM, noverunt ii, quibus causa CYPRIANI cum STEPHANO Pontifice constanter resistente, & argumentum Epistolarum ejus, qualis illa ad QUINTUM hoc fine data, perspecta sunt. Hanc tamen sanguine suo postea eluit maculam, ait S. AUGUSTINUS, labile proinde est fundamentum, quod ex CYPRIANO adversarii petunt.

§. IV.

Quænam HIERONYMI de CEPHA reprehenso doctrina?

I. Primum, qui contra antiquam, quæ nostra est, sententiam & CEPHÆ Discipuli à PETRO Apostolo distinctionem de industria
&

& expresse scripserunt, Authorem allegant adversæ opinionis Patroni purpuratum ecclesiæ Patrem HIERONYMUM, qui de se ipso adversus RUFFINUM Apol. II. *Ego Philosophus, Rhetor, Grammaticus, Dialecticus, Hebræus, Græcus, Latinus &c.* qui & iudice ERASMO Ep. L. V. Ep. II. omnium Christianorum sine controversia longè tum doctissimus tum facundissimus, theologorum Princeps. Hic igitur HIERONYMUS cit. à Cl. BERTI l. c. de hoc CEPHÆ facto in *Comment. Ep. ad Gal.* ita loquitur: *Primum, ait, respondendum: alterius, nescio cuius CEPHÆ, nescire nos nomen, nisi ejus, qui & in Evangelio & in aliis PAULI Epistolis & in hac quoque ipsa modo PETRUS, modo CEPHAS scribitur, non quod aliud significet PETRUS, aliud CEPHAS, sed quod, quem nos latine & græcè PETRUM vocamus, hunc Hebræi & Syri propter linguæ inter se viciniam CEPHAM nuncupent.* Videtur equidem hoc D. HIERONYMI testimonium, totam nostram evertere operam; verum & Adversarios hoc tibicine ludi, commonstrabimus. TILLEMONTIUS in his verbis S. HIERONYMUM jocantem audire existinat, forsan his verbis: *nescio nos nescire alterius CEPHÆ nomen*, malignans quippe videtur Propositio. Nos hæc HIERONYMI verba paulo solertius disquiramus, uti & illa, quæ alibi habet: *Si propter PORPHYRII blasphemiam alius nobis fingendus est CEPHAS?* quæ, quonam ex fonte fluxerint, altiori indagine petamus. Etenim non sua, sed aliorum esse ex *Epist. inter August. XI. N. LXXV.* addiscimus, in qua testatur, se in *Prefatione Comment. Ep. ad Gal.* esse liberè confessum: ORIGENIS Commentarios esse secutum, neque ex definito animo ea defendisse, quæ in GRÆCIS legerat, sed ea expressisse, quæ legerat, & Lectoris arbitrio reliquisse, utrum probanda essent, an improbanda.

II. Narrat CASTELIUS l. c. Occasionem modo dicti *Commentarii Hieronymiani in Ep. ad Gal.* (ex quo ea, quæ modo verba attulimus, excerpta sunt) hanc extitisse: S. AUGUSTINUS S. Scripturæ indagator indefessus suam de simulatione PETRI & reprehensione PAULI sensum exposuerat HIERONYMO, & ejus de ea re requisierat iudicium. Respondit HIERONYMUS AUGUSTINO, quem *ætate filium, dignitate patrem* compellabat, cupiens ut desisteret se senem in cellula latitantem lacerare; quæratque

juvenes Romanos, quibuscum congregiatur ingerens illud: *Bos lassus firmum figit pedem.* S. AUGUSTINUS rescribit HIERONYMO, deprecatur humiliter, si forte S. Doctorem læserit eumque egregiis laudibus efferens interferit: Si forte Bos, ut tibi videaris, lassus sanitate corporis, non viribus animi in area Dominica fructuoso labore defudans &c. S. HIERONYMUS ut AUGUSTINO sibi amicissimo satisfaceret conscripsit, *Commentarium in Epist. ad Galat.* quem non proprio Marte composuerat sed ex græcis authoribus ORIGENE, DIDYMO, THEODORO HERACLEOTA, EUSEBIO EMESSENO, APOLLINARI, & nescio quo ALEXANDRO exscripserat, & ex illis S. AUGUSTINO transcripserat, hoc in facinore Antiocheno PETRUM cum PAULO collusisse. Respondit AUGUSTINUS de allegatis pro sua opinione authoribus parum subsidii obvenire, quorum unum scil. LAODICENUM alias scripsisset Apostatam, alterum ALEXANDRUM veterem Hæreticum esse, Tertium vero & quartum ORIGENEM & DIDYMUM acriter olim ab eo vapulasse, sic, ut tantum tres integri maneant; Respondet HIERONYMUS ironicè: *cum me erroris mei multos socios habere perspexeris, tu veritati Tuae saltem unum stipulatorem afferre debebis.* Allegat AUGUSTINUS duos, AMBROSIIUM scilicet & CYPRIANUM, Tertium, inquit, possem facile reperire, si multa legissem ex quo videmus, HIERONYMUM allata verba non ex suo hausisse fonte sed ex quodam allegatorum Græcorum, forsan DIDYMO, quem *suum videntem* ob cœcitatem jam in juventute contractam, appellare consueverat, deprompsisse.

III. Huic igitur Græco Doctori & suis ab HIERONYMO supra adductis verbis respondeamus. *Nescio*, inquit, *cujus CEPHÆ nescire nos nomen.* Nonne hæc propositio, uti jam monuimus apud Dialecticos nugatoria & falsificans est. KERKHERDE eam examinans putat hunc cœcum tunc nugis desistere voluisse, si hunc CEPHÆ adhuc aliud nomen habuisse constaret? quasi verò tunc omnes Judæi aliud adhuc nomen habuisse & binomines fuisse oporteret. Quid autem inde sequitur, nos, vult dicere, de CEPHA aliud cognomen nescire nescimus, ergo est PETRUS Apostolus? Sic est, inquit, quia hic PETRUS in Evangelio modo CEPHAS modo PETRUS scribitur. Ubinam hoc invenit?

in

in solo Evangelio JOANNIS legimus C. I. v. 42. *intuitus autem eum (PETRUM) JESUS dixit: Tu es SIMON filius JONÆ, tu vocaberis CEPHAS.* S. JOANNES hanc vocem CEPHAS cautela circumdat subjungens *quod significat Petrus.* Neque veritati propius accedit hic auctor Græcus, dum pergit: Nomen CEPHÆ in Epistolis PAULI modo pro CEPHA modo pro PETRO scribi. Nam in sola *Epistola I. ad Corinth.* quater scil. C. I. v. 12. C. III. v. 22. C. IX. v. 5. C. XV. v. 5. & bis in *Epist. ad Gal.* C. II. v. 9. & v. 11. vocem CEPHAS reperimus. Non autem videmus in illa Epistola modo PETRUM modo CEPHAM sed constanter CEPHAM appellatum fuisse. Ratio hujus in promptu est; loquebatur PAULUS eo sermone, quo Corinthios novisse PETRUM sciebat. Cognoverant autem eum sub nomine CEPHAS, eoquod vox Syriaca *κηφᾱς* nondum in latinum aut græcum vocabulum *πέτρος* translata fuerat, & forsā quoque prædicantem audierant, hinc non promiscuè modo CEPHAS & modo PETRUS, ut ille Græcus perperam asserit, in suis Epistolis, sed vel constanter PETRUM, vel continuo CEPHAM ponit; sic & in Epistola ad Galatas, dum de Apostolo loquitur illumque commendat, PETRUM vocat, cum verò de alio simulatore ei sermo occurrit, CEPHAM nominat, prout hætenus nos ostendisse confidimus.

III. Quid? quod hac ipsa de causa, quod PAULUS in *Epistola ad Corinthios* Apostolum semper CEPHAM nominet, in *Epistola vero ad Galatas* modo PETRUM modo CEPHAM exprimat, concludo, sicut diversa nomina ita & diversas esse personas illis vocabulis notatas; quia hic mos scribendi à SS. Scriptoris diligentissimè observabatur. v. g. PAULUS à S. LUCA in actibus Apost. constanter vocabatur SAULUS usque ad C. XIII. Act. illudque tempus, ubi, ut videtur, rogante Proconsule PAULO SERGIO, nomen Romanum PAULI, quod jam à familia, quia civis Romanus erat, à nativitate habuerat, suscepit, & cum antea per quatuordecim annos, forsā quadam ostentatione Pharisaica vocari maverat SAULUS, exinde PAULUS appellari amavit. Quod & S. LUCAS ad unguem observavit, eum deinde constanter PAULUM cognominans, tribus exceptis locis, ubi ipse PAULUS loquens inducitur, eaque narrans, quæ sibi CHRISTUS & ANANIAS in

Conversione, in qua adhuc SAULUS vocitabatur, dixerint. Et benè notandum venit, quod S. LUCAS prima vice, quando Apostolum Gentium nomine PAULI exprimere coepit, hac Cautela procedat Act. XIII. v. 9. SAULUS *autem* qui & PAULUS. Et quod maiorem adhuc S. LUCÆ in exprimendo nomine SAULI attentionem nobis manifestat (ne scilicet S. Scripturam nomina personarum promiscuè & inconsideratè proferre credamus, ut noster Græcus apud D. HIERONYMUM & ejus insistentes vestigiis CALMETUS objiciunt) id est, quod S. LUCAS quoties CHRISTUM & ANANIAM SAULO loquentes inducat, utatur τῷ Σαῦλ quod est vocabulum Hebraicum. Si vero S. scriptor nomen SAULI profert, ponit vocabulum Σαῦλος quæ Græca fuit forma. Hanc accuratissimam in exprimendis Personarum nominibus, S. scripturæ attentionem in pluribus locis observare datur. Sic in *Actis Apost.* uterque HERODES, tam pater, quem corrosere vermes, quam Filius, qui S. PAULUM in vinculis se defendentem audire gestiit, habebant nomen AGRIPPÆ, attamen Pater constanter vocabatur HERODES, & Filius constanter AGRIPPA, Pater quidem septies, filius undecies. Et quodsi Binomines ceteros in S. literis percurrere velimus, nunquam eos promiscuè sed semper justa de causa certoque modo & ordine certa obtinuisse nomina deprehendemus. Itaque non video, quare hic Græcus author tam temere scribere, sustinuerit, Græcos alterius nominis nescire CEPHAM quam illum, qui tam in Evangeliiis (debuisset scribere in Evangelio JOANNIS) quam in Epistolis PAULI (oportuisset ponere in *Epistola ad Galatas*) modo PETRUS modo CEPHAS latinè & græcè vocari solebat. Et nonne in ipsa voce PETRI hanc industriam penes Evangelistas reperimus? sic Apostolorum Princeps constanter vocabatur SIMON, usquedum acceperat nomen PETRI, & ex eo tempore nunquam in Actis & Evangeliiis scriptus est SIMON, sed vel PETRUS, vel SIMON PETRUS, nisi CHRISTUS aut alii, ut S. JACOBUS in Concilio, pristino suo nomine eum affati sint. Adeo rigorosus hujus regulæ executor fuit S. MARCUS, ut, dum CHRISTUS C. XIX. v. 27. ipsum SIMONEM alloquatur, eum PETRUM appellet, MARCUS scribens: & ait PETRO: SIMON dormis. Ex quibus fusius dictis colliget

B. L.

B. L. quam turpiter hallucinetur Græcus à S. HIERONYMO suo Commentario Ep. ad Gal. insertus, dicens in S. literis Apostolorum Caput modo PETRUM modo CEPHAM sine discrimine fuisse scriptum.

IV. Multò minus capimus, quomodo hæc memorata verba S. HIERONYMO affingi queant, aut quomodo tunc temporis ullus Author græcus vere scribere potuerit, se nescire aliam quandam personam nomine CEPHAS, nisi PETRUM, cum S. HIERONYMUS in laudato Commentario diserte fateatur: sunt, qui CEPHAM, cui PAULUS in faciem restitisse se scribit, non putant Apostolum PETRUM, sed alium de LXX. Discipulis isto vocabulo nuncupatum, & dicunt nequaquam PETRUM à convictu gentium potuisse se subtrahere, qui & Centurionem CORNELIUM baptizarat. Maximè cum LUCAS scriptor Historiæ nullam hujus dissensionis faciat mentionem, nec dicat unquam, PETRUM Antiochiæ fuisse cum PAULO, & locum dari PORPHYRIO blasphemanti, si aut PETRUS errasse, aut PAULUS Apostolorum Principem procaciter confutasse dicatur. Ecce! non unus, sed plures sunt HIERONYMO, qui alterius nominis CEPHAM sciverunt, velut plures eæque diversæ existimationis eorum rationes producuntur, quæ neque in CLEMENTE neque in IRENÆO, EUSEBIO aut METHODIO leguntur.

V. Similiter verba illa apud D. HIERONYMUM, si propter PORPHYRII blasphemiam alius nobis fingendus est CEPHAS, non HIERONYMI, sed rursus alterius Græci verba sunt, qui PORPHYRII tempore vixisse videtur v. g. DIDYMUS, hic forsan de CEPHA à S. CLEMENTE, centum annis ante PORPHYRIUM florente, in distinctionem Apostoli à Discipulo memorato nihil audierat, hinc ambigebat an CEPHAM fingere deberet, ut PORPHYRII insultantis temeritatem retunderet. Fuit autem insignis hujus quoque Authoris error, ante PORPHYRIUM neminem de aliquo CEPHA ab Apostolo distincto cogitasse, quid etenim S. CLEMENS? quid IRENÆUS? quid EUSEBIUS &c. & qua fronte hæc verba HIERONYMO obtrudantur, qui novit, fuisse plures, qui CEPHAM à PETRO distinctum affirmarent. Neque ORIGENI, ut Cl. CALMETUS innuere videtur, affingi queunt, cum

ORIGENES pluribus ante annis obierat, priusquam PORPHYRIUS labarum contra Christianos protendit, forsan in erroneam hanc opinionem CALMETUS S. HIERONYMI verbis abducebatur, dum *Epist. LXXV.* ad AUGUSTINUM scriberet: *Hanc autem interpretationem* (quod simulatio & collusio PETRI & PAULI Antiochiæ intercesserit) *primus ORIGENES, & ceteri deinceps interpretes sunt secuti, ut PORPHYRIO respondeant blasphemanti, qui procacitatem PAULI arguit.* Sed attendere decuisset, ut ut PORPHYRIO respondeant, non in ORIGENEM, sed in ceteros deinceps interpretes PORPHYRIO coævus quadrare. Quid? quod, nequidem nobis adversæ sententiæ ORIGENEM fuisse persuademus, ex CAVEO etenim instruimur, ORIGENEM fuisse tenacissimum CLEMENTIS ALEXANDRINI Discipulum, & quodsi quispiam ex Homiliis, Commentariis & Scholiis *in Ep. ad Galat.* clara ORIGENIS verba de PETRI cum PAULO collusione objiciat, respondemus: ORIGENEM consuevisse utramque, prout invenit, retulisse sententiam, & quanquam in adversam inclinarit, non tamen opinionem suam, sed eam, fuisse quam in Africam Alexandria vicinam incautus TERTULLIANUS invexerat, & postea DIDYMUS suus discipulus alique sine selectu adoptarant, & promoverant, à quibus deinde HIERONYMUS DIDYMI amicus talia didicerat.

VI. Ex his me evicisse spero, cur S. HIERONYMUS adversam sententiam, contra D. AUGUSTINUM, errorem & lapsum PETRI tenaciter asserentem, tueri studuerit, licet eum non latuerit, & forsan etiam ipse crediderit, fuisse quondam distinctum à PETRO Apostolo, Discipulum CEPHAM. Reperiebat nimirum in Græcis & Syris Codicibus nomen PETRI loco CEPHÆ, & adnotabat verba græcorum Authorum infelicitè ex ORIGENE, utramque partem referente, in adversam opinionem declinantium, de quibus HIERONYMO responderat AUGUSTINUS, quod ex his Authoribus allegatis parum subsidii obveniat, ex quibus CEPHAM Antiochenum fuisse Apostolum didicerat, eoquod proprio suo judicio unus apostata, alter Hæreticus, Tertius vero & quartus jam egregiè à se ipso reprehensi fuerint. Sed nullo alio ad respondendum HIERONYMO, egemus adminiculo, quam ipso
HIE.

HIERONYMO, qui l. supra citato fassus est AUGUSTINO, se nonnisi, quæ invenerit, transcripsisse, & ut satisfaceret AUGUSTINO attulisse, prout scilicet tunc commentandi & disputandi usus inoleverat.

§. V.

Quid S. AUGUSTINUS de CEPHA correpto?

I. Actum agerem, si tanti Patris, tantumque de Ecclesia meriti Doctoris Authoritatem extollere vellem. Quid? quod partium studii insimulari possem, si dignas ei tribuere laudes aude-rem, quas longè ante me sapientissimi æque ac sanctissimi summi Pontifices, Imperatores, Patres & Doctores extollere certarunt; Bardus esto, qui simulat ignorare. Non tamen possumus, quin ex quodam scriptore aliquid addamus, cujus verba à suspitione erunt libera, quia Anglicus est. Ingenii, inquit CAVEUS ERASMO Duce, *felicitas prorsus erat incomparabilis, sive acumen spectes vel obscurissima facile penetrans, sive capacis memoria fidem, sive vim quandam mentis infatigabilem. Solus AUGUSTINUS præstat omnes Christiani scriptoris dotes, in docendo sedulus, in redarguendo nervosus, in exhortando fervidus, in consolando blandus, ubique pius & verè Christianam spirans mansuetudinem. De omni-gena ejus conditione pluribus agere idem esset ac lucem soli affundere; hospes sit oportet, tum in ejus tum in aliorum scriptis, qui nesciat AUGUSTINUM in toto meliorum literarum circulo eminere, in questionibus ferè theologicis primas tenere.* Quid igitur hic Sanctissimus & Doctissimus, etiam extraneorum judicio, Ecclesiæ Doctor de hac CEPHÆ reprehensi controversia? quid antiquissimus ille scriptor, quem, asserente HIERONYMO catholici conditorem antiquæ rursus fidei venerantur atque suspiciunt, quem, teste beatissimo COELESTINO nunquam sinistra suspicionis rumor asperfit, & quo, sponse PRUDENTIO, nemo diligentius divinarum scientiarum arcana exquisivit, nemo verius invenit, veracius protulit, effusius disseminavit. Quid inquam AUGUSTINUS, tan-

tæ

tæ authoritatis Pater de CEPHA reprehensio? in §. *antec.* jamjam audivimus, quod & hanc controversiam non intactam reliquerit, in pluribus quam novendecim locis distinctis hujus facti meminit, quid autem habet? miraberis, ne unica quidem vice alterius, ac PETRI Apostoli, CEPHÆ mentionem fecisse, neque, quod ullus unquam scriptorum de distincto, à PETRO. CEPHA cogitarit, aut quod ulla de duplici CEPHA suscipio unquam oborta fuerit, recordatur. Evidentissimum signum, concludit ex hoc altissimo AUGUSTINI de CEPHA distincto aut Discipulo silentio KERK-HERDERE, quod ad manus AUGUSTINI antiquorum Græcorum de CEPHA monumenta nequaquam pervenerint, fieri alias haud potuisset, ut tantus literarum cultor, si vestigium quoddam de duplici CEPHA reperiisset, variam de eo sententiam non excoluisset, aut refutasset. Neque sancto Patri nos ullum, hæc asserendo, ingerere ignominiam reputes; ipse etenim fatetur l. c. D. HIERONYMO, *se haud plures de hoc argumento legisse aut audiisse Patres, quam AMBROSIUM & CYPRIANUM*, quorum uterque controversiam & distinctionem duplicis CEPHÆ reticens PETRUM fuisse Apostolum, quem PAULUS reprehendit, assererat. Tertium, inquit AUGUSTINUS postquam S. AMBROSIUM, & post illum CYPRIANUM allegasset, possem, ut arbitror facile reperire, si multa legissem.

II. Posteaquam igitur constet nobis, hanc controversiam, de qua nec apiculum in libris suis quasi immensis prodit, penitus ignorasse, quomodo hoc fieri potuerit, reflectamus. Legit sanctissimus Doctor, si nos nostra non decipit opinio, in Codicibus suis, quos ad manus habebat, PETRUM, non vero CEPHAM, à PAULO fuisse reprehensum, cum ubique in *Epistola ad Galatas* reperiēbat PETRUM & ne una quidem vice CEPHAS, imo forse latinus ejus codex habebat PETRUS, JACOBUS & JOANNES, (prout ex ejus verbis in Exposit. Ep. ad Gal. n. 13. colligere licet, ubi in illum versum: JACOBUS & CEPHAS & JOANNES, qui videbantur columnæ esse &c. Ita commentatur: PETRUS *autem* & JACOBUS & JOANNES *honoratiores erant in Apostolis*) nullum de Persona dubium AUGUSTINUM aggredi poterat, cum autem nullo tangebatur dubio, neque, an de alio, ac PETRO,
Histo-

Historia & factum esset, inquisivit, sed solo agebatur scrupulo, an PETRUS Apostolorum Princeps malo animo, an verò simulatè tantum à gentibus se separaverit; Qua de re sensum suum textui, quem habebat, conformem conscripsit & exposuit, ac pro solita humilitate sua S. HIERONYMI iudicio subiecit, & cum S. HIERONYMUS, ita à Græcis imbutus, tantum simulationem & collusionem inter Apostolos fuisse responderet, HIERONYMI iudicio ex Græcis authoribus hausto non acquievit, licet pro sua sententia, dum HIERONYMUS urgeret, ut stipulatorem rigoris sui vel unum afferret, solum AMBROSIIUM & CYPRIANUM, *eoquod plures nondum legerat*, haberet. Imo, quanquam AUGUSTINUS sciret, rectè monet KERKHERDERE, CYPRIANUM de PETRO reprehenso scripsisse, attamen vir candidissimus nullo modo auctoritate S. Martyris voluit abuti, sed CYPRIANO post S. HIERONYMUM quasi timidè nominato, ex sola scriptura probavit, peccatum & quidem grave à S. PAULO serio fuisse reprehensum. Candor in S. AUGUSTINO potius imitandus, quam exprobrandus, qui maluit S. PETRUM cum CEPHA, in codicibus suis forsitan non nominato, confundere. S. itaque AUGUSTINUS tum ab HIERONYMO tum & à Græcis in scriptis HIERONYMI citatis, & præcipuè illis verbis: Si nobis ob Blasphemiam PORPHYRII alius fingendus est CEPHAS, ab inquisitione alterius CEPHÆ abstractus, noluit fingere aut fabulas sectari, sed veritatem prosequi, quam invenisse credidit, cum in codicibus suis nonnisi PETRUM in controversa Epistola legebat. In eo proinde totus fuit AUGUSTINUS, ut ostenderet PETRUM Apostolum, quem ex modo dictis rationibus reprehensum fuisse persuasus erat, non simulatè, sed verè errasse, & serio à PAULO correptum fuisse.

III. Dicet nonnemo tanto Scriptori, qualem mundus admiratur AUGUSTINUM, CLEMENTIS scripta haud ignota, proinde & eam de altero CEPHA opinionem minimè incognitam fuisse. Cui respondendum iudico, quod S. Pater nequidem librorum *Hypothyposeon* CLEMENTIS in cunctis operibus suis meminerit, & inde luculentum erui queat argumentum, hoc factum S. Doctorem prorsus ignorasse, vel saltem nonnisi ex scriptis HIERONYMI suisque ibi allegatis Græcis conspexisse, quæ adeo con-

fusa & fabulis similia videbantur AUGUSTINO, ut sua attentione nequidem digna aestumarit. Suis igitur Codicibus mendo conspersis & ab HIERONYMO Græcis auctoribus confiso persuasus AUGUSTINUS mentis indubitatae factus est, PETRUM & non alium Antiochenum extitisse simulatorem. Quod autem indubitatae fuerit mentis AUGUSTINUS, ex dictis apparet, eoquod neque hujus controversiæ nec de altero, imo de nullo unquam CEPHA in operosis voluminibus suis recordetur, quod aliunde fluxisse non potest, quam quod in Codicibus suis continuo legeret PETRUS & nunquam CEPHAS; hinc in Præfatione expositionis suæ in Epist. ad Gal. confidenter ait: *cesserat enim tantum hominum scandalis Apostolus PETRUS, & in simulationem ductus erat, tanquam & ipse hoc sentiret, nihil prodesse gentibus Evangelium, nisi onera Legis adimplerent, à qua simulatione idem Apostolus eum revocat.* Et paulo ante: *Et ideo PAULUM Apostolum suspectum habere cæperant* (falsi fratres, qui Galatas volebant opprimere oneribus Legis, & Galatæ ab ipsis ita imbuti) *à quo illis Evangelium prædicatum erat, tanquam non tenentem disciplinam ceterorum Apostolorum, qui gentes cogebant judaizare,* hæc ultima verba AUGUSTINUS ex TERTULLIANO habere videtur, qui ut supra §. II. diximus, JACOBUM PETRUM & JOANNEM ejusdem simulationis reos fecerat; de quo etenim Apostolo, quod gentes ad judaizandum coegerit, legimus, quam de CEPHA, cui TERTULLIANUS & JACOBUM & JOANNEM admiscet. Quidquid demum sit, S. AUGUSTINUS sedulo equidem quæstionem de simulatione CEPHÆ scrutatus est, & in pluribus quam novendecim locis, ad quæ sine fructu hic exscribenda Charta hæc tenuis non sufficeret, PETRUM verè peccasse repetiit, eo ipso tamen, quod de persona, quam fontem inducit, nec in apicula dubitet, recte colligimus, illum non erroris auctorem, sed ipsum, eumque solum errorem, literarum suarum habuisse Scopum. Nec iniquum est de AUGUSTINO cogitare, quod ejus Solertiam Personæ controversia subterfugerit, quia materiam Theologicam de peccato simulationis & officioso mendacio, de quibus cum HIERONYMO disceptabat, pertractandi, non autem personam ipsam ex facto historico investigandi consilium habuit & forsan tempore

re AUGUSTINI ob codices corruptos Communis de PETRO correpto sententia invaluerat, & nulla de CEPHA discipulo aut mentio fiebat, aut dubium movebatur id affatim testatur memoratum in operibus ejus de persona controversa silentium, & fusissimum de peccato simulantis argumentum; sive dein PETRUS Apostolus, ut sui referebant codices, sive CEPHAS discipulus fuerit, ut suo judicio tantum fictè & fabulosè quidam vilis auctoritatis græci memorabant, eoquod autem semel de PETRO Apostolo instituta erat disputatio, ut illi suam accommodaret orationem, opportunum duxit.

§. VI.

Quænam mens CHRYSOSTOMI de
CEPHA?

I. S. CHRYSOSTOMUS, non uno sed pluribus in locis distinctè asserit, PETRUM, Apostolum fuisse, qui veniens Antiochiam, & prius manducans cum gentibus, postea se separavit. De industria talia scripsisse videtur, ut scilicet se illis opponeret græcis, qui non *discipulum* à CLEMENTE aut IRENÆO indigitatum, sed nescio, quem alium fingeant CEPHAM à PETRO alienum, ut PORPHYRII Blasphemias eluderent, qui circa hoc factum historicum Apostolorum Principibus PETRO & PAULO malitiosè insultabat. Nequaquam in dubium vocamus, hanc clarissimam D. CHRYSOSTOMI fuisse sententiam, quanquam Cl. CALMETUS *Dict. Bibl.* dicat, S. CHRYSOSTOMUM Hom. LXI. T. V. cum HIERONYMO, GREGORIO M. OECUMENIO & auctore *Comment. Ep. ad Gal.* sub nomine ANSELMII testari, adhuc ab aliquibus controversi, an PETRUS Apostolus, an alius cognominis fuerit CEPHAS. Lubentes cedimus, S. CHRYSOSTOMI mentem fuisse, non alium novum fingendum esse CEPHAM, quem & nos nequaquam fingimus, sicut illi talem fingendum crediderunt, qui neque CLEMENTIS Alexandrini, neque alterius Patris de hoc facto mentem exploraverant, id quod illis Græcis facile contigisse potuit,

potuit, cum CLEMENTIS libri *Hypothyposeon* perdit, scripta' verò IRENÆI à librariis corrupta aut sinistrè in latinam conversa tunc temporis fuerant.

II. Sed neque tanto ad explicandum D. CHRYSOSTOMUM nobis opus est studio, etenim ex verbis ejus, si attentius ea considerare velimus, prodibit responsum; Si, inquit, *verba PAULI studiosius legissent, hac non dicerent.* Quid verò PAULUS dixerat, unde PETRUM Apostolum reprehensum fuisse liquidò colligamus? res in patalo est: Codex græcus, è quo D. CHRYSOSTOMUS similia dicendi capiebat materiam, per totam Epistolam ad Galatas indiscriminatim exhibebat CEPHAM quia ex incuria aut studio præpostero librarii aut interpretes vocem Syram *κηφᾱς* in Græcam *πέτρος* transtulerant; quare censebat S. Doctor, quodsi distinctionis fautores Epistolam suo tenore conscriptam & modo dicto vitiatam studiosius legissent, reperiissent, PETRUM, non verò CEPHAM (quæ vox nullibi relicta fuerat) dedisse dexteras, venisse Antiochiam, & esse correptum publicè.

III. Firmaverat hac sua in opinione D. CHRYSOSTOMUM suus, quem summo in pretio habebat, ORIGENES, qui pro suo ingenii acumine adverterat Codices variare, igitur utrique lectioni satisfacere cupiens rem totam ceu Collusionem Apostolorum interpretatus est. Hoc simulatæ separationis à gentibus PETRI, & reprehensionis coram omnibus PAULI *Commentum Origenianum* tota secuta est Græcia, admisit HIERONYMUS, amplexus est CHRYSOSTOMUS, hinc aliter fieri haud poterat, quam ut cum Græcis sinistrè informatis & lectione Codicis corrupti occupatis statueret, CEPHAM reprehensum non fuisse alium, quam PETRUM Apostolum, alioquin communis de collusione PAULI & PETRI, ex ORIGENE & Græcis eam imitantibus hausta, & præjudiciis firmata, corruisset opinio.

§. VII.

Quidnam S. GREGORIUS de CEPHA objurgato?

I. S. GREGORIUS Magnus Ecclesiæ Doctor adeo pressè Divi CHRYSOSTOMI incessit vestigiis, ut cum illo in eandem prumperet invektivam, quod si adversæ partes D. PAULI verba studiosius legissent, non in eam inclinassent sententiam, CEPHAM reprehensum extitisse alium ac PETRUM Apostolum. Verùm quoque D. GREGORIUM librariorum mendis ad hoc effatum fuisse adaçtum, probatu facillimum est. S. Doctor sententiæ suæ reddens causam, divi PAULI allegat verba, quæ scripserat ad Galatas C. II. v. 14. *dixi PETRO coram omnibus*. Quis non videt, GREGORIUM ex Codice vitiato allegare verba PAULI? Originalis etenim, ut ex Coptica & vulgata Apostolorum supra didicimus, non illa, sed hæc habebat verba: *dixi CEPHÆ coram omnibus*.

II. Quid? quod, & si D. GREGORIUS exactissimam & ad optimos græcos Codices correctam habuisset vulgatam, attamen præjudicio quodam actus videtur, quod iste CEPHAS non alius ac PETRUS Apostolus fuerit, eoquod putat, etiam in Epistola ad Corinthios, cujus scriptionis causam abunde ostendisse speramus, nonnisi vocem CEPHÆ reperiri, & tamen illa voce CEPHAM non alium ac PETRUM Apostolum fuisse denotatum, sic & in Epistola ad Galatas, quantumvis Codices correcti habuerint CEPHAS, non tamen à PETRO distinctam personam subintelligi debere. Mirum ergo non est, quod S. Doctor *Hom. XVIII. in Ezechielem* ita scribat: *Cum venisset PETRUS Antiochiam* - - (ita refert verba PAULI) *sunt vero nonnulli, qui non PETRUM Apostolorum Principem, sed quendam alium eo nomine, qui à PAULO sit reprehensus, accipiant, qui si PAULI studiosius verba legissent, ista non dicerent*. Expendamus singula, & hallucinari S. Doctorem, pace tanti Patris dictum esto, manu palpabimus. Ita ejus in Codice verba sonant: *cum venisset PETRUS Antiochiam, cum tamen antiqui & græci*

& latini Codices, qualem sine dubio ad manus habebat S. CLEMENS, ut observat PEARSONIUS MILLIUS, COTELERIUS &c. legebant: *cum vero CEPHAS venit Antiochiam. Sunt, pergit, qui non PETRUM Apostolum, sed quendam alium eo nomine accipiunt*, ecce confirmatam fundatamque susceptionem nostram, etenim adversæ sententiæ defensores non PETRUM cognominem, ut D. GREGORIUS dicit, sed CEPHAM cognominem à PAULO reprehensum fuisse contendunt. Ut autem genuinum erroris, si tamen ideo errasse dici poterit, fontem retegamus, ulterius auscultemus GREGORIUM dicentem: *dicturus enim PAULUS, cum venisset PETRUS Antiochiam, ei in faciem restiti, ut, de quo PETRO loqueretur ostenderet, in ipso suo narrationis initio præmisit, dicens; qui operatus est PETRO - - Patet ergo de quo PETRO PAULUS loquitur, quem & Apostolum nominat, & præfuisse Evangelio circumcisionis narrat.* Anne clarius mentem suam alieno supposito laborantem explanare potuisset S. GREGORIUS? Habet S. Doctor in Codice suo vitiatō loco CEPHAS, τὸ PETRUS, hinc exscribit: *cum venisset PETRUS Antiochiam.* Credit ita reperiri in ceteris Codicibus omnibus, & inde inter Doctores controverti, an PETRUS Apostolus, an alius PETRUS cognominis Apostolo sit ille, cui PAULUS in faciem restitit, hinc ait: PAULUS *ut, de quo PETRO loqueretur, ostenderet, in ipso suæ narrationis initio præmisit dicens: qui operatus est PETRO.* Concludit ergo S. Doctor ex voce PETRUS ab initio præmissa, in sequentibus verbis repetita, & in fine Historiæ rursus posita, PETRUM reprehensum non esse alium quam Apostolum, quem prius nominaverat PAULUS. Quis, inquam, cæcus non videt mendum vitiatō Codicis, ex quo similia S. GREGORIUS conclusit? Non habet CLEMENS ALEXANDRINUS, non ejus Assēclæ nec nostri hodie pedisequi, alium esse PETRUM, ut ait GREGORIUS, sed alium esse CEPHAM. PETRUS cognominis reperitur nullibi, sed CEPHAS indigitatur à CLEMENTE. Nomen CEPHÆ erat vox Syriaca, quam plures habebant, PETRUS erat vox græca, quam tempore Apostolorum habuisse aliquos, nullibi constat. Est igitur error in voce & non in Persona apud D. GREGORIUM. Quia autem nos vocem, hinc & personam distinguimus.

III. Supervacaneum foret, plures nobis adversos in medium proferre Patres, ut illorum textibus sigillatim respondeamus, quia mens una est omnium, nos alium fingere PETRUM, cum tamen ipsis de alio, ac Apostolo, nequaquam constaret, PETRO, quia igitur tam in Codicibus græcis, quam latinis vocem PETRUS per totam Epistolam habebant, jure faciebant, quod non alium ac Apostolum voluerint intrudi PETRUM, quibus plane consentimus, quia non PETRUM sed CEPHAM nominamus eum, quem à PETRO distinguimus. Et ut constet, justum esse nostrum de antiquis Patribus judicium, observandum monemus, quod nullus Patrum PETRUM reprehensum fuisse contendens, vetustiorum quendam pro sententia sua allegaverit Doctorem, neque quod quendam opinionis nostræ Patronum, aut antiquos de hac controversia Scriptores v. g. CLEMENTEM, IRENÆUM, aut EUSEBIUM refutârit. Quod signum evidens putamus, Patres nobis contrasentientes aut antiquos hos Doctores non legisse, aut Codicum suorum mendis imbutos operæ pretium non existimasse, eam refellendi opinionem, quæ textui suo PETRUM non autem CEPHAM exprimenti apertè adversaretur. Unus HIERONYMUS, sententiæ suæ Auctorem ORIGENEM adfert, sed licet §. IV. ostenderimus, HIERONYMUM non immediatè sed à suo præceptore DIDYMO doctrinæ & erroris Origeniani discipulo ita edoctum fuisse, attamen Origeniani & Hieronymiani inficias ire nequeunt, quod ORIGENES utramque referens sententiam, & inde collusionem Apostolorum exculpans, Historiam & Factum, non autem personam aut subjectum propriè & expresse in suis literis & doctrinis persequi voluerit.

§. ULTIMUS.

Summariu m.

I. Ecce B. L. conatum, quem quidem nostras jam ante curas alii feliciter persolverunt, nos tamen eruditionis historicæ causa post ipsos recudere non ambigimus. Si hæc, quæ literis consignavimus, eo, quo nos animo scripsimus perlegeris, alium
haud

haud nostrum fuisse scopum, ac Apostolorum Principis tuendi fidem, indefectibilitatem, pietatem & doctrinam, facile deprehendes. Videbis, nos minimè novitatis hodiernæ pruritu in hanc sententiam minus vulgarem fuisse abreptos, sed potius venerandæ antiquitati plenis calculis subscripsisse, quod materiæ gravitas, historiæ jucunditas & religionis sinceritas, ab quocunque postulat, qui verba CHRISTI: PETRE *Tu es Pastor ovium, non deficiet fides Tua*, non ludicra adversantium crisi, non judaicæ insanix & gentilium risui amat exponi. Expendimus CΕΡΗÆ reprehensum factum, non, ut illud humana, & sæpe cupiditatibus non libera, rimatur curiositas, sed prout illud D. PAULI recensuit sinceritas, & in id antiquorum P. P. Apostolico sæculo viciniorum est commentata fidelitas. Statuimus duce S. CLEMENTE ALEXANDRINO, ab Apostolorum discipulis vel à Discipulorum auditoribus probè edocto, & testimonio EUSEBII antiquitatum Parentis comprobato, CΕΡΗΑ à PAULO Antiochiæ reprehensum non PETRUM Apostolum, sed unum ex LXX. Discipulis extitisse; & ne partium studio, ne contradictionis Spiritu, ne quorundam hereticorum jactantia id asseruisse videamur, ex argumento Paulinæ Epistolæ, ex facto Historico, ex circumstantiis, ex nomine, & ex Chronologia hodiedum recentissima sententiam hanc nostram nisi Tibi, ut nobis, certam reddere; saltem adversâ longè probabiliorum firmare laboravimus.

II. Ostendimus PETRUM Apostolum, si talis verè fuerit, ejusmodi facinus & suæ doctrinæ coelitus haustæ & suæ inter gentes praxi summopere dissimile aut non committere potuisse, quin detestabilem erroris incurreret notam, aut si non incurrisse dicatur, ut Patres quidam græcorum inducti argutiis dixere, PAULUM Apostolum strenuam & in PETRUM injuriosam correctionis viam inire nequivisse. Ostendimus CΕΡΗΑ esse nomen, quod Apostolo in Epistola tribui non possit, quin PAULUM aëra verberasse, & calumnias, quas in falsis fratribus contundere satagit, per solœcismos altius incurrisse fateamur. Ne dicam, quod verba invectiva PAULI non in PETRUM, sed in CΕΡΗΑ PETRO longè inferiorem conjecta fuisse omnis, qui luscus non sit, vidisse debeat; quid? quod totum Paulinæ invectivæ argumen-

tum

tum adeo contumeliosum occultare sensum, ut nullatenus in Personam, qualis PETRUS fuerat, torquere ullus audeat. Ostendimus CEPHAM Antiochiæ simulantem, si idem esset, qui Hierosolymis PAULO junxerat manum, uti fuisse extra dubitationis aleam est, PETRUM Apostolum nequaquam exhibere, quia non modo videbatur, sed re ipsa extiterat Ecclesiæ columnen, & non in solam circumcissionem, ut CEPHAS dans dexteram, sed & ingentes à DEO missionem receperat. Ostendimus denique PETRUM tunc temporis hæsisse Romæ, dum PAULUS increparet CEPHAM Antiochiæ. Hæc si animo præjudiciis libero ad sentiendum nobiscum nil conferant, ex antiquitatis Thesauris suppetias petivimus, ut sententiam sæculo primo certam, secundo indubiam, tertio haud negandam, quarto probabilem suo pristino candori & pretio restituamus.

III. PAULI Apostoli verba in sæculo primo nil nisi lectione & attentione nostra indigent. CLEMENTIS ALEXANDRINI & IRENÆI testimonia partim ex Apostolorum Discipulis partim horum Tyronibus hausta, nos hujus veritatis adeo reddunt certos, ut, si circa ea sponte cæci aut refractariè infician-tes esse velimus, Patribus suam mentem abnegare debeamus, quòd idem esset ac si Soli suam lucem dubiam reddere vellemus. Sæculi tertii de hoc facto doctrinam ex S. METHODIO, aut alio contra PORPHYRIUM scribente Patre, à mente priorum Sæculorum nequaquam discrepare ita evicimus, ut non nisi contradictionis spiritu ille actus videatur, qui adversam in hoc sæculo viguisse doctrinam demonstrare cogitet. Sæculo equidem quarto adversa movebatur sententia, imo secundum opinionem nostram, adinveniebatur, non quidem ea ratione, ut antiquitati contradicerent Doctores, sed, eo quod in Codicibus suis tam græcis quam latinis nullum CEPHAM, & in editionibus Orientalibus nullum PETRUM reperirent, nullo distinctarum personarum vestigio detecto, bona fide incederent, & tantum, qua ratione & energia tantum facinus in PETRO Apostolo, quem corrupti inducebant Codices, excusare adlaborarent. Probabilis tamen quoque in hoc sæculo quarto nostra remansit sententia, quia eam non modo EUSEBIUS EX CLEMENTE ALEXANDRINO ceu certam suæ hi-

istoriæ Ecclesiasticæ inseruit, & DOROTHEUS TYRIUS sua discipulorum synopsi firmavit, sed & eoquod ex ipsis SSrum PPrum adversam partem tuentium verbis luculenta testimonia conspiciamus, veterum fuisse opinionem, non PETRUM sed CEPHAM Apostolo cognominem à PAULO fuisse reprehensum. Ita D. CHRYSOSTOMUM, HIERONYMUM, S. GREGORIUM & alios tam ante quam post ipsos de hoc veterum sentiendi animo mentionem facere Cl. CALMETUS nobis quanquam adversus refert. Neque ullus ex Sæculi quarti Patribus antiquam hanc opinionem refutasse, aut adversantem rationibus evicisse legimus. In id eorum vertebatur cura, ut quomodo PETRUS gentes ad judaizandum cogere, & PAULUS eum publicè corripere absque læsione fidei & famæ tantorum virorum potuerint, commonstrent. Quod celebre Patrum studium eo minus nostræ obest doctrinæ, cum luculenter, ex quo fonte hauserint suam de PETRO aut simulante aut tantum in facto errante doctrinam, satis superque detexerimus; menda scilicet, quæ Codicibus suis irreperant, eos decepisse.

IV. Alia igitur, quam ista in nos Adversarii cudant argumenta & arma, necesse est, si PETRI Apostoli lapsu Petram quoque præcipitem agere tentant.

V. Statuto etenim & firmiter fundato Principio: CEPHAM reprehensum non esse PETRUM Apostolum sed unum ex LXX. discipulis, deprehendent cuncti, quam labili & claudopede incedant ii, qui ex PETRI errore publicè correpto indefectibilitatem Ecclesiæ Romano-Catholicæ sedis concutere moliantur. Caveant illi,

ne S. P. AUGUSTINI experiantur sententiam: *Quis-*

*quis in hanc PETRAM arietat, ipsemet
confringitur.*

F I N I S.

Simon, Jordan,

Fr. Jordani Simon Eremitae Avgvstiniani Cephaz Non Apostolvs, Sed
Discipvlvs Antiochiae â Pavlo Reprehensvs

Erfordia [1758]

4 Diss. 920#Beibd.2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10669756-5

VD18 15143376-001